

V.
A TÖRVÉNY LÉTREJÖTTÉNEK
KRONOLÓGIÁJA

Készült a HTMH Observer, a Népszabadság Online, az MTI, a Gondola és más internetes honlapok információi, valamint Bakk Miklós és Bodó Barnának a 2001-es Romániai Magyar Évkönyvben megjelent kronológiája alapján. A gyakran szereplő szervezetek nevét rövidítve használtuk (feloldásukat lásd a kronológia végén).

1999

1999. február 20. A „Magyarország és a határon túli magyarság – 1999” konferencián megalakul a MÁÉRT, melynek tagszervezetei: a parlamenti képvisellel rendelkező magyar politikai pártok, a határon túli magyarság szervezetei, pártjai közül a szövetségi, tehát parlamenti képvisellel, vagy helyi tartományi képvisellel rendelkező parlamenti pártok, az MVSZ, mint a nyugati magyarság képviselője.

1999. február 27. Az RMDSZ marosvásárhelyi SZKT ülésén a kettős állampolgárság kérdése körül robban ki vita. Tőkés László sürgeti a határon túli magyarság számára a különleges státus biztosítását. Korábbi kijelentéseit pontosítva kifejti, hogy amennyiben az RMDSZ a kettős állampolgárságot nem kéri, a magyar kormány ezzel a kérdéssel nem is foglalkozik. Katona Ádám, az RMDSZ Erdélyi Magyar Kezdeményezés nevű platformjának elnöke is a különleges státus megadása mellett foglal állást.

1999. március 23. A parlament elnökével és a magyar külügyminiszterrel folytatnak megbeszélést Budapesten a határon túli magyar pártok vezetői. A Martonyi Jánossal tartott találkozón a kettős állampolgárság kérdése is szóba kerül.

1999. március 26. Az Országgyűlési határozatot hoz (26/1999.) a MÁÉRT megalakulásához kapcsolódó feladatokról.

1999. július 7. A magyar Országgyűlés határozatot hoz a MÁÉRT megalakulásáról, melynek keretén belül a kormány 1079/1999. számú határozatával létrejön hat szakbizottság (gazdasági, oktatási, kulturális, európai integrációs, szociális és egészségügyi, állampolgársági és önkormányzati).

1999. október 29. A *Népszabadság* megírja, hogy Orbán Viktor kanadai látogatásán kijelentette, meg fogják találni a módot a határon túl élő magyarok szabad beutazására, például azzal, hogy 5-10 évre szóló vízumokat adnak majd ki. „Státustörvény” van születőben, amely a határon túl élő magyarok Magyarországhoz való viszonyát, a választójog, a munkavállalás és beutazások ügyét szabályozná.

1999. november 11–12. A MÁÉRT határozatot hoz a státustörvény megalkotásáról. A MÁÉRT II. ülésén az aláírók „felkéri a Magyar Köztársaság Kormányát, hogy Magyarország és a határon túli magyarság együttműködéséből fakadó előnyök érvényesülése érdekében, megerősítve a nemzeti önazonosság tudatát, Magyarország és a szomszédos országok közös integrációs törekvésével összhangban vizsgálja meg a határon túli magyarok magyarországi jogállása törvényi szabályozásának megteremtését.”

1999. november 19. Az MVSZ Erdélyi Társasága állásfoglalásában meglelégedéssel nyugtázza, hogy a MÁÉRT 1999. november 11-12-i ülésén tárgyalta a külhoni magyarok és a magyar állam jogviszonyának kérdését. „A külhoni magyarok magyarországi jogállásának kérdését nem szabad a politikai szélfuvallatok gyakori változásainak kitenni. Ez a kérdés nem a napi politikára tartozik, hanem a nemzetpolitika része. Az idő múlása mára nyilvánvalóvá tette, és a MÁÉRT napirendje is sugallta: a kérdés rendezése halasztást nem tűr. Annak, aki e kérdéshez nyúl, nem csak a máért, sokkal inkább a holnapért kell cselekednie” – áll az állásfoglalásban.

1999. november 26. Martonyi János kijelenti, hogy a határon túli magyarok anyaországi jogállását szabályozó majdani „státustörvény” nem vízumpolitikai kérdés. Magyarország azok számára kívánja a későbbiekben is biztosítani az akadálymentes beutazást, akik családi, gazdasági vagy kulturális szálon kötődnek Magyarországhoz – attól függetlenül, hogy magyar nemzetiségűek-e. Az ún. tagállami („nemzeti”) vízumra lehetőséget ad az uniós joganyag – emlékeztetett Martonyi. Hozzátette: a magyar külpolitika várakozásai szerint EU-csatlakozásunkig Románia lekerül a „fekete” vízumlistáról.

1999. december 1. Az Országgyűlés külügyi bizottságának ülésén a jelenlevő szocialista képviselők támogatásukról biztosítják, Szent-Iványi István, a bizottság szabad demokrata elnöke pedig a „pozitív semlegesség” álláspontjára helyezkedik Csapody Miklós indítványával kapcsolatban. Az utóbbi a státustörvény parlamenti előkészítéséről önálló törvényjavaslatot fogalmazott meg. Csapody a MÁÉRTen ismertette álláspontját, mely szerint a határon túli magyarokat elsősorban az egészségügy, az oktatás, illetve a beutazás területén illetné meg különleges jogállás az anyaországban.

1999. december 8. Az Országgyűlés külügyi bizottságában Németh Zsolt külügyi államtitkár a státustörvény tervezetéről szólva hangoztatja, hogy ebben a határon túli magyarság helyben maradását kell segíteni, nem pedig az elvándorlást. Bejelenti: Magyarország nem kíván vízumkötelezettséget bevezetni a szomszédos országok vonatkozásában, egészen Magyarország EU-csatlakozásig.

1999. december 27. A határon túli magyar érdekvédelmi szervezeti tagsághoz és a magyar nyelv ismeretéhez kell kötnie a leendő jogszabálynak a határon túli magyarok magyarországi különleges státusát – jelentette ki a Kolozsváron megjelenő *Krónika* című napilapnak adott interjújában Lőrincz Csaba, a Külügyminisztérium stratégiai tervezési főosztályának vezetője.

2000

2000. január 17. A Reform Tömörülés elnöksége „Magyarország és a határon túli magyarok az ezredfordulón” címmel fórumot szervez Kolozsváron, amelynek középpontjában a Magyarországon körvonalazódó, a határon túli magyarok jogállásáról szóló törvény áll. A rendezvényre meghívták Szabó Tibort, a HTMH elnökét, Misovicz Tibor alelnököt, valamint a hivatal fősztályvezetőjét, Bálint Pataki Józsefet. Szabó Tibor elmondta: még nem tudni, hogy ezzel a kérdéssel kapcsolatban egyetlen törvény, vagy pedig egy törvénycsomag születik majd, ellenben a törvény – a kivitelezés formájától függetlenül – augusztusig kész lesz. A kilátásba helyezett előnyök sorában szerepel: a beutazási kedvezmény; a hivatalos munkavállalási lehetőség megteremtése, ami visszaszorítaná a feketemunkát, és végül az oktatás, az egészségügy, és a szociális ellátás területén foganatosítandó változások.

2000. január 26. Az RMDSZ bukaresti Szövetségi Elnöki Hivatalában tanácskoznak a MÁÉRT szakbizottságainak RMDSZ-képviselői. Jelen van többek között: Antal Attila, Asztalos Ferenc, Böndi Gyöngyike, Márton Árpád képviselők, Péter Pál gazdasági ügyvezető alelnök és Székely István szakértő. Az RMDSZ vezetőségét Markó Béla szövetségi elnök és Takács Csaba ügyvezető elnök képviseli. A tanácskozás témája az esedékes februári MÁÉRT szakbizottsági üléseinek előkészítése, valamint a határon túli magyarok státusáról szóló törvénytervezetre vonatkozó RMDSZ-álláspont kialakítása.

2000. február 14-18. Eckstein-Kovács Péter kisebbségvédelmi miniszter meghívására magyar kormányküldöttség élén Romániába látogat Németh Zsolt, a KÜM politikai államtitkára. Bukarestben találkozik Markó Béla szövetségi elnökkel, Kolozsváron az ÜE tagjaival. Markó Béla a találkozón kifejti: a szülőföldön való megmaradás érdekében az RMDSZ nagyon fontosnak tartja, hogy az anyaország segítse a magyar közösség gazdasági felemelkedését.

2000. március 20. Az Országgyűlés plenáris ülésén a határon túli magyarokra vonatkozó politikai feladatok végrehajtásáról szóló jelentés, különös tekintettel a MÁÉRT ajánlásaira, valamint az ehhez kapcsolódó országgyűlési határozati javaslat együttes általános vitája zajlik.

2000. március 24. „A szocialisták vizsgálják, hogy milyen jogszabályok módosítására lenne szükség ahhoz, hogy Magyarország kedvezményekben részesíthesse a vízum, az egészségügyi ellátás és a munkavállalás tekintetében a határon túli magyarokat” – derül ki Tabajdi Csaba MSZP-s képviselő budapesti sajtótájékoztatóján. A szocialista frakció illetékes munkacsoportjának vezetője szerint kérdéses, hogy egy, a határon túli magyarok jogállásáról szóló törvény elégséges megoldást jelenthet-e a probléma megoldására. Szerinte a konkrét – például a munkavállalással, a foglalkoztatással, az egészségbiztosítással kap-

csolatos – törvényi területeken kell megoldást keresni, nehogy a státustörvény egy kiüresedett jogszabály legyen. Kifogásolta, hogy a szocialisták ez idáig nem láttak írásos koncepciót a határon túli magyarok jogállásáról szóló törvényjavaslatról. Szóvá tette azt is, hogy mindmáig tisztázatlanok az olyan alapfogalmak, mint például az, hogy ki legyen a törvény jogalánya, azaz ki a „magyar” a határon túl.

2000. március 29. A „Határon túli magyar támogatások 2000-ben” címmel tart kerekasztal-beszélgetést a HTMH, amelyen kiderül, hogy a határon túli szervezetek részéről eddig csupán az RMDSZ fogalmazta meg írásban javaslatait. Az RMDSZ képviselői szerint a státustörvény a művelődés területén fog egyenlő jogokat, kedvezményeket biztosítani, de a kettős állampolgárság sajátos státusát is magába foglalhatja. Tőkés László szerint a cél az összmagyar integráció, a státustörvényhez nyújtott javaslatokról az SZKT képviselőivel is tanácskozni kell. A határon túli szervezetek szerint fontos lenne megfogalmazni a „határon túli magyar” definícióját, a meghatározásnak azonban nem kizárónak, hanem megengedőnek kell lenni.

2000. április 25. „Aki a határon túliak magyar vagy kettős állampolgárságáról beszél, olyasmit ígér, ami teljesíthetetlen, mivel az elképzelés jogi és politikai akadályokba ütközik” – jelenti ki Kovács László a kolozsvári *Krónika* című napilapban megjelent interjúban.

2000. június 9. „A bevándorlási politika és stabilitás dilemmája az európai uniós csatlakozás folyamatában” című konferencián, melyre a Friedrich Ebert Stiftung szervezésében került sor, Törzsök Erika kifejti: a határon túli magyarok jogaival foglalkozó, jelenleg készülő státustörvény már most látható hiányosságai indokolják a bevándorlás-politikai koncepció kidolgozását. Ennek során tisztázni kellene azt is, hogy csatlakozása után alkalmazhat-e Magyarország pozitív diszkriminációt a határon túli magyarok bevándorlása ügyében. A státustörvény kizárólag a Magyarországgal szomszédos országokban élő magyarokra vonatkozik majd. Arról, hogy ki esik a törvény hatálya alá, a határon túli magyarok országoként egy-egy – még megalakításra váró – intézményének ajánlása alapján döntenek az illetékes magyarországi hatóságok.

2000. június 22. Kövér Lászlónak, a Fidesz-MPP elnökének meghívására Budapestre látogat a KMKSZ vezetősége: Kovács Miklós elnök, Milován Sándor és Brenzovics László alelnökök, valamint Gulácsy Géza elnökségi tag. A találkozón jelen volt többek között Németh Zsolt, a Külügyminisztérium politikai államtitkára, Pokorni Zoltán oktatási miniszter, Várhegyi Attila, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának politikai államtitkára, Szájer József, a Fidesz-MPP parlamenti frakciójának vezetője. A felek, többek közt, a tárgyaláson megvitatták a határon túli magyarokról szóló törvény koncepcióját.

2000. június 27. „Még nem körvonalazódott az RMDSZ álláspontja a státustörvénnyel kapcsolatban – mondja Markó Béla a kolozsvári *Szabadságnak*. – Ez csupán egy keretdokumentum, amelyet később kell feltölteni tartalommal. Sok vita lesz még arról, hogy ki

a magyar, illetve, hogy ki dönti el azt, ki esik a törvény hatálya alá. Az RMDSZ-nek van megfelelő apparátusa az ehhez szükséges hivatali munka lebonyolítására.”

2000. június 28. „A VMDP elfogadhatónak tartja a határon túli magyarok jogállásáról szóló, úgynevezett státustörvényt, viszont az anyaország Európai Unió csatlakozása után szükségesnek tartja a kettős állampolgárság intézményének bevezetését” – mondja a VMDP „Nyitott ajtó” fórumán Sepsey Csaba, a párt alelnöke.

2000. június 30. Elkészül a határon túli magyarok státustörvény-tervezete „A szomszédos államokban élő magyarokat megillető egyes kedvezményekről szóló törvény koncepciója” címmel.

2000. július Elkezdődik a törvénykonceptió közigazgatási egyeztetése.

2000. július 2. A marosvásárhelyi SZKT-n Varga Attila képviselő a státustörvény alakulásáról számol be, hangsúlyozva: valójában nem a státus, a jogállás, hanem bizonyos jogosítványok, kedvezmények megadása a tervezet tárgya: „Alapelv a szülőföldön való megmaradás. A törvény nem támogatja a tartós magyarországi tartózkodást, és nem arról rendelkezik, ki a magyar, hanem arról, hogy ki igényelheti a kedvezményeket”. A jogász-politikus azt javasolja, hogy ahol van megfelelően reprezentatív társadalmi szervezet, ott azt nevezze meg a törvény ajánlástevőnek.

2000. július 11. „A szocialista párt szükségesnek tartja, hogy a leendő státustörvény tervezetében jelöljék meg a határon túli magyarok kedvezményeinek forrásait” – hangzik el az MSZP elnökségi ülést követő sajtótájékoztatón Budapesten. Kovács László pártelnök elmondja: végleges álláspontjukat a jogszabálytervezet megismerése után tudják kialakítani a határon túli magyaroknak nyújtandó kedvezményeket érintő kormányzati elképzelésekről. A témával kapcsolatos koncepció alapján a szocialisták leszögezik: álláspontjuk szerint a törvény kedvezményezettjeinek azokat a határon túl élőket kell tekinteni, akik magyarnak vallják magukat. Kovács László közölte: pártja támogatja, hogy a határon túlról az anyaországba látogatók kedvezményekben részesüljenek, de ezt elsősorban oktatási és kulturális területeken tartják indokoltnak. Az MSZP a határon túli magyarok munkavállalása kapcsán fontosnak ítéli, hogy az érintett kör a munkaerőpiacon ne kerülhessen a magyar állampolgároknál kedvezőbb feltételek közé. A pártelnök hangsúlyozza: a státustörvénynek a határon túli magyarok szülőföldjükön való boldogulását kell elősegítenie.

2000. július 12. „Az MKP alapján véve egyetért a státustörvénnyel” – nyilatkozza a pozsonyi *Új Szónak* Duray Miklós. A párt ügyvezető alelnöke szerint a magyarországi magyarok és a külföldi magyarok egyenjogúsítása helyes elképzelés. Ebben az esetben ugyanis kiegyenlítődnek az esélyek a munkaerőpiacon. „Nagyon fontos szempont, hogy élesen elváljanak egymástól a kedvezmények és a jogok. Tehát: a státusigazolvány birtokosa ne kerülhessen olyan helyzetbe, ami arra csábítaná, hogy Magyarországra költözzön”.

„Nem státustörvény, nem jogállásról szóló törvény, hanem egyes kedvezményekről szóló törvény készül” – jelenti ki Martonyi János. A külügyminiszter a szocialista párti Tabajdi Csaba nyilatkozatára reagált, aki azt mondta, hogy a készülő státustörvény „etno-bizniszre”, sőt „etnokorrupcióra” ad lehetőséget. Martonyi szerint Tabajdi utalása az etnobizniszre már azért is téves, mert „a magyarság nem etnikum, hanem nemzet”. Ha persze valaki a magyarságot etnikumnak tekinti, akkor valóban gondot okozhat számára a „ki a magyar” kérdés. Martonyi véleménye szerint Tabajdi abból indult ki – a különböző határon túli szervezetek fogják eldönteni azt, hogy ki a magyar, és ki nem az. Ez nem így van, tette hozzá, ezek a szervezetek nem dönthetnek e tekintetben, ők egyszerűen csak egy ajánlást állítanak ki annak alapján, hogy az illető magyarként regisztráltatta magát. A külügyminiszter úgy fogalmazott: ez egy automatikus aktus kell hogy legyen, és nem függ semmiféle mérlegeléstől. „Nem hiszem, hogy itt ilyen veszélyek fönállnának, egyébként a törvénynek most már körvonalazódik a pontos címe, ez úgy szól, hogy a szomszédos országokban élő magyarokat megillető kedvezményekről szóló törvény. Tehát nem státustörvény, nem jogállásról szóló törvény, hanem egyes kedvezményekről szóló törvény.” „Továbbra is azt mondom, hogy a ki a magyar téma jelentősége eltúlzott, továbbra is azt tartom, hogy az a magyar, aki annak tartja magát, alapvetően az a magyar, aki tud magyarul”.

2000. július 13. Markó Béla, az RMDSZ elnöke szerint nem volt szerencsés túl nagy reményeket kelteni a határon túli magyarokban a státustörvény felvetésekor, hiszen most kiderül, hogy a konkrét kedvezmények jóval visszafogottabbak. Markó ugyanakkor fontosnak nevezi a jogszabály megalkotásának gondolatát. „Nyilvánvaló, hogy a romániai magyarságnak, a határon túli magyar közösségeknek minden kedvezmény jól jön. Meg kell mondanom azonban, hogy mostani állapotában ez a tervezet jóval alatta marad az erdélyi magyarság igény szintjének” – nyilatkozza az RMDSZ szövetségi elnöke Martonyi János külügyminiszter azon nyilatkozata kapcsán, miszerint a magyar kormány nem jogállást szabályozó státustörvényt, hanem kedvezményeket biztosító jogszabályt készül kidolgozni a határon túli magyarság számára. „Csak egy dolog nem fogadható el: az elmúlt hónapokban sokan – szerintem nem eléggé átgondolt nyilatkozatokkal – felbuztatták az erdélyi magyarokat, sokkal többet ígértek, mint amennyi most megvalósulni látszik. Megmondom őszintén, ez nekem nem tetszik.” Az RMDSZ köszönettel tartozik a státustörvény gondolatáért, hiszen ez egy lépést jelent afelé, hogy a szomszédos országokban élő magyarok ne érezzék magukat idegennek Magyarországon. Annak kérdésében, hogy miképpen lehetne eldönteni, ki a magyar, ki jogosult az új törvény kedvezményeire, az RMDSZ és Martonyi álláspontja nagyon közeli. Egyetértenek abban, hogy a törvénynek megengedőnek kell lennie, nem pedig kizáró jellegűnek. „Magyar az, aki annak vallja magát, ehhez természetesen valamilyen nyelvismeretet bizonyítania kellene. Semmi esetre sem gondolhatunk a származásra, eredetkutatásra.”

2000. július 16. „A schengeni határok leereszkedésének perspektívája a külhoni állampolgárság biztosítása nélkül kétségbeesésbe és reménytelenségbe taszíthatja a határon túli magyarságot, és ez tömeges áttelepüléshez vezethet” – áll az erdélyi magyarok budapesti

találkozóján elfogadott nyilatkozatban. A Magyar Reformátusok IV. Világtalálkozójához kapcsolódó szabadtéri eseményt, amelyen Németh Zsolt külügyi államtitkár is jelen volt, az Erdélyi Gyülekezet központjában, a Reménység Szigetén rendezték meg.

2000. július 18. „A magyar állampolgárok többsége, ötvenhét százaléka szerint szükség van a határon túli magyarok anyaországi jogállását rendező státustörvényre, negyvenegy százalékuk viszont feleslegesnek tartja a helyzet törvényi rendezését” – derül ki abból a felmérésből, amelyet a Miniszterelnöki Hivatal a TÁRKI-től rendelt meg. A státustörvénnyel egyetértők háromötöde úgy véli, hogy a jogszabály elősegítené Magyarország és az itt élők számára a határon túliak helyzetének javítását.

2000. augusztus 19. „Az MVSZ eljuttatta a külföldi magyar állampolgárság jogintézményének létrehozásáról szóló törvény tervezetét Mádl Ferenc köztársasági elnökhöz, Orbán Viktor kormányfőhöz, Áder János házelnökhöz és Dávid Ibolya igazságügyi miniszterhez” – jelenti be Patrubány Miklós elnök a szervezet budapesti sajtótájékoztatóján.

2000. augusztus 20. Az augusztus 20-i ünnepi rendezvénysorozat keretében Orbán Viktor miniszterelnök az Országgyűlés Gobelin termében találkozik a MÁÉRT képviselőivel. A tanácskozáson Orbán Viktor miniszterelnök arra kéri a határon túli magyar szervezetek képviselőit, fogalmazzák meg elgondolásaikat az MVSZ által kidolgozott külföldi állampolgárság jogintézményével kapcsolatban.

2000. augusztus 21. „Az MDF támogatja a külföldi magyar állampolgárság jogintézményének gondolatát, és szükségesnek tartja, hogy az szerves része legyen a különleges jogállásról szóló törvénynek” – jelenti ki Csapody Miklós budapesti sajtótájékoztatóján.

2000. augusztus 28. A KMKSZ Elnöksége a határon túli magyarokról megalkotandó törvény ügyében feljegyzést intéz Orbán Viktor miniszterelnökhöz. A Szövetség, mint a törvény egyik első kezdeményezője, kifejezte azon kérését, hogy minél előbb kerüljön elfogadásra egy olyan, a kárpátaljai magyarság megmaradása szempontjából létfontosságú jogszabály, amely figyelembe veszi a határon túli magyarság igényeit, illetve az anyaország teherbíró képességét.

2000. augusztus 31. Kiadják a romániai magyar történelmi egyházak vezetőinek állásfoglalását a határon túli magyarok különleges jogállásáról szóló törvény tervezetének tárgyában. Az állásfoglalás szerint a 2000. augusztus 21-én tartott kolozsvári tanácskozás alkalmával, a romániai magyar történelmi egyházak vezetőinek, illetve képviselőinek Állandó Értekezlete keretében foglalkoztak a határon túli magyarok különleges jogállásáról szóló törvény tervezete által felvetett kérdésekkel, és Szabó Tibor, a HTMH elnöke által nyújtott tájékoztatás nyomán állásfoglalást juttatnak el a Magyar Kormányhoz, a MÁÉRThez, valamint az RMDSZhez. „(...) Megítélésünk szerint a magyarországi és a határon túli magyarok viszonyainak jogi, politikai rendezése a határmódosítás nélküli összmagyar integráció

megvalósulását szolgálja az európai integráció keretében. A státustörvényt ért bírálatokkal, sőt támadásokkal szemben egyetértésünkről és támogatásunkról biztosítjuk a Magyar Kormányt és a Magyar Állandó Értekezletet. (...) Javasoljuk, hogy a nemzeti hovatartozás megállapításának kiemelt kritériuma legyen a vallási hovatartozás, illetve az egyháztag-ság. Az erdélyi magyar történelmi egyházak hitbéli köteletségüknek és hivatásuknak tartják hívő népük és a társadalom közérdekének szolgálatát.” Az állásfoglalást aláírják: Jakubinyi György érsek, Tőkés László püspök, Csiha Kálmán püspök, Szabó Árpád püspök, Mózes Árpád püspök, Reizer Pál püspök és Tempfli József püspök.

2000. szeptember 16. A KMKSZ konferenciát szervez Beregszászban a kárpátaljai történelmi egyházak és a magyar társadalmi szervezetek képviselőinek részvételével, amelyen megvitatják a határon túli magyarokról szóló törvény koncepcióját. A tanácskozáson jelen van Szabó Tibor címzetes államtitkár, a HTMH elnöke.

2000. szeptember 26. Az RMDSZ Operatív Tanácsa úgy dönt, hogy támogatja azt a VET által kezdeményezett aláírásgyűjtést, melynek célja alátámasztani a külhoni állampolgárságra vonatkozó igényt. Markó Béla szerint az RMDSZ központi vezetése azért vállalta fel a külhoni állampolgárságért folyó aláírásgyűjtés támogatását, mert több területi szervezetben jelentkezett ez az igény.

2000. október 16. A KMKSZ Elnöksége aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a határon túli magyarokról szóló törvény kapcsán olyan folyamatok indultak el, amelyek veszélyeztetik a törvény elfogadását. Ezért a Szövetség aláírásgyűjtést kezdeményez a határon túli magyarokról szóló jogszabály mihamarabbi elfogadása érdekében, valamint felhívja a kárpátaljai történelmi egyházakat és magyar társadalmi szervezeteket, hogy támogassák az aláírásgyűjtési akciót.

2000. október 19. Orbán Viktor magyar miniszterelnök hivatalában fogadja Markó Bélát, az RMDSZ elnökét és bejelenti: december elején a MÁÉRT napirendjére tűzi a státustörvénnyel, a külhoni, illetve a kettős állampolgársággal kapcsolatos kérdéseket.

2000. november 19. A határon túli magyarok különleges jogállását rendezni hivatott státustörvényről tart nyílt fórumot Révkomáromban Csapody Miklós országgyűlési képviselő, a Magyar Demokrata Fórum alelnöke és Duray Miklós, a Magyar Koalíció Pártjának ügyvezető elnöke, a párt parlamenti képviselője.

2000. november 20. A Magyarok Világszövetségének elnöke sajtótájékoztatón jelenti be, hogy az MVSZ támogatja a státustörvény megalkotását, de mindenképpen szükségesnek tartja, hogy a külhoni magyar állampolgárság intézménye még Magyarország uniós csatlakozása előtt megszülessen. A Budapesten tartott sajtótájékoztatón Patrubány Miklós megemlíti: a globalizáció a kisebb nemzeteket újabb kihívások elé állítja, éppen ezért szükség van a magyar integrációra. „Magyarországnak hárommillió határon túli magyarral együtt kell az Európai Unióhoz csatlakozni” – szögezi le az MVSZ elnöke.

2000. november 22. Az Országgyűlés külügyi bizottságának ülésén, a szomszédos államokban élő magyarokat megillető egyes kedvezményekről szóló törvény tervezetének vitáján Szabó Tibor „Az anyaország és a határon túli magyar közösségek közötti jogviszony kiépítésének első lépése” felszólalása hangzik el. Szabó felhívja a figyelmet arra, hogy az elfogadandó törvény nem kerülhet ellentétbe az Európai Unió jogrendjével; a törvényalkotók igyekeztek minden tekintetben megfelelni ennek a követelménynek. Duray Miklós (MKP) örvendetesnek nevezi, hogy a közeljövőben megszülethetik a törvény, amely rendkívül pozitív fogadtatásra talált a szlovákiai magyar közösségekben. Varga Attila (RMDSZ) úgy fogalmaz, hogy félelmek és nagy várakozás előzi meg az egész erdélyi magyar társadalomban az úgynevezett státustörvény elfogadását. Elmondja: miután Magyarország hamarabb lesz az Európai Unió tagja, mint a szomszédos országok, féltő, hogy a schengeni határok újabb vasfüggönnyé jelentenek majd. Józsa László (VMSZ) arra hívja fel a figyelmet, hogy a túlzott várakozások nem tesznek jót senkinek; figyelembe kell venni az anyaország gazdasági és pénzügyi teherbíró képességét. Brenzovics László (KMKSZ) szintén arra hívja fel a figyelmet, hogy kompromisszumot kell kötni az igények és a valós lehetőségek között. Tabajdi Csaba az MSZP külügyi munkacsoportjának álláspontját ismertetve kijelenti: nem lehetséges a három és fél milliárd Kárpát-medencei magyar számára alanyi jogon biztosítani a magyarországi egészségügyi ellátást, az oktatás és a munkavállalás engedélyezését. „A határon túli magyarok érdekeit képviselő parlamenti szószóló intézményének a megteremtését és a határon túli magyarok ügyeivel foglalkozó állandó parlamenti bizottság létrehozását kezdeményezi az MSZP parlamenti frakciója” – közli Tabajdi Csaba. A külügyi bizottság – Patrubány Miklós, az MVSZ elnöke előterjesztésében – meghallgatta a világszövetség szakértői által elkészített, a külhoni magyar állampolgárságról szóló törvény tervezetét is.

2000. november 28. A státustörvény koncepciójáról, ezen belül a határon túli magyarok egészségügyi ellátásának tervezett magyarországi támogatásáról tanácskoznak a határon túli magyar egyházak vezetői, illetve képviselői Budapesten, a Határon Túli Magyarok Hivatalában. A zárt ajtók mögötti megbeszélésen a katolikus, a református, az evangélikus és az unitárius egyházak összességében mintegy húsz magyar képviselője van jelen Erdélyből, a Felvidékről, a Kárpátaljáról, a Vajdaságból, továbbá Horvátországból. A találkozón részt vesz Németh Zsolt, a Külügyminisztérium politikai államtitkára, Oberfrank Ferenc, az Egészségügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára, valamint Szabó Tibor, a HTMH elnöke is. A HTMH vezetője a határon túli magyarok egészségügyi ellátása kapcsán közli: az ellátás magyarországi támogatása egy, Magyarországon létrehozandó közalapítványon keresztül történne, az itteni költségvetés mindenkor teherbíró képességétől függően. Hangsúlyozta, hogy nem a magyarországi egészségbiztosítási rendszert nyitnák meg a határon túli magyarok előtt, hanem a közalapítványon keresztül, pályázatok útján ítélnének oda támogatást. Tőkés László közölte, hogy a határon túli magyar egyházak szeretnének hozzájárulni ahhoz, hogy minél szélesebb körű konszenzus alakuljon ki a tervezett státustörvény kapcsán. „A határon túli magyarok helyzetének rendezésére irányuló más elképzeléseket káros és veszélyes volna kijátszani a státustörvény ellen. Éppen ezért a kettős vagy külhoni

állampolgárságra vonatkozó terveket nem szabad szembeállítani a különleges jogállásról szóló törvénnyel, hanem mindezeket a fokozatosság és a folytonosság elve alapján kell kezelni” – olvasható az állásfoglalásban. Az egyházak a dokumentumban javasolják, hogy a nemzeti hovatartozás megállapításának egyik kritériuma a vallási hovatartozás, illetve az egyháztagság legyen. „A státustörvény nem fogja tartalmazni a nemzeti hovatartozás kritériumait – nyilatkozta Németh Zsolt, a Külügyminisztérium politikai államtitkára. – Azt azonban rögzíti majd, hogy a határon túli magyarok szervezeteinek ajánlása lesz az előfeltétele annak, hogy a magyar hatóságok úgynevezett státusigazolást adjanak ki a határon túli magyaroknak. A határon túli magyar szervezetek az ajánlás során figyelembe vehetik, hogy ki milyen egyház tagja.” Tabajdi Csaba országgyűlési képviselő, az MSZP kisebbségi ügyekben illetékes szakértője a javaslatot kommentálva hangsúlyozta: a készülő státustörvényben megkerülhetetlen alapelv, hogy az egyénnek szuverén joga eldöntenie, nemzetiségi szempontból hová tartozónak tekinti magát. E kérdésbe beleszólni sem világi, sem egyházi hatóságoknak nincs joguk.

2000. november 30. Magyarország határain túli magyar egyházi vezetők Budapesten állásfoglalást fogadnak el. A dokumentumban a vallási vezetők felajánlják részvételüket a státustörvény jogalanyainak kiválasztásában. A püspökök javasolják: a „nemzeti hovatartozás megállapításának egyik kritériuma legyen a vallási hovatartozás”. Béres Károly újvidéki református lelkész szerint elvileg két útja van a vallási hovatartozás igazolásának. Vagy egyházi keresztlevéllal tanúsíthatják, hogy a kérelmező reformátusnak született, illetve áttért a református hitre, vagy az egyházi adó rendszeres fizetéséről adhatnak bizonylatot. A Délvidéken gyakorlatilag minden református magyar, ennek ellenére nincs rá mód, hogy a gyakorló lelkészek a kérelmezők nemzetiségét közvetlenül igazolhassák. Erdélyi Géza, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspöke elmondta: gyülekezeteikben kis létszámban ugyan szlovákok is vannak, ám az egyház tagjai minden településen lelki közösséget alkotnak, amelyben ők maguk határozzák meg nemzeti hovatartozásukat, és ezt meg is vallják. „Ezeknek az ismereteknek a birtokában mi is a határon túli legitim ajánlók között kívánunk szerepelni” – hangsúlyozta. Bándy György, a pozsonyi Evangélikus Teológiai Egyetem dékánhelyettese viszont rámutatott: adatokat nem vezetnek a hívek nemzetiségéről. Ezért nem tartja valószínűnek, hogy az evangélikus egyház előljárói kedvezően fogadnák az ilyen jellegű felkérést. Hasonlóan nyilatkoztak Ján Sokol metropolita, nagyszombat-pozsonyi római katolikus egyházmegye érsekének titkárságán is. Szabó Árpád erdélyi unitárius püspök elmondja: a budapesti tanácskozáson megszületett javaslat célja az volt, hogy nyilvántartásaik alapján, a hozzájuk fordulóknak az egyházak is kiadhas-sák a megfelelő bizonyítványt. Kelemen Hunor művelődési államtitkár, az RMDSZ Szövetségi Egyeztető Tanácsának elnöke kifejti: nem tartja kielégítőnek, hogy kizárólag az egyházhoz való tartozást vegyék alapul a nemzetiség megállapításakor. A Határon Túli Magyarok Hivatalában ugyanakkor hangsúlyozzák, hogy a vallási hovatartozás nem feltétel és nem is kritérium annak megállapításában, hogy ki a magyar.

2000. december 1. A KMKSZ vezetői közel 39 ezer aláírást adnak át Rockenbauer Zoltán kultuszminiszternek, a kormány képviselőjének a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumában. Az aláírásokat annak érdekében gyűjtötte össze a Szövetség, hogy a magyar Országgyűlés mihamarabb alkotson törvényt a határon túli magyarokról.

2000. december 5. A *Krónika* című kolozsvári napilap beszámol arról az egyeztetésről, amelyet a hét végén tartott Németh Zsolt, a Külügyminisztérium politikai államtitkára és Szabó Tibor, a HTMH vezetője a határon túli magyar szervezetek vezetőivel a MÁÉRT december 13-14-én Budapesten sorra kerülő 3. ülésének előkészítéséről. Az egyeztetésen a fő téma a státustörvény tervezete volt. Németh Zsolt elmondta, hogy ebben a jogszabályban kell biztosítani a határátlépéssel és a magyarországi tartózkodással kapcsolatos jogosultságokat is.

2000. december 13–14. A III. MÁÉRT Budapesten megtartott tanácskozásán megvitatják és elfogadják a státustörvény tervezetét. A záródokumentumban foglaltak szerint a határon túli magyarok magyar igazolványt kapnak, melyhez ajánló szervezetek adnak ajánlást. Az ajánló szervezet eltekinthet a magyar nyelvtudástól, ha a kérelmező személyt az állampolgársága szerinti állam magyarként tartja számon, ha szülei közül egyik magyar nemzeti-ségű, ha házastársa rendelkezik magyar igazolvánnyal, ha egy magyar szervezet tagja, ha egyházi nyilvántartásban magyarként szerepel, ha magyar iskolába járt legalább négy évet, illetve ha gyermekei magyar iskolába járnak vagy jártak. A kedvezményezett magyar igazolványt kap, és ezzel veheti igénybe a különböző juttatásokat. Az MSZP és SZDSZ fenntartásokkal fogadja a tervezetet, de a záródokumentumot végül ők is aláírják.

2001

2001. január 10. A pozsonyi *Új Szónak* Szent-Iványi István a következőket nyilatkozta: „Az, amit a státustörvény kínál majd, Magyarország teherbírása szempontjából sok, a határon túli magyarok várakozásait tekintve pedig nagyon kevés lesz”.

2001. január 11. Szabó Tibor, a HTMH elnöke, prágai útja alkalmával elmondja: a csehországi magyarok esetében egyelőre nyitott a kérdés, hogy fog-e rájuk vonatkozni a státustörvény, vagy pedig a nyugati régió szórványmagyarságaként fogják őket kezelni.

2001. január 18. A Határon Túli Magyarok Hivatalában a kormány és a határon túli magyar szervezetek képviselői véglegesítik a törvénytervezet szövegét. A megbeszélésen a jogszabály több részletét pontosították, így például kitértek a kedvezményezettek körére, a majdani magyar igazolvány érvényességi idejére, illetve egyes juttatásokra. A megbeszélésen, amelyen a kormányzatot többek között a HTMH elnöke, és Lőrincz Csaba helyettes külügyi államtitkár képviselte, azokról a javaslatokról tárgyaltak, amelyeket a kisebbségi szervezetek a MÁÉRT decemberi ülésén fogalmaztak meg. Az RMDSZ-t Markó Béla szövetségi, Takács Csaba ügyvezető és Tőkés László tiszteletbeli elnök képviseli a megbeszélésen. „Tisztázódott, milyen alapon juthatnak magyar igazolványhoz a határon túli magyarok: a tervezet szerint mindenki magyar, aki annak vallja magát, és az öt kritériumból legalább egyet teljesít: a magyar nyelv ismerete, magyar iskolai végzettség, magyarok a felmenő rokonai, magyar egyház vagy valamely, a magyar közösség által létrehozott civil vagy szakmai szervezet tagja. A kedvezményeket biztosító jogszabály kidolgozásakor a szülőföldön maradást, boldogulást tartották szem előtt. A munkavállalási lehetőség a jobb megélhetést szolgálja, anélkül, hogy az illető végleg áttelepülne” – mondta el Takács Csaba.

2001. január 22. Mádl Ferenc köztársasági elnök a magyar parlamenti pártok képviselőivel hatpárti egyeztető megbeszélést tart a státustörvényről. Az SZDSZ kivételével a magyar parlamenti pártok mindegyike kifejti, hogy támogatja a státustörvény tervezetét.

2001. január 22–25. A III. MÁÉRT-en a határon túli magyar szervezetek vezetői által benyújtott, módosító javaslatokkal kiegészített tervezet közigazgatási egyeztetését tárgyalják. A törvény-előkészítésnek ebben a szakaszában a különböző tárcák kialakították álláspontjukat és megtették észrevételeiket, javaslataikat.

2001. január 24. Csurka István, a Magyar Igazság és Élet Pártja elnöke, budapesti sajtótájékoztatóján élesen bírálja a Szabad Demokraták Szövetségét a szomszédos országokban élő magyaroknak kedvezményeket biztosító úgynevezett státustörvény előkészítése kapcsán. Az ellenzéki politikus szavai szerint „az SZDSZ azért utasítja el a státustörvény elfogadását, mert nemzetellenes erő, és teljes mértékben kiszolgálja a globalizmust, az internacionalizmust”. A MIÉP álláspontja szerint a végórát élő szórványmagyarság tagjainak végső esetben lehetőséget kellene adni a Magyarországra való áttelepülésre is.

2001. február 3. „Igénylem, mert magyar vagyok. Státustörvény: így látják olvasóink” címmel a *Kárpáti Igaz Szó* számol be arról a közvélemény-kutatásról, amelyet olvasóik körében végeztek. „Bebizonyosodott felvezető írásunk állítása, mely szerint alig van olyan magyar család Kárpátalján, amelyiket ne foglalkoztatná, ne érintené a határon túl élő magyarok státusát meghatározó magyarországi törvénytervezet.”

2001. február 6. Kárpátalján a szórványmagyarság is fellendülést vár a határon túli magyarok jogállásáról szóló törvény elfogadásától, de a nem magyar nemzetiségűek közül is sokan fűznek hozzá reményeket – derül ki az ungvári *Kárpáti Igaz Szó* huszti riportjából. Puka Éva, a KMKSZ helyi szervezetének elnöke kifejti: az elmúlt év során 504-ről 604-re nőtt az alapszervezeti tagok létszáma. A magyarországi státustörvényről szóló hírek hatására sok helybeli ukrán és orosz nemzetiségű lakos is belépett a KMKSZ-be.

2001. február 12. Orbán Viktor kormányfő az Országgyűlés tavaszi ülészakát megnyitó plenáris ülésén elmondott felszólalásában a parlament tagjait arra kéri, hogy a státustörvény vitájakor vegyék figyelembe, hogy a státustörvény a Kárpát-medencei összefogás talán legfontosabb jogszabálya lesz, és reményét fejezte ki, hogy a környező országokban élő magyarok számára kedvezményeket biztosító törvény elnyeri majd szinte minden képviselő támogatását.

2001. február 28. Az Országgyűlés külügyi bizottságának ülésén az MSZP-s és SZDSZ-es képviselők vitatták, hogy konszenzus lenne a parlamenti pártok között a határon túli magyarságot érintő alapvető kérdésekben. Úgy vélekedtek, hogy a konszenzust 1995–1996-ban az akkori ellenzék rúgta fel a szomszédos országokkal való alapszerződés-kötés előkészületeinél. Szent-Iványi István (SZDSZ) szimbolikus politizálásnak nevezte azt, ahogyan a kormány a határon túli magyarság ügyét kezeli. Mint mondta, a státustörvény tervezete nem más, mint szemfényvesztés.

2001. március 1. Ion Iliescu román államfő egy sajtóértekezleten burkoltan bírálja a státustörvényt, de megjegyzi, hogy a „megfelelő megoldás” kialakítása a magyar parlament feladata.

2001. március 2. A magyar kormány első olvasatban megtárgyalja a státustörvény tervezetét. Az ülést követő szóvivői tájékoztatón elhangzik, hogy a törvény alkalmazásához 2002-ben 6-6,5 milliárd Ft-ra lesz szükség. Borókai Gábor kormányzó szerint ennek az összegnek a nagy részét a határon túli munkavállalók után fizetendő járulékok fedezik.

2001. április 10–11. A magyar Országgyűlés bizottságaiban vitatták a szomszédos országokban élő magyarokról szóló T/4070. sz. törvényjavaslat, azaz a státustörvény általános vitára való alkalmasságát a HTMH vezetői, illetve a külügyminisztérium illetékes államtitkárai részvételével. Ugyanígy a költségvetési és pénzügyi, illetve a gazdasági bizottságokban a HTMH gazdasági elnöke, Misovicz Tibor az egészségügyi és szociális bizottságban, Jakab

András HTMH elnöki tanácsadó, a foglalkoztatási és munkaügyi bizottságban pedig Bába Iván, a külügyminisztérium államtitkára, a külügyi bizottságban Németh Zsolt külügyi politikai államtitkár, továbbá az alkotmány- és igazságügyi, illetve önkormányzati és rendészeti bizottságokban Jakab András, az európai integrációs ügyek bizottságában Dienes Oehm Egon a külügyminisztérium képviselője részvételével. A kulturális és sajtó, illetve az oktatási és tudományos bizottságok vitáján Szabó Tibor, a HTMH elnöke vesz részt, az emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottság vitáján pedig a HTMH új általános elnökhelyettese, Gál Kinga. Tabajdi Csaba szocialista képviselő javasolja a határon túli magyarok ügyeivel megbízott országgyűlési biztosi poszt létrehozását és a tervezetben szereplő három hónapos magyarországi munkavállalási lehetőség öt-hat hónaposra való növelését. Az SZDSZ frakcióvezetője, Szent-Iványi István szemfényvesztésnek nevezi a jogszabályt, és leszögezi, hogy a szabad demokraták nem fogják megszavazni a javaslatot. Németh Zsolt államtitkár hangsúlyozza, hogy 2001–2002-ben a státustörvény megvalósítása 8-9 milliárd forintba kerül majd, ezt az összeget a költségvetés általános tartalékából biztosítják.

2001. április 11. Közzéteszik a Socio-Balance Közvéleménykutató Intézet ezer fő megkérdezésével készített felmérését a státustörvény fogadtatásáról. A felmérés szerint a megkérdezettek többsége, 61 %-a inkább egyetért azzal, hogy külön törvényben szabályozzák a határon túli magyarok magyarországi jogait, és csak 22 %-a ellenzi azt, 17 %-a pedig nem tudja megítélni. A pártválasztók körében a legelutasítóbb az SZDSZ-szavazók hozzáállása, de még ők is 49:46 arányban támogatják a státustörvényt.

2001. április 19. A magyar Országgyűlés megkezdi a státustörvény általános parlamenti vitáját.

2001. április 20. Romániának komoly ellenvetései és kételyei vannak a tervezett magyar státustörvénnyel kapcsolatban, s erről konzultálni kíván a magyar féllel – jelenti ki Mircea Geoană román külügyminiszter. Elmondja: Petru Cordoș, Románia budapesti nagykövete már megtette a szükséges lépéseket a magyar hatóságoknál annak érdekében, hogy kijelöljék a törvénytervezetről folytatandó kétoldalú konzultációk idejét. A román külügyminisztérium bejelenti egy minisztériumközi speciális bizottság felállítását a tervezett magyar státustörvénnyel kapcsolatos kérdések megfogalmazására, a román álláspont kidolgozására.

2001. április 23. Eltérően ítéli meg a szlovák és a magyar miniszterelnök a magyarországi státustörvény hatását – derül ki a tárgyalásaikat követő budapesti sajtóértekezleten. Míkulás Dzurinda szlovák miniszterelnök aggályainak ad hangot a készülő státustörvénnyel kapcsolatosan, amikor magyar partnerével, Orbán Viktorral folytatott megbeszéléseket budapesti látogatása alkalmával.

~ A Magyarországon készülő státustörvény diszkriminatív lehet abban az értelemben, hogy a magyar nemzetiségűeknek biztosított kedvezmények hátrányos megkülönböztetést jelenthetnek a többiekkel szemben – jelenti ki Adrian Năstase. A román miniszterelnök szerint a magyarokkal szemben alkalmazott pozitív megkülönböztetés etnikai alapon történő diszkri-

mináció másokkal szemben. Nástase szerint további problémát jelent, hogy a tervezett törvény szerint elegendő, ha a román állampolgárok saját maguk kijelentik: ők magyar nemzeti-ségűek. Előfordulhat, hogy arra ébredünk: Erdélyben hétmillió magyar él – fogalmazott.

2001. április 24. Ukrajna addig nem foglal állást a készülő státustörvényről, amíg az Országgyűlés el nem fogadja – mondja az *MTI* kérdésére válaszolva budapesti sajtótájékoztatóján Orest Klympush, Ukrajna budapesti nagykövete.

2001. április 25. Bugár Béla, a szlovákiai MKP elnöke nem érti Mikulás Dzurinda miniszterelnöknek a státustörvény kapcsán Budapesten hangoztatott aggodalmait. Pártja pozsonyi sajtótájékoztatóján kijelenti: nem volt szerencsés Dzurinda Budapesten elhangzott kijelentése arról, hogy a magyar törvényhozásban vita alatt álló státustörvény a szlovákiai délvídeken „megronthatná” a légkört. Bugár szerint a szlovák kormány jobban tenné, ha ahelyett, hogy kifogást emel a magyar státustörvény ellen, inkább maga is törődne a határon túli szlovákok művelődésével. Arra emlékeztet, hogy annak idején, amikor a szlovák törvényhozás a határon túli szlovákokról szóló törvényt megalkotta, senki, így az MKP sem tiltakozott a jogsabály ellen.

2001. április 27. A parlamenti ellenzékhez tartozó SNS bejelenti, a készülő magyar státustörvényre „licitálva” olyan törvényt készül a parlament elé terjeszteni, amelynek értelmében a szlovák állam hatezer koronát fizetne azoknak a Szlovákia vegyesen lakott területein élő szülőknek, akik szlovák állami iskolába járatják a gyerekeiket. A pártot az is aggasztja, hogy a státustörvény tervezete szerint „a határon túli magyar státusát a nem magyar személyek is megkaphatnák”, ezért attól tart, hogy „az anyagi előjogokat a szlovákok is csábítónak találnák”.

~ Vladimír Meciar volt szlovák miniszterelnök, a HZDS elnöke „a Szlovák Köztársaság belügyeibe való durva beavatkozásnak” nevezi a készülő magyar státustörvényt. „E mögött egy másik ország etnikai arányait megváltoztatni kívánó szándék áll” – mondja.

2001. május 4. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség politikusai közül egyesek pozitívan vélekednek a státustörvény által biztosított kedvezményekről, mások szerint azonban a jogsabály viszonylag „szerény” előnyökben részesíti a határon túli magyarokat – foglalja össze a romániai sajtó annak a körkérdésnek a válaszait, amelyet a *MEDIAFAX* hírügynökség intézett az RMDSZ több parlamenti képviselőjéhez. Székely Ervin Bihar megyei képviselő a hírügynökségnek kijelentette: valamely nemzethez való tartozás az állampolgárnak kizárólagos, személyes ügye, amit törvényben nem lehet szabályozni. Magyar igazolvány nélkül is magyarnak tartja magát. A képviselő a törvénytervezet egyik hibájának tekinti, hogy ezáltal lehetőség nyílik az „álmagyarok” megjelenésére, akik a jogsabály biztosította kedvezmények reményében vallják magyarnak magukat. Kovács Csaba Brassó megyei képviselő szerint a státustörvény a Fidesz választási ígéreteinek a megvalósítását jelenti. A politikus emlékeztetett arra, hogy a kampány idején a Fidesz kettős állampolgárságot ígért, a jelenlegi jogsabály azonban az eredeti elképzelésnek sokkal visszafogottabb változata. Úgy vél-

te, hogy a törvénytervezetben foglalt kedvezmények nem hatnak ki jelentősen a Magyarországgal szomszédos államokra. Kelemen Attila Maros megyei képviselő, az RMDSZ képviselőházi frakciójának az elnöke úgy vélekedett, hogy a román és a magyar diplomácia közti egyeztetésre azelőtt kellett volna sor kerülnie, mielőtt a magyar Országgyűlés napirendre tűzte volna a törvénytervezet vitáját. Ezért, szerinte, Romániának is követnie kellene a példát. Asztalos Ferenc Hargita megyei képviselő szerint a kedvezmények biztosításával a magyar állam elsősorban a szülőföldön való maradást kívánja elősegíteni. Kónya-Hamar Sándor úgy fogalmazott, hogy a jogszabály egy olyan politikai és történelmi helyzetet próbál orvosolni, amelyben a nemzet határai nem esnek egybe az anyaország hatáiraival.

2001. május 7. Rodica Stănoiu román igazságügyi miniszter aggódik a magyar igazolvány miatt – derül ki a román sajtóból. A *Jurnalul Național* című napilap a román igazságügyi tárca vezetőjének egy hétvégi nagyváradi nyilatkozatára utalva azt írja, hogy Stănoiu véleménye szerint „a magyar hatóságoknak együtt kell működniük a román féllel a határon túli magyarok státusára vonatkozó törvény tekintetében.”

2001. május 10. Adrian Năstase miniszterelnök a NATO-jelölt tagországok pozsonyi kormányfői összefojetelén Mikulás Dzurinda szlovák kormányfővel megtárgyalja a státustörvénnyel kapcsolatos problémákat.

2001. május 12. Adrian Năstase miniszterelnök sajtónyilatkozatban jelenti ki, hogy a román hatóságokkal való konzultálás és megfelelő kétoldalú megállapodás nélkül Románia területén nem alkalmazhatják a határon túli magyarok státusára vonatkozó törvényt.

2001. május 15. Megállapodás születik Pozsonyban Bába Iván, a magyar külügyminisztérium közigazgatási államtitkára, valamint Ján Figel, a szlovák külügyminisztérium államtitkára (Szlovákia integrációs ügyeiben illetékes brüsszeli főtárgyaló) között arról, hogy szakértői szintű megbeszéléseket tartanak státustörvényről annak érdekében, hogy keressék „az európai kérdésekre elhangzó európai válaszokat.”

~ Eduard Kukan szlovák külügyminiszter hangot ad a státustörvény bevezetése felett érzett aggodalmának.

2001. május 16. Ion Iliescu román államfő felhívással fordul a politikai és civiltársadalmi szervezetekhez és kéri, ne helyezkedjenek „ultranacionalista álláspontra” a magyar státustörvénnyel kapcsolatban.

2001. május 18. A román külügyminisztérium közleményben fejti ki: ha Magyarország azt akarja, hogy Románia területén is alkalmazni lehessen a határon túli magyarok státusáról szóló törvényt, késznek kell lennie kétoldalú konzultációk folytatására Romániával.

2001. május 23. Az Országgyűlés külügyi bizottsága a státustörvényhez benyújtott 129 módosító javaslatról tárgyal. Bauer Tamás módosító elképzelései között szerepel az, hogy

ne vezessék be a magyar igazolvány intézményét, és hogy a kormány biztosítsa az országos kereskedelmi tévék adásainak a továbbbítését a szomszédos országokba. Szabó Tibor, a HTMH elnöke a kormány nevében kifejti, hogy a szomszédos országok kormányai nem kívánnak együttesen föllépni a magyar státustörvény ellen, mi több, a horvát és az ukrán kormány kifejezetten üdvözli a készülő törvényt. „Eredeti formájában támogatja a kormány javaslatát a MIÉP” – jelenti ki Bogdán Emil. Tabajdi Csaba szocialista képviselő úgy nyilatkozik, pártja is tisztázatlannak tartja a magyar igazolvány elnyerésének kritériumait. Szent-Iványi István, a külügyi bizottság szabaddemokrata elnöke azt mondja, hogy a kormány által előterjesztett törvényjavaslat egészében rossz, ezért azt nem lehet módosításokkal alapvetően megváltoztatni.

2001. május 24. A státustörvényről határon túli magyar szervezetekkel folytatandó konzultáció jegyében a VMDK vezetőivel cserél eszmét a vajdasági Óbecsén a MSZP küldöttsége. Az MSZP-t Újhelyi István, az MSZP országos elnökségének tagja és Géczi József Alajos országgyűlési képviselő, a VMDK-t Páll Sándor elnök és Tari István alelnök képviselte.

~ Román-magyar konzultáció Budapesten a státustörvényről. A konzultáción a román fél ismerteti észrevételeit a törvénytervezetről: a törvény területen kívüli hatályú és alkalmazása során diszkriminatív rezsím kialakulásához vezet Románia területén.

~ Lendván az MSZP parlamenti frakciójának küldöttsége Vancsik Zoltán képviselő vezetésével tárgyal a státustörvényről a Tomka György vezette Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösségi Tanács küldöttségével.

2001. május 25. A magyar státustörvény-javaslatot kicsit elhamarkodottnak, az „elkülönülési törekvéseket bátorítónak” nevezi Ion Iliescu román államfő abban az interjúban, amelyet a Magyar Televízió világhíradójának adott.

2001. május 26. Toró T. Tibor, a Reform Tömörülés elnöke a szervezet Sepsiszentgyörgyön tartott kongresszusán a magyarországi státustörvényről szólva, úgy véli, hogy a készülő jogszabály az asszimiláció visszafordításának első igazi törvényi eszköze lehet, amennyiben okosan, politikamentesen alkalmazzák.

2001. május 27. „Az RMDSZ és a szlovákiai Magyar Koalíció Pártja egyaránt szükségesnek tartja a MÁÉRT őszi összehívását” – közlik a két szervezet vezetői kolozsvári találkozásukat követően.

2001. május 28. Valeriu Stoica, a román Nemzeti Liberális Párt (PNL) elnöke szerint a készülő magyar státustörvény etnikai koncepción nyugszik, ami a volt Jugoszláviában történetekhez hasonló méretű konfliktusokat robbanthat ki. Valeriu Stoica szerint meg kell akadályozni, hogy a magyar státustörvény jelenlegi formájában alkalmazásra kerüljön.

2001. május 29. Az ukrajnai magyar érdekvédelmi szervezetek vezetőivel a készülő státustörvényről folytat konzultációs megbeszéléseket Kárpátalján a Magyar Szocialista Párt küldöttsége. A delegációt vezető Lendvai Ildikó MSZP-alelnök és Csabai Lászlóné, Nyíregyháza polgármestere, valamint Búzáné Szabó Mária, a párt jogi szakértője Ungváron a KMKSZ és Beregszászon az UMDSZ és a KMSZF vezetőivel tanácskozik.

2001. május 30. Mádl Ferenc, a Magyar Köztársaság elnöke az Országházban fogadja a MÁÉRT Magyarországgal szomszédos államaiban működő tagszervezeteinek vezetőit. A Magyarországgal szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény tervezete alkotja a tanácskozás fő témáját. A jelenlévők megállapítják, a Magyar Országgyűlésben azóta növekedett a törvénytervezetet támogató képviselők tábora, hogy az államfő a magyarországi parlamenti pártokkal tartott ezévi első találkozásán arra kérte őket, ne kormánypártként és ellenzékként viszonyuljanak ehhez az ügyhöz. Egyetértés alakult ki abban, hogy a státustörvény elfogadását követő hónapokban a végrehajtást szabályozó jogi normák kidolgozásán kell munkálkodni, valamint az elkövetkező egy-két éves időszakban a határon átnyúló gazdasági együttműködésre kell helyezni a hangsúlyt.

~ A státustörvény alkalmazásának ügyében és a határon túli magyaroknak nyújtott támogatási rendszer kérdésében szorgalmazza a MÁÉRT őszi összehívását a Romániai Magyar Demokrata Szövetség és a szlovákiai Magyar Koalíció Pártja – közli Markó Béla, az RMDSZ elnöke.

~ Az ausztriai magyarok magas életszínvonaluk miatt nem szorulnak az anyaország támogatására, és az sem várható, hogy tömegesen Magyarországra akarnának költözni, ezért rájuk nem fog vonatkozni a státustörvény. A módosítás után, a korábbi hét ország helyett csak hat országra lesz érvényes a törvény, ha azt elfogadja a magyar parlament – fejt ki Németh Zsolt, a Külügyminisztérium politikai államtitkára az *MTI*-nek. Német azzal indokolja még Ausztria törlését a törvényből, hogy az Európai Unióval kapcsolatban is vetődtek fel kérdések, illetve a törvény megzavarhatná az ausztriai magyarok belső életét, mert mintegy 90 százalékuk nem részesülhetne kedvezményekben, miután emigráns, aki saját akaratából vándorolt Ausztriába.

2001. június 1. A státustörvény tervezetéhez benyújtott módosítói javaslatairól folytat véleménycserét az RMDSZ ügyvezető elnökségével az MSZP küldöttsége. A határon túli magyarokkal folytatott konzultációk keretében az MSZP küldöttsége Kolozsváron, illetve Nagyváradon járt. A háromtagú küldöttségben Baráth Etele, a szocialisták országgyűlési csoportjának frakcióvezető-helyettese, Kocsi László képviselő, a külügyi bizottság tagja és Hadnagy Miklós tanácsadó kapott helyett. Az RMDSZ ügyvezető elnöksége mellett a szövetség Kolozs és Bihar megyei vezetőivel találkoztak. Az MSZP küldöttsége elmondta, hogy a szocialisták mintegy ötven módosítást javasoltak, s ezekkel az RMDSZ is egyetért. A szocialista indítványok között szerepel egyebek között az, hogy a munkavállalási engedély tervezett időtartamát az eredeti három hónapról hat hónapra növeljék, a magyar igazolvány érvényessége ne öt, hanem tíz évre szóljon.

2001. június 5. „Nem tudok róla, hogy az Európai Unió egyik magas rangú tisztségviselője éles hangú levelet intézett a magyar külügyminiszterhez a tervezett státustörvény miatt” – mondja Orbán Viktor miniszterelnök a közszolgálati televíziónak adott interjújában. Orbán közli: az uniónak egyetlen fenntartása van, az, hogy EU-polgárok között ne tegyenek különbséget a tagországok vagy a csatlakozni készülők. Ezért Magyarország sem biztosíthat pluszkedvezményeket Ausztria magyar nemzetiségű lakosainak. A miniszterelnök kijelenti: a kormányülésen Ausztriát ki is vették a státustörvény kedvezményezett országai közül. Orbán úgy gondolja, hogy a többi szomszédos országgal kapcsolatban akkor kell újragondolni a törvényt, amikor azok is tagjai lesznek az uniónak.

~ A szlovák fél egészében és részleteiben is alaposan elemezte a készülő magyar státustörvényt, amelyről a hivatalos álláspont rövidesen várható kialakítása után közleményt tesz közzé – tájékoztatja Boros Miklós pozsonyi magyar nagykövetet Ján Soth, a kétoldalú kapcsolatokért felelős külügyi főosztály igazgatója. Pozsonyi értékelés szerint a találkozó kifejezte a jogszabállyal kapcsolatos eddigi szlovák aggodalmakat. Az erről adott szövívői tájékoztatás szerint Pozsonynak nem érdeke a kérdés dramatizálása. Szlovákia a szlovák-magyar alapszerződésben kínálózó diplomáciai csatornákon keresztül kíván tárgyalni a törvényről.

2001. június 6. A státustörvényhez benyújtott módosító indítványokat vitatja meg az Országgyűlés Külügyi Bizottsága. A 29 javaslatból 26-ot a kormány és a bizottság egyaránt támogatott. A testület SZDSZ-es képviselői minden indítványra nemmel szavaztak, vagy tartózkodtak. Az indítványok jó része az ellenzéki párt képviselőitől érkezett. Tabajdi Csaba indítványozza a határon túli magyarok országgyűlési biztosa posztjának létrehozását. A bizottság a javaslatot elvetette, ezért nem is kerülhet a parlament elé.

~ „Szimbolikus jelentőségűnek ítélte meg a MSZP küldöttsége és a VMSZ vezetése Szabadkán a határon túli magyarok kedvezményeiről szóló törvényt” – mondja Juhász Ferenc MSZP-alelnök. A Juhász Ferenc vezette küldöttség az MSZP által a határon túli magyar szervezetekkel a státustörvény ügyében felvett kapcsolat, a törvényre vonatkozó MSZP-álláspont ismertetése és a határon túli szervezetek véleményéről való tájékozódás jegyében találkozott a legnagyobb vajdasági magyar pártnak számító VMSZ vezetőivel.

~ Brüsszelben megbeszélést folytat Németh Zsolt, a külügyminisztérium politikai államtitkára Günter Verheugen bővítési biztossal. Szóba került a státustörvény kérdése is. „Az Európai Unió elkésettnek találja a magyar státustörvényt” – hangoztatja Verheugen. A biztos leszögezi: a 90-es évek elején lett volna értelme a törvénynek, hiszen akkor az unió nem utolsó sorban a magyar panaszok hatására felkarolta a kisebbségek védelmének ügyét. „Szerencsésebbnek találja, ha a magyar kormány szintén az EU-s keretek között próbálná meg orvosolni a határon túli magyarok problémáit” – hangzik a brüsszeli vélemény. Jogi, technikai szempontból az aggályok arra vonatkoznak, hogy a státustörvény ne kerüljön összeütközésbe az EU rendelkezéseivel.

2001. június 7. Az MSZP Pozsonyban járt küldöttsége a státustörvényt érintő módosító indítványairól tájékoztatja a szlovákiai Magyar Koalíció Pártját (MKP) és a felvidéki

magyarság szervezetét, a Csemadokot. Szabó Vilmos, az Országgyűlés külügyi bizottságának alelnöke és Vastagh Pál, a párt jogi kabinetjének vezetője, a parlament alkotmányjogi bizottságának tagja a pozsonyi találkozón a státustörvény június 19-én esedékes zárószavazása előtt ismertette az MSZP-nek a státustörvénnyel kapcsolatos álláspontját.

~ A szlovák vezetés hivatalos véleménye szerint a nemzetközi jog általánosan elismert alapelveinek szellemével ellenkezne, ha magyar parlament elfogadná a szomszédos országokban élő magyarokat érintő státustörvényt. Ezt Jaroslav Chlebo külügyi államtitkár közli Boros Miklós pozsonyi magyar nagykövettel, és emlékeztető jegyzékben is átadja neki a szlovák álláspontot. A magyar diplomatát a héten immár másodszor kérték be a státustörvény miatt a szlovák külügyminisztériumba. Chlebo, magyar-szlovák alapszerződés végrehajtásában illetékes kisebbségi vegyes bizottság szlovák társelnöke, közölte Boros Miklóssal, hogy a szlovák álláspont szerint a státustörvény parlamenti szentesítése több, jelenleg is hatályos kétoldalú egyezmény rendelkezéseinek megkérdőjelezését jelentené. A szlovák diplomata egyszersmind „sajnálkozásának adott hangot amiatt, hogy a magyar kormány a státustörvény parlamenti előterjesztését megelőzően nem élt a két ország közti alapszerződés létező mechanizmusaira támaszkodó kölcsönös konzultáció lehetőségével” – írja a szlovák külügyminisztérium sajtóosztályának tájékoztatására hivatkozva a *TASR* szlovák hírügynökség.

~ Orbán Viktor magyar miniszterelnök az Amerikai Kereskedelmi Kamara budapesti üzleti ebédjén egy kérdésre válaszolva kifejti: „Hogyha fent akarjuk tartani a gyors gazdasági növekedést Magyarországon, ehhez 10 millió magyar nem elég, a soron következő néhány évben be kell fogadnunk néhány millió embert munkaerőként a szomszédos országokból. Több mint 4 millió magyar él a határokon túl, fontos, hogy olyan országot teremtsünk, amely vonzó a régióban. Tehát mi nem tíz, hanem 14 milliós munkaerő-kapacitással rendelkezünk.”

2001. június 8. Az ausztriai magyarokkal tartott találkozón Németh Zsolt tájékoztatást ad a magyar kormány programjairól és a határokon túli magyarokkal való törődésről. Mint elmondta, az ausztriai magyarok megértéssel fogadták, hogy rájuk nem vonatkozik a státustörvény, de kérték, hogy a magyar kormány elsősorban politikai eszközökkel támogassa az ausztriai magyarság megerősödését és megmaradását szolgáló törekvéseket. Deák Ernő, az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségének elnöke elmondta: az ausztriai magyarság tudomásul veszi, hogy rá nem vonatkozik a státustörvény, bár ez így különbséget tesz magyar és magyar között.

~ A közép-európai államfők verbániai csúcstalálkozóján részt vevő Mádl Ferenc köztársasági elnök Stresában külön találkozik Ion Iliescuval, Románia elnökével. Iliescu a megbeszélésen felvetette a státustörvénnyel kapcsolatos román fenntartásokat. Mádl részletes tájékoztatást adott a törvény céljairól, kifejtve, hogy az nem hoz létre extraterritoriális jogokat és nem teremt közjogi státust.

2001. június 10. Markó Béla, az RMDSZ elnöke kijelenti: aggasztónak tartja azt az elképzelést, hogy a Magyarország gazdasági növekedésének fenntartásához szükséges többletmunkaerőt a szomszédos országokból biztosítsák.

2001. június 11. Pozitívan értékeli a Magyarországon készülő státustörvényt Hennagyij Udovenko, az ukrán parlament nemzeti kisebbségi és emberi jogi bizottságának elnöke. A volt külügyminiszter Kijevben kijelenti: minden államnak – az adott esetben tehát Magyarországnak is – joga van olyan törvényeket kidolgozni, amelyek a külföldön élő magyarok érdekeit szolgálják.

~ A román kormánypárt, a PSD megfogalmazza aggodalmát a készülő magyar státustörvény következményei miatt. Különösen aggasztónak tartja azt, hogy hivatalos magyar személyiségek a készülő törvénynek „jóvátételi aktus” jelleget tulajdonítanak az 1920. június 4-én aláírt trianoni béke-megállapodásokkal kapcsolatosan.

2001. június 12. Bába Iván, a Külügyminisztérium közigazgatási államtitkára bekéri Milan Kurucz tanácsost, a Szlovákia budapesti nagykövetségének ügyvivőjét, akivel ismerteti a magyar álláspontot az elmúlt héten Pozsonyban Boros Miklós nagykövetnek átadott, a státustörvény-javaslatra vonatkozó szlovák emlékeztetővel kapcsolatban. Az államtitkár a találkozón kifejti: a szomszédos államokban élő magyarokról szóló, előkészületben lévő törvényről a magyar Külügyminisztérium folyamatosan tájékoztatta az EU és a NATO-tagállamok, valamint a szomszédos államok hivatalos képviselőit. „Ez teljes mértékben összhangban áll kétoldalú és nemzetközi szerződéses kötelezettségeinkkel” – hangsúlyozza a közlemény. Bába Iván megismételte azt a korábban már Orbán Viktor miniszterelnök és Németh Zsolt politikai államtitkár által a szlovák partnereknek tett javaslatot, amely szerint a magyar fél a lehető legrövidebb időn belül kész szakértői szintű konzultációra a szlovák féllel.

2001. június 13. „Az RMDSZ akkor vállalhatja a státustörvénnyel kapcsolatos politikai felelőséget, ha rálátása lehet a törvény kivitelezésére, felügyelheti az előkészületeket” – jelenti ki Markó Béla, a szövetség elnöke a *Krónika* című erdélyi lapban megjelent nyilatkozatában. Markó a lap kérdésére elmondta, a szövetség és személy szerint ő maga is úgy véli, hogy a törvény (romániai) megvalósulásának gyakorlati előkészítését, az igénylések begyűjtését az RMDSZ-nek kellene elvégeznie.

~ A magyar kormány elutasítja a PDSR vádjait, miszerint a státustörvénnyel „revizionista álmokat” követne.

2001. június 14. Nagy Sándor, a Bukarestbe látogató MSZP-küldöttség vezetője kijelenti, pártja támogatja a státustörvényt és nem érti a PDSR ellenérzéseit.

2001. június 15. Budapesten Németh Zsolt magyar és Jaroslav Chlebo szlovák külügyi államtitkár közös sajtótájékoztatón számol be megbeszélésükről: „Megállapodtunk arról, hogy a státustörvény vonatkozásában a két ország nem a sajtón keresztül üzenget egymásnak, hanem a bevett diplomáciai csatornákon keresztül rendezti esetleges problémáit” – közli Németh. Kifejti: a magyar-szlovák kapcsolatok kisebbségpolitikai és általános vonatkozásában egyaránt közös felfogás, hogy a státustörvénnyel kapcsolatos viták nem okozhatnak kezelhetetlen problémát. Pozsony a jogszabály várható jövő heti budapesti parlamenti

elfogadását követően jelzi majd konzultációs igényét. Chlebo kiemelte: folytatódnak a konzultációk a félreértések tisztázása érdekében.

~ Anna Malíková, az SNS elnöknője értésre adja, hogy fel kívánja jelenteni Magyarországot „a párizsi békeszerződés megszegéséért, a fasizmus és az irredentizmus terjesztéséért”. Malíková pártja felszólítja a szlovák kormányt, hogy állítsa le a szlovákiai magyar kisebbség támogatására irányuló állami pénzek folyósítását, és szorgalmazza a nyelvi charta parlamenti ratifikálását célzó szavazás elhalasztását.

~ „Semmilyen összefüggés nincs a státustörvény és a trianoni békeszerződés között; az sem állja meg a helyét, hogy a határon túli magyaroknak kedvezményt biztosító törvénynek joghatásai lennének a szomszédos országokban” – nyilatkozza a *Krónikának* Szabó Tibor, a HTMH elnöke.

2001. június 18. „Örvendetes, hogy Ukrajna nem csatlakozott a státustörvénnyel kapcsolatban kifogásokat megfogalmazó Romániához és Szlovákiához” – mondja a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség által Beregszászon kiadott *Kárpátalja* című hetilapban megjelent nyilatkozatában Kovács Miklós, az ukrán parlament egyetlen magyar képviselője. A kárpátaljai magyar politikus azt is elmondta: az ukrán-magyar kisebbségi vegyes bizottság legutóbbi ülésének jegyzőkönyvében szerepel egy olyan kitétel, mely szerint az ukrán és a magyar fél kölcsönösen támogatja egymás törekvéseit abban, hogy a magyar státustörvény tervezetéhez hasonló jogszabályok mindkét országban megszülethessenek. A KMKSZ választmánya röviddel a törvény parlamenti végszavazása előtt ismételt levélben kérte a magyarországi parlamenti pártokat, hogy szavazatukkal támogassák a törvény elfogadását.

2001. június 19. A magyar Országgyűlés 306 igen szavazattal, 17 nem ellenében, 8 tartózkodás mellett elfogadja „A szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvényt”. Csak az SZDSZ szavazott a törvény ellen.

~ Éles hangú nyilatkozatban reagál a magyar státustörvény elfogadására a szlovák külügyminisztérium. A pozsonyi közlemény szerint a magyar státustörvény „nem modern európai megoldás, inkább visszalépésnek kell azt tekinteni”. A Ján Figel külügyi államtitkár által jegyzett dokumentum leszögezi: a státustörvény olyan kööttségeket és indítékokat teremt, amelyek hatással vannak más független államok pénzügypolitikájára és szociális politikájára. A nyilatkozat szerint Szlovákiában csakis a Szlovák Köztársaság törvényeit fogják alkalmazni, és az ország azoknak a nemzetközi kötelezettségeinek kíván eleget tenni, melyeket önszántából és függetlenül vállalt.

~ Ion Iliescu államfő szerint Románia területén nincs semmi keresnivalója a magyar igazolványnak. Iliescu közli: a román kormány kérni fogja a magyar kormánytól, hogy vegye figyelembe Románia észrevételeit a határon túli magyarok kedvezményeiről hozott törvénnyel kapcsolatban.

~ Mircea Geoană román külügyminiszter „alapjában véve anakronisztikusnak és nem európainak” nevezi a magyar törvényt, amely ellentétben áll mindazzal, amit a Göteborgban tartott EU-csúcson elhatároztak, s „nem egyezik az európai időszámítással”. Ennek

bizonyítására Geoană felrója, hogy – az Európai Unió közbelépésére – Ausztriát kivonták a törvény földrajzi hatásköréből, majd arra emlékeztetett, hogy két érintett országnak, Szlovéniának és Szlovákiának esélye van rá, hogy EU-tagok legyenek, miközben Romániának valószínűleg néhány évig még várnia kell erre. Ennél fogva középtávon a törvénynek „elsősorban Románia lesz a célpontja”, ami a román fél számára elfogadhatatlan.

2001. június 20. „Max van der Stoel, az EBESZ kisebbségi főbiztosa néhány nappal ezelőtt rövid levelet küldött Martonyi János külügyminiszternek a státustörvénnyel kapcsolatban, ám abban nincs szó bíráló észrevételekről” – közli a külügyi szóvivő. A szóvivő Mircea Geoană külügyminiszternek a román rádióban tett kijelentésére reagált, miszerint Max van der Stoel a magyar hatóságokhoz intézett levelében aggodalmát és fenntartásait fogalmazta meg a magyar státustörvénnyel kapcsolatban. Horváth Gábor közölte: rövid levelében az EBESZ kisebbségi főbiztosa arra kérte a magyar felet, hogy folytassa a szomszédos országok tájékoztatását és a konzultációt a státustörvénnyel és annak végrehajtásával kapcsolatban.

~ A Munkáspárt állásfoglalást ad ki Budapesten a státustörvényről, mely szerint a státustörvény nem oldja meg a környező országokban élő magyarok gondjait. A párt szerint a nemzetiségek jólétének, gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésének biztosítása nem az anyanemzet feladata, hanem azon országé, amelynek az állampolgárai, és amely országban az adót fizetik; a státustörvény semmibe veszi, hogy Magyarország néhány százezer gazdagra és sok millió szegényre szakadt, és a törvény jelentős anyagi és más erőket von el a magyar társadalom valóságos belső problémáinak megoldásától, a szegénység, a cigány-probléma leküzdésétől, az ország általános fejlesztésétől, valamint növeli a bizalmatlanságot Magyarország iránt, akadályozza a bizalom és megértés kialakulását az adott ország többsége és a magyar kisebbség között. Az állásfoglalás szerint a Munkáspárt kezdeményezni fogja a sokba kerülő és igazságtalan státustörvény érvénytelenítését.

~ A szlovákiai MKP elnöke, Bugár Béla szerint Eduard Kukan szlovák külügyminiszter „főlélegesen borzolja a kedélyeket a magyar státustörvény kapcsán olyan dolgokkal, amelyeket a törvény voltaképpen nem is tartalmaz.”

~ A státustörvénnyel szembeni román kifogásokat, ellenérveket felsoroló szóbeli jegyzéket nyújtott át a román külügyminisztériumban Cristian Diaconescu államtitkár Íjgyártó István bukaresti magyar nagykövetnek – közölték román hírforrások. Hasonló tartalmú jegyzéket nyújtott át Románia budapesti nagykövete a magyar Külügyminisztériumban – jelentette a román rádió, amely arról is beszámolt, hogy Mircea Geoană, a román diplomácia vezetője közölte: Max van der Stoel, az EBESZ kisebbségi főbiztosa a magyar hatóságokhoz intézett levelében aggodalmát és fenntartásait fogalmazta meg a magyar státustörvénnyel kapcsolatban.

~ „Az RMDSZ üdvözli és fontosnak tartja a státustörvény országgyűlési elfogadását, mert a jogszabály egységes keretbe foglalja mindazokat a szándékokat, amelyek kifejezik azt, hogy Magyarország segíteni kíván a határain kívül élő magyar közösségeknek és magyar nemzetiségű személyeknek” – mondja Markó Béla, az RMDSZ szövetségi elnöke. Markó a bukaresti parlament palotájában megtartott sajtóértekezletén rámutat: a törvényben kife-

jezésre jutó segítőszándék közös ebben a térségben, más országok is ugyanígy keresik a megoldásokat, például Szlovákiának is van hasonló kerettörvénye. Éppen ezért nem érti a törvénnyel kapcsolatos román ellenkezést, amikor Románia is ugyanúgy gondoskodni próbál a Szerbiában, a Moldovai Köztársaságban, Ukrajnában és más országokban élő románokról.

~ A PD elnöke, Traian Băsescu kijelenti, hogy a státustörvény elfogadásával Magyarország az alapszerződés ellen vét, s ezt az tette lehetővé, hogy a kormánypárt – az RMDSZ-re mint partnerre való tekintettel – „túl szelíden” kezelte ezt a kérdést.

~ A PNL szerint a státustörvény alapjaiban „európaellenes”, etnikai alapon diszkriminál és az egyensúly felborulásához vezet a gazdasági életben. A PNL elnöke, Valeriu Stoica engedékenynek véli a PSD-t, amit szerinte az magyaráz, hogy szüksége van az MSZP nemzetközi támogatására.

2001. június 21. Kolozsváron Adrian Năstase miniszterelnök sajtóértekezleten kifejti: a román kormány nem akadályozhatja meg törvények elfogadását és alkalmazását Magyarországon, viszont egyetlen Budapesten elfogadott törvény sem alkalmazható Románia területén, a magyar igazolványra vonatkozó előírásai ugyanis az országhatáron túli hatással és alkalmazással is rendelkeznek. Az újságíróknak átadott sajtónyilatkozatban többek között ez áll: a román kormány tudomásul veszi a magyar parlament által elfogadott törvényt és azt, hogy a román fél észrevételeit nem vették figyelembe. „A törvény jellege diszkriminatív és ellentmond az idevágó nemzetközi dokumentumoknak. A román fél maximális hajlandóságot mutatott arra, hogy megfelelő szöveg szülessen meg. Elejétől kifejtette: nem kíván egyezkedni a törvény előírásait illetően, hisz ez magyar belső jogszabály, de azt szeretné, ha észrevételeit figyelembe vennék annak érdekében, hogy a kétoldalú egyeztetések ne csupán formálisak legyenek.”

~ Az 1996-ban kötött román-magyar alapszerződésen kívül – Románia kész felbontani minden kétoldalú megállapodását Magyarországgal a státustörvény miatt – jelenti be Adrian Năstase román miniszterelnök. Hangsúlyozta: Románia nem gyarmati terület, ahonnan Magyarország munkaerőt biztosíthat magának. A miniszterelnök kijelenti, hogy levelet küldött Günter Verheugennak, az Európai Unió bővítési biztosának, Romano Prodinak, az Európai Bizottság elnökének és Chris Pattennek, az EU külügyekért felelős biztosának. Ebben a levélben megfogalmazta, milyen hátrányosan megkülönböztető elemeket tartalmaz a magyar státustörvény, és hangot adott a térségbeli biztonsággal kapcsolatos félelmeinek.

~ A román ellenzéki pártok közül kizárólag a Nagy-Románia Párt (PRM) támogatja a kormányzó PSD Magyarországgal szembeni kemény irányvonalát. A PRM elnöke szerint a Năstase-kormány már eddig is bűnös módon elárulta a hazát, mert nem vette figyelembe pártja figyelmeztetéseit. Véleménye szerint a helyzeten némileg javíthatna, ha a kormánypárt azonnal és nyilvánosan felmondaná az RMDSZ-szel kötött „titkos megállapodását”, a miniszterelnök pedig menesztené a belügyminisztert, aki bebizonyította, hogy „Budapest parancsait hajtja végre”.

~ Eduard Kukan szlovák külügyminiszter úgy ítéli meg, hogy a magyar státustörvény elfogadása nem rontja meg a két ország jó viszonyát. Kukan sajtótájékoztatón elhangzott kérdé-

sekre válaszolva a szlovák diplomácia fenntartásainak két okát jelölte meg, amikor azt mondta, hogy Pozsony nem szeretné, ha a státustörvény által legális, intézményes viszony jönne létre a magyar kormány és egy másik ország állampolgárai között, mint ahogy azt sem tartja elfogadhatónak, ha a most elfogadott magyar jogszabály nyomán a diszkrimináció elve érvényesülne. A határon túli magyarok magyarországi státusáról és a külföldi szlovákok szlovákiai kedvezményeiről szóló törvény közti különbséget Kukan abban látja, hogy míg a szlovák jogszabály kínálta lehetőségekkel az összes külföldön élő szlovák élhet, addig a magyar státustörvény csakis a Magyarországgal szomszédos országokban élő magyar kisebbségre vonatkozik.

2001. június 22. Mircea Geoană és Martonyi János külügyminiszter milánói megbeszélései a státustörvényt is érintik.

~ Mikulás Dzurinda szlovák miniszterelnök szerint a magyar státustörvény nem jó, nem felel meg az Európai Uniói jogi normáinak, de Szlovákiát úgy sem fogja érinteni, hiszen Pozsony két és fél év múlva esedékes EU-csatlakozásáig Magyarország már aligha tudja érvénybe juttatni. A beszercebányai Kereskedelmi Akadémián a szlovák miniszterelnök úgy tájékoztatja a hallgatókat, hogy a státustörvénnyel kapcsolatban kollégáját és barátját, Orbán Viktort intette: egyetlen törvény is nagyon sokat árthat azoknak a vívmányoknak, amelyeket a legutóbbi két év alatt sikerült elérni Magyarország és Szlovákia viszonyában.

~ Ion Iliescu román államfő nem zárja ki annak lehetőségét, hogy Románia a magyar státustörvény elfogadása miatt felfüggeszti a Magyarországgal 1996-ban kötött alapszerződést. A román elnök újságírók kérdéseire válaszolva annak a reményének ad hangot, hogy a magyar kormány figyelembe fogja venni azokat az észrevételeket, amelyeket Románia és más országok fogalmaztak meg a státustörvénnyel kapcsolatban.

~ Goran Svilanovic jugoszláv külügyminiszter a határon túl élő magyarok kedvezményeiről szóló státustörvény kapcsán országa alkotmányával ellentétesnek mondja a jogszabály több vonatkozását. A TANJUG jugoszláv hírügynökség jelentése szerint Svilanovic erről a jugoszláv parlament ülésén beszélt egy ellenzéki képviselő kérdésére válaszolva, amely azt hiányolta, hogy a jugoszláv kormány nem reagált a magyar státustörvényre. Svilanovic a diszkriminációt tiltó jugoszláv alkotmánnyal ellentétesnek nevezte, hogy a státustörvény révén a magyar nemzetiségű jugoszláv állampolgárok kiváltságos helyzetbe kerülnek más állampolgárokhoz képest. „Nagyon kényes” kérdésnek minősítette, hogy a törvény szerint egyes szervezetek, személyek vagy nem kormányzati szervezetek igazolásokat adnának ki arról, hogy ki magyar nemzetiségű (az úgynevezett „magyar igazolványt”). Ezzel kapcsolatban jogi problémát is megemlített, arra hivatkozva, hogy a jugoszláv alkotmány értelmében senki nem köteles válaszolni a nemzetiségét firtató kérdésre.

2001. június 23. Józsa László, a VMSZ alelnöke üdvözli a magyar parlament által a határon túli magyarok kedvezményeiről elfogadott státustörvényt. Az alelnök közli, hogy a VMSZ rendelkezik olyan pártstruktúrával, amely segíthet e szervezetek felállításában.

2001. június 24. Első ízben jelenik meg a státustörvényt a szomszédos országok belügyeibe való beavatkozás miatt bíráló cikk a kárpátaljai ukrán nyelvű sajtóban azt követően, hogy a magyar Országgyűlés elfogadta a jogszabályt. Az Ungváron megjelenő, ukrán nacionalista szellemiségű *Szribna Zemlja* hetilap „A kis Magyarország nagy geopolitikája” című, aláírás nélküli írása megállapítja: a kárpátaljai magyarok nem panaszkodhatnak, hogy anyaországuk és anyanemzetük megfeleledkezett róluk.

~ Goran Persson, az Európai Unió soros elnöki tisztét ellátó svéd miniszterelnök Bukarestben kijelenti, hogy a lehető legrövidebb időn belül kapcsolatba lép a magyar külügyminiszterrel a státustörvény elfogadását követő helyzet tisztázása érdekében. Persson a román miniszterelnöki hivatalban tartott sajtótájékoztatón újságírói kérdésekre válaszolva leszögezte: az Európai Unió tagállamainak és a tagjelölteknek egyaránt előzetes konzultációk után kell döntéseket hozniuk, hogy ne okozzanak gondot a többi államnak. Fontos, hogy a szomszédos államok konzultációkat folytassanak egymással és ilyen döntések esetén együttműködve cselekedjenek – fogalmazott a svéd miniszterelnök.

~ Ion Iliescu román államfő reményét fejezi ki, hogy Magyarország átgondolja a státustörvény elfogadásának következményeit és „végül baráti megegyezésre lehet jutni” ebben a kérdésben. A román elnök megismétli azt a véleményét, hogy egyetlen állam sem hozhat olyan törvényeket, amelyek egy másik ország állampolgárait érintik és ezzel megsértik a jó szomszédtság szabályait.

~ Mikulás Dzurinda szlovák miniszterelnök a szlovák közszolgálati rádióban kijelenti, hogy szóba sem jöhet a szenvedélyek felkorbácsolása a státustörvény miatt.

2001. június 25. Adrian Năstase román miniszterelnök kijelenti, hogy a magyar státustörvényt fel kell függeszteni addig, amíg Magyarország be nem fejezi a csatlakozási tárgyalásokat az Európai Unióval. Hangsúlyozta, a román kormány nem akadályozhatja meg a magyar kormányt abban, hogy mit tesz Magyarország területén, de a viszonyosság elve alapján a magyar kormány sem akadályozhatja meg, hogy mit tesz a román kormány Romániában.

~ Az ET ötnapos ülészakának megnyitása előtt tartott sajtókonferencián Lord Russell-Johnston, a közgyűlés elnöke egy román újságíró kérdésére válaszolva úgy nyilatkozik, hogy „nem tartja hasznosnak a magyar kisebbség szempontjából” az Országgyűlés által elfogadott státustörvényt. Az állásfoglalással kapcsolatban Surján László, az ET-közgyűlés alelnöke magánvéleménynek nyilvánította Russell-Johnston szavait. Óvott attól, hogy az ET részéről a státustörvény címére megfogalmazott kritikaként értékeljék az elhangzottakat. Hangsúlyozta: az ET nem bírálta a státustörvényt, mert nem tartozik a hatáskörébe. Eörsi Mátyás, az ET parlamenti közgyűlésének képviselője sajnálatát fejezte ki az ET-elnök aggályai kapcsán. Emlékeztetett, az SZDSZ már a státustörvény budapesti parlamenti vitája során felhívta a figyelmet arra, hogy Magyarország akkor tud segíteni a határon túli kisebbség sorsán, ha ehhez megszerzi a nemzetközi szervezetek támogatását. Az állásfoglalás az SZDSZ-es képviselő szerint arra utal, hogy az Európai Unió és az ET legfontosabb szervei nem értik a magyar kormány szándékait, ami előnytelen a határon túli kisebbség és a magyar kormány nemzetközi megítélése szempontjából is.

~ Ráduly Róbert, az RMDSZ képviselőházi frakciójának helyettes vezetője kijelenti: az RMDSZ kivonul a státustörvénnyel kapcsolatos román-magyar kormányközi vitából.

2001. június 26. Az ET munkájában részt vevő román küldöttség határozattervezetet készített elő, amelyben szorgalmazza: az ET parlamenti közgyűlése szólítsa fel Magyarországot, hogy ne alkalmazza a gyakorlatban a státustörvény előírásait. Az ET parlamenti közgyűlésének szlovákiai tagjai, Duka-Zólyomi Árpád (MKP) kivételével, mind aláírták a román javaslatot, amelyet támogattott néhány skandináv országból származó képviselő is. A román javaslatot 37-en írták alá – főleg a szocialista és az „európai demokrata” frakció tagjai –, de néhányan visszavonták aláírásukat azt követően, hogy később aláírták a magyar javaslatot is.

~ Ioan Mircea Pașcu román védelmi miniszter kijelenti, hogy a státustörvény vitája nem akadályozza Románia NATO-integrációját.

~ A státustörvény kapcsán megfogalmazódott negatív nemzetközi reagálásokkal foglalkozik napirend előtti felszólalásában Szent-Iványi István. Emlékeztet: az SZDSZ a törvényjavaslatot nem fogadta el, és már akkor felhívta a figyelmet arra, hogy a jogszabály több problémát okoz majd, mint amennyit megold. Pokorni Zoltán úgy vélte, hogy a határon túli magyarság ügye nem lehet pártpolitikai kérdés: „Bízzunk abban, hogy a román kormány, külügyminisztérium megérti e törvény lényegét és nem félreérti, félreértelmezi azt”.

~ Válságtanácskozást hívtak össze a magyar parlamenti pártokat és a határon túli magyarságot képviselő küldöttek részére az ET strassbourgi közgyűlésén, hogy megakadályozzák egy Magyarországot elítélő román határozattervezet beterjesztését, amihez a bukaresti képviselők sikeresen gyűjtik az aláírásokat. A román delegáció határozati indítványában azzal vádolja Magyarországot, hogy etnikai alapon feszültséget szít, s ezzel növeli az instabilitást a térségben. A román fél által körözött állásfoglalás tervezet kéri a státustörvény felfüggesztését, mert az „megkülönböztetést alkalmaz az illető országokban élő magyar kisebbség és a többségi lakosság között, területenkívüliséget visz be a törvény alkalmazásába, amely vélhetően új feszültségeket kelt a népcsoportok között, és fokozza a régió instabilitását”. A kormánypárti küldöttek időleges távolléte miatt a válságtanácskozást Eörsi Máttyás SZDSZ-es képviselő és Tabajdi Csaba MSZP-s honatya hívta össze, hangsúlyozva: a jelenlegi helyzetben a magyar küldöttség az otthoni vitákat félretéve arra törekszik, hogy a lehetőség szerint el lehessen kerülni Magyarország elmarasztalását. Mint Eörsi rámutatott, Magyarország szempontjából különösen aggasztó, hogy az indítványhoz olyan (dán, finn, angol, német) képviselők is csatlakoztak, akik eddig kisebbségi kérdésekben mindig a magyar törekvéseket támogatták. Az elmúlt évek során nem volt példa arra, hogy az ET parlamenti közgyűlésén nyílt vita lett volna Magyarország és szomszédai között – emlékeztetett Tabajdi Csaba. Tabajdi szerint a magyar diplomáciának azonnal cselekednie kellene. A képviselő úgy látja, hogy az ET illetékeseit a magyar diplomácia nem tájékoztatta időben és megfelelő formában a státustörvény tartalmáról, céljáról, körülményeiről, s így most Magyarországnak magyarázkodnia kell.

~ „Az Európai Bizottság még nem fejezte be a magyar státustörvény elemzését, de úgy tűnik, hogy a jogszabály összhangban van Magyarországgal és az Európai Unió társulási szerző-

désével” – mondja Günter Verheugen, a bizottság bővítési ügyekért felelős tagja. Verheugen az EU-Szlovák Társulási Tanács luxembourgi ülése után a sajtó képviselőinek elmondta: az Európai Bizottság azt vizsgálja a magyar státustörvényben, hogy összhangban van-e Magyarország és az EU társulási egyezményével. A bizottság felhívta a magyar kormány figyelmét, hogy az érintett államokkal továbbra is folytasson részletekbe menő konzultációkat a szomszédos országokban élő magyaroknak kedvezményeket biztosító törvényről.

~ „A magyar fél üdvözli, hogy Günter Verheugen, az Európai Bizottság bővítési biztosa helyzetértékelése szerint a státustörvény összhangban áll az Európai Megállapodással” – nyilatkozta Németh Zsolt, a külügyi tárca politikai államtitkára az *MTI*-nek. Hozzáfüzi: az Európai Bizottság időben jelezte észrevételeit a státustörvény kidolgozásának folyamatában, így azokat a magyar fél be tudta építeni a törvényjavaslat végleges változatába.

2001. június 27. A MÁÉRT parlamenti, illetve tartományi képvisellel rendelkező tagszervezetei nyilatkozatban üdvözlik a Magyar Köztársasággal szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvényt, amelyet a Magyar Országgyűlés 2001. június 19-én 92%-os többséggel fogadott el.

~ Az ET parlamenti közgyűlésének munkájában részt vevő magyar országgyűlési delegáció munkáulésen alakítja ki a státustörvényt kifogásoló román indítvánnyal kapcsolatos álláspontját, javasolva, hogy hívják össze a két ország kisebbségi vegyes bizottságának ülését, amelyre a román fél húzódozása miatt fél éve nem került sor – közli az *MTI*-vel, Surján László, a magyar ET-küldöttség vezetője. A magyar delegáció, amelynek tanácskozáson részt vett a határon túli magyarok két parlamenti képviselője is, egységesen visszautasította azokat a román vádakat, amelyek a területenkívüliségi elv érvényesítését és diszkriminatív jelleget vélnek felfedezni a státustörvényben.

~ Martonyi János magyar külügyminiszter levelet küld román kollégájának, Mircea Geoanának, melyben javasolja, hogy kétoldalú konzultációkkal és a kisebbségi vegyes kormányközi bizottság tárgyalásaival oldják meg a kialakult konfliktust.

~ Adrian Năstase román miniszterelnök elismeri, hogy az Európai Unió nem tekinti prioritásnak a magyar státustörvény kérdését. A román kormányfő azt követően nyilatkozott román újságíróknak, hogy Brüsszelben részt vett azon az informális konferencián, amelyet egy belga kutatóintézet rendezett a tagjelölt országok miniszterelnökeinek, külügyminisztereinek részvételével. Năstase annak a véleményének adott hangot, miszerint a kisebbségek védelme azt jelenti: kulturális jogokat biztosítanak számukra etnikai önazonosságuk megőrzése érdekében. Gazdasági és társadalmi jogok biztosítása azonban már a diszkrimináció-ellenesség elvének tagadásával egyenlő. Egy kérdésre válaszolva Năstase veszélyes precedensnek nevezte azt, hogy az anyaország próbálja megoldani a kisebbségek problémáit. Mint mondta, ennek alapján Oroszország azt követelhetné, hogy ő oldja meg a balti államokban élő oroszok problémáit, Szerbia pedig arra tarthatna igényt, hogy igazolványt adjon ki a szerbeknek a Balkánon.

~ Adrian Năstase miniszterelnök és Markó Béla RMDSZ-elnök tárgyal a státustörvény körül kialakult helyzetről. Markó Béla úgy nyilatkozott, van lehetőség a feszültség csökkentésére.

2001. június 28. Ellentámadásba mentek át az Európa Parlament magyar képviselői, amikor a magyar státustörvényt támadó román kezdeményezés ellensúlyozására több javaslatot terjesztettek a parlament házbizottsága elé az a nemzeti kisebbségek önazonosságának védelmét szolgáló, határokon átnyúló együttműködés kérdésének tanulmányozását ajánlva. Közben strassbourgi tájékoztatás szerint elszigetelődni látszik az a korábbi román kezdeményezés, amely a magyar státustörvénnyel kapcsolatos kifogásokhoz kívánt egyetértő véleményeket összegyűjteni.

~ Orbán Viktor miniszterelnök és Martonyi János külügyminiszter Budapesten fogadja az RMDSZ elnökét, Markó Bélát, aki arra kéri a magyar kormányfőt, hogy a két kormány közötti dialógussal próbáljon oldani a kialakult feszült helyzetet.

~ „A román fél szerint hasznos lenne, ha a román-magyar kormányközi bizottság valamennyi albizottsága összeülne, hogy párbeszédet folytassunk a magyar státustörvénnyel kapcsolatos kérdésekről” – jelenti ki Cristian Diaconescu román külügyi államtitkár, miután Bukarestben találkozott a magyar Országgyűlés Szent-Iványi István által vezetett külügyi bizottságának küldöttségével.

2001. június 29. Magyarországnak kompromisszumot kell találnia Szlovákiával és Romániával a státustörvény életbe léptetése előtt – jelenti ki Eneko Landaburu, az Európai Bizottság bővítési ügyekért felelős főigazgatója.

~ A státustörvény „olyan menet közbeni baleset” a román-magyar kapcsolatban, amelyet sem Bukarestben, sem Budapesten nem szabad érzelmileg kezelni – jelenti ki Radu Podgoreanu, a román képviselőház külügyi bizottságának elnöke Bukarestben azon a közös sajtóértekezleten, amelyet Szent-Iványi Istvánnal, a magyar Országgyűlés külügyi bizottsága elnökével tartott. A magyar parlamenti képviselők hivatalos bukaresti látogatását lezáró sajtóértekezleten mindkét fél azt hangsúlyozza: a két ország közötti kapcsolatrendszer jelentősége megkívánja, hogy a felmerült nézeteltéréseket a kétoldalú kapcsolatok szintjén oldják meg. Podgoreanu azt a véleményét fejt ki, hogy a státustörvény kérdésében egyik oldalról sem volt megfelelő az indulás. Kifogásolja, hogy a törvény előkészítése folyamán nem voltak lényegi szakértői konzultációk a két ország között. A román politikus üdvözli, hogy a két kormány készségét fejezi ki a konzultációkra, amelyekhez véleménye szerint megfelelő keretet biztosít a román-magyar kormányközi vegyes bizottság. Ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a konzultációk megkezdéséhez Budapestnek világos jelzést kell küldenie arra vonatkozóan, hogy ettől konkrét eredmények várhatók.

~ Az ET parlamenti közgyűlésének állandó bizottsága úgy dönt, hogy a magyar és a román indítványt véleményezésre a Velencei Bizottságnak küldi meg.

~ Kovács László a Szocialista Internacionálé lisszaboni tanácsülésén kétoldalú megbeszélést tart Adrian Năstase román miniszterelnökkel, a PSD elnökével. Kovács László, az MSZP elnöke és Adrian Năstase román miniszterelnök egyetértettek abban, hogy a státustörvény okozta feszültség kétoldalú magas szintű találkozó segítségével, valamint a kisebbségi vegyesbizottság keretein belül feloldható.

2001. június 30. Adrian Năstase román kormányfő levelet intéz az EU bővítési főbiztosához, Günther Verheugenhez. Năstase azt kéri, hogy a főbiztos mindaddig támogassa a státustörvény alkalmazásának felfüggesztésére vonatkozó román javaslatot, amíg Magyarország be nem fejezi csatlakozási tárgyalásait.

2001. július 1. A VM DP közleményben üdvözli a státustörvény elfogadását.

~ Mircea Geoană román külügyminiszter késeinek, de nem megkésztetnek értékeli a státustörvény kérdésében Martonyi János magyar külügyminisztertől kapott levelet.

~ Kovács László, az MSZP elnöke szerint a magyar kormány a státustörvény ügyében az összes lehetséges hibát elkövette, olyannyira, hogy a nemzetközi politikával foglalkozó kurzusokon rövidesen tanítani fogják, mint a ballépések példáját. Kovács felrója az érdemi konzultáció elmaradását a szomszédos országokkal és az európai intézményekkel.

~ Németh Zsolt külügyi államtitkár elutasítja az MSZP elnökének, Kovács Lászlónak a vádjait. Kifejti, hogy a törvény előkészítése során a magyar kormány közel két éven át folyamatosan tájékoztatta a szomszédos és európai országokat, továbbá a nemzetközi szereplőket a törvény kidolgozásának minden részletéről, minden alkalommal hangsúlyozva a magyar fél készségét a konzultációra.

~ A *Curentul* című lapnak adott interjújában Lord Russell-Johnston, az ET parlamenti közgyűlésének elnöke elmondja, hogy korábbi véleménye a státustörvényről csupán magánvélemény volt.

2001. július 2. A magyar-román kapcsolatok sokkal gazdagabbak és sokrértűbbek annál, semhogy az Országgyűlés Külügyi Bizottsága delegációjának csak a státustörvény ügyében mesterségesen keltett feszültségről kellett volna tárgyalnia román partnereivel – jelenti ki Csapody Miklós (MDF), a külügyi bizottság tagja a testület romániai látogatásáról szóló budapesti sajtótájékoztatóján. Csapody a magyar álláspontot összegezve hangsúlyozza: a státustörvény nem hozott létre közjogi kapcsolatot a határon túli magyarok és a magyar állam között, a magyar igazolvány nem nemzeti vízum. Szólt arról, hogy a törvény nem extraterritoriális jellegű, mivel Magyarországon kívül nincs joghatálya és kedvezményeket csak az anyaország területén biztosít. Szerinte a MÁÉRT plenáris ülésének összehívására nincs szükség, indokolt viszont a szakbizottságok munkájának felgyorsítása.

2001. július 2. Az RMDSZ Területi Elnökök Konzultatív Tanácsának (TEKT) ülésén Markó Béla kifejti, a státustörvény kérdésében már nincs válsághelyzet.

~ A Királyhágómelléki Református Egyházkerület üdvözli a magyar státustörvény elfogadását, és felszólítja híveit, hogy minél szélesebb körben vegyék igénybe a törvény nyújtotta jogokat és kedvezményeket. A közgyűlés egyöntetűen támogatja a romániai magyar egyházak tavaly augusztusi felajánlását, melynek értelmében az erdélyi történelmi magyar egyházak – az RMDSZ-szel és a civil szervezetekkel együttműködve – készek szolgálatot vállalni a státustörvény gyakorlati végrehajtásában, az ún. magyar igazolványok kiadásához szükséges ajánló szervezet felállításában.

2001. július 3. A pozsonyi kormány felhatalmazza Jaroslav Chlebo külügyi államtitkárt, a magyar-szlovák alapszerződés végrehajtását felügyelő vegyes bizottság szlovák társelnökét, hogy a státustörvényről konzultációt kezdeményezzen magyar partnerével, Németh Zsolttal, a Külügyminisztérium politikai államtitkárával, a vegyes bizottság magyar társelnökével.

2001. július 3. Nyilatkozatban üdvözli a magyar Országgyűlés által a határon túli magyarok jogállásáról elfogadott státustörvényt a MÉKK.

~ Surján László (Fidesz-MPP), a magyar ET-küldöttség vezetője sajtótájékoztatón kijelenti, hogy az ET román delegációja a Nagy-Románia Párt elnökének stílusával azonosult, amikor a szervezet parlamenti közgyűlésének múlt heti ülésén a státustörvény kapcsán kétoldali kérdéseket próbált meg nemzetközi szintre vinni.

~ Az európai kereszténydemokrata és konzervatív pártokat tömörítő EPP főtitkára, Alejandro Agag Longo az *MTI*-nek nyilatkozva kifejti, hogy a státustörvényt az EPP elfogadja, „teljesen korrektnek” tartja. Megjegyzi, az Európai Bizottság több magas rangú tisztviselője szerint a törvény nem ütközik európai normákba.

2001. július 4. Jaroslav Chlebo szlovák külügyi államtitkár bejelenti, hogy Szlovákia konzultációkat kezdeményez Magyarországgal a státustörvény alkalmazásáról.

~ Wilfried Martens, az EPP elnöke kijelenti, hogy a magyar kormánynak „minden joga” megvan arra, hogy a szomszédos országokban élő több mint 3 millió magyart tőle telhetően támogassa.

2001. július 5. A Fidesz-MPP elnöksége örömmel nyugtázza, hogy Wilfried Martens, az Európai Néppárt elnöke a híradások szerint öröndetes és legitim törekvésnek minősítette a magyar státustörvényt.

~ Frunda György RMDSZ-szenátor úgy véli, hogy a magyar kormány Romániával szemben lehetett volna körültekintőbb és barátságosabb is, amikor a státustörvényt kidolgozta. Frunda szerint a törvény nem ütközik európai normákba.

~ Goran Svilanovic jugoszláv külügyminiszter Belgrádban arról biztosítja Bába Iván magyar külügyi államtitkárt, hogy a magyar státustörvény kapcsán a jugoszláv álláspont nem változott negatív irányban, és Belgrád nem kíván kritikai hangot megütetni a törvénnyel kapcsolatban. Ezt a Külügyminisztérium közigazgatási államtitkára mondta el, miután Belgrádban megbeszélést folytatott a jugoszláv diplomácia irányítójával. (Belgrádi híradások szerint Svilanovic a minap a jugoszláv parlamentben egy ellenzéki képviselő kérdésére válaszolva a jugoszláv alkotmánnyal ellentétesnek nevezte a törvény több vonatkozását.)

~ Adrian Năstase román miniszterelnök levélben kéri Günter Verheugent, az Európai Unió bővítési biztosát, hogy támogassa azt a román javaslatot, amely a magyar státustörvény végrehajtását mindaddig felfüggesztené, amíg Magyarország be nem fejezi a csatlakozási tárgyalásokat az EU-val.

~ Horváth Gábor magyar külügyi szóvivő szerint Magyarország üdvözli azt a konstruktív hangnemet, amely Mircea Geoană román külügyminiszter levelét jellemzi. A szóvivő sze-

rint a román levél összhangban van Magyarország szándékával, miszerint folytatni kell a konkrét párbeszédet, a konzultációkat.

2001. július 6. Több hónapos sajtóvitát követően a kárpátaljai magyar szervezetek és történelmi egyházak közös nyilatkozatot írnak alá Ungváron a magyar igazolvány kiadását segítő ajánló testületben való részvételükről. A nyilatkozatot a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége, a Kárpátaljai Magyar Pedagógus Szövetség, a Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fóruma, a Kárpátaljai Református Egyház, a Kárpátaljai Római Katolikus Apostoli Kormányzóság és a Munkácsi Görög Katolikus Püspökség vezetői írták alá. A felsorolt szervezetek és egyházak kinyilvánítják: az ukrajnai magyarság sorsa iránt érzett felelősségük tudatában részt kívánnak venni a státustörvényben foglaltak érvényesítését biztosítani hivatott ajánló testület munkájában. E célból megbízottjaik által képviseltetik magukat a magyar szervezeteket és történelmi egyházakat magában foglaló ajánló testületben.

~ „A kisebbségek iránti sokrétű törődés, szülőföldjükön való megmaradásuk és boldogulásuk a kétoldalú kapcsolatokat és így térségünk stabilitását erősíti. Ez teljes mértékben egybevág a magyar-román alapszerződés szellemével és betűjével” – jelenti ki Martonyi János magyar külügyminiszter az *Adevărul* című román lapnak adott interjújában. Martonyi hangsúlyozta, hogy a magyar kormány közel két éve folyamatosan tájékoztatta a szomszédos országokat és más nemzetközi partnereit a törvény kidolgozásának minden részletéről, kész volt érdemi konzultációt és eszmecsere-t folytatni a partnerek konkrét észrevételeiről, felvetéseiről. Azt is felajánlotta, hogy kész konkrétan megfogalmazott szövegjavaslatokat is figyelembe venni a törvény véglegesítésekor. A magyar külügyminiszter leszögezte, hogy a törvénynek területen kívüli hatálya nincs, magyar hivatalos szervek államigazgatási tevékenységet nem végeznek a szomszédos ország területén.

~ Martonyi János külügyminiszter román partneréhez, Mircea Geoanăhoz írt levelében megerősíti azon meggyőződését, hogy a szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvénnyel kapcsolatos kérdésekben a közös európai értékeken alapuló párbeszéd képes elosztatni a nézeteltéréseket. A két külügyminiszter közötti levélváltások sorában a magyar diplomácia vezetője román partnerének július 3-i válaszlevelére reagált.

~ Martonyi János külügyminiszter – a kisebbségek identitása védelmének általános európai elemzésére vonatkozó – javaslatát fogadja el az ET rangos jogi szaktekintélyekből álló testülete, a Velencei Bizottság, s nem azt a korábbi indítványt, amelyben Adrian Năstase román kormányfő csupán a magyar státustörvényről kért állásfoglalást. A Velencei Bizottság – hivatalos nevén az ET Joggal a Demokráciáért Európai Bizottsága – az ET tagországaik neves jogi szaktekintélyeiből álló testület. Magyarországot Sólyom László alkotmányjogász képviseli a bizottságban.

2001. július 7. Csurka István, a MIÉP elnöke a státustörvényről szólva kifejti: az is fontos, hogy hosszú-hosszú idő után először az európai országok – az Európai Parlament döntése alapján – a magyarságnak egy kicsi igazságot szolgáltattak.

2001. július 9. „A románok valamivel több mint fele úgy véli, hogy a magyar státustörvény elfogadása kedvezőtlenül érinti mind a Romániában élő román többség és magyar kisebbség, mind pedig a két ország kapcsolatait” – derül ki egy Bukarestben közzétett felmérésből. Az Insomar román közvélemény-kutató intézet július 4. és 6. között készített felmérést arról, hogy a román közvélemény miként viszonyul a román belpolitika „forró” kérdéseihez.

~ A román külügyminisztérium sajtónyilatkozatban kérdőjelezi meg azokat a kijelentéseket, amelyeket Martonyi János magyar külügyminiszter a *Krónika* című erdélyi napilapnak adott interjújában tett a státustörvényről folytatott kétoldalú konzultációkat illetően. Martonyi elmondta, hogy a magyar fél az elmúlt időszakban nyolc alkalommal adott tájékoztatást, illetve folytatott konzultációt a román illetékesekkel a státustörvény elfogadása előtt, illetve azt követően. A román külügyminisztérium ennek kapcsán meglepetését fejezte ki „az egyes közös román-magyar külpolitikai akciók értelmezését” illetően és a következőket tartotta szükségesnek leszögezni: a jelenlegi román kormány hivatalba lépésétől kezdve számos alkalommal kért tájékoztatást és konzultációt a magyar kormánytól a státustörvényről, ám a válaszok mindannyiszor kitérők voltak. Mircea Geoană román külügyminiszter június 7-én küldte el magyar kollégájának kommentárjait a törvényről. Ezekből egyetlen lényeges elemet sem vettek figyelembe a törvény parlamenti vitája és elfogadása során.

~ A román külügyminisztérium szerint a Velencei Bizottság elfogadta a magyar külügyminiszter javaslatát, de elfogadta a román miniszterelnökét is. A kérdésről nyilatkozó román politikusok többsége az *MTI*-t félretájékoztatással vádolja.

~ Günther Verheugen bővítési főbiztos a Ion Iliescu román államfővel folytatott megbeszéléseket követően kijelenti, hogy Magyarországot „bátorítani kell” a szomszédaival folytatott, státustörvénnyel kapcsolatos tárgyalásokban. „Magyarország a maga részéről teljesen készen is áll erre, így a probléma nyugodtan rendezhető” – tette hozzá a bővítési főbiztos.

2001. július 10. Gheorghii Prisăcaru, a szenátus külügyi bizottságának elnöke szerint a román külügyminiszternek kérnie kell a magyar féltől, hogy függessze fel a státustörvény alkalmazását.

2001. július 11. Az Európai Parlament külügyi bizottsága brüsszeli ülésén olyan módosító indítványt fűz a parlament készülő magyar országjelentéséhez, amely elfogadása esetén megbízná a külügyi bizottságot, hogy vizsgálja meg: összeegyeztethető-e a magyar státustörvény az Európai Unió jogszabályaival, a tagállamok közti jó szomszédság és együttműködés szellemével. Az alig ötsoros módosítást a zöldek parlamenti csoportjának néhány tagja terjesztette elő a román és a szlovák kormány aggodalmaira hivatkozva, és ez volt az egyetlen javaslat, amelyet a külügyi bizottság támogatott, hogy bekerüljön a Luis Queiró által szerkesztett jelentésbe. A parlament plenáris ülése a tervek szerint szeptemberben tart vitát és szavazást a jelentésről és a módosításról. A státustörvény ügyében három módosító indítványt nyújtottak be képviselők: a másik kettő arra buzdította volna Magyarországot, hogy csak olyan törvényt hozzon a környező országokban élő magyarok vonatkozásában, amelyek nem sértik a hátrányos megkülönböztetést kizáró uniós elveket és tiszteletben tartják a szomszédos országokat. E két másik indítvány helyett a bizottság azt az indítványt

fogadta el, amely nem gyanúsítja hátrányos megkülönböztetéssel a magyar törvényt, hanem annak tárgyilagos elemzésére kéri a bizottságot. Az eddig ismert mértékadó értékelések szerint magyar kormány gondoskodása a környező országokban élő hárommillió magyarságról teljesen legitim, sőt dicséretes. Az Európai Bizottság, az unió végrehajtó szerve már szintén vizsgálja a státustörvényt és Günter Verheugen bővítési biztos az elmúlt napokban többször is kijelentette: eddig semmi kivetni valót nem találtak benne. Így az indítványnak kevés az esélye a jóváhagyásra.

2001. július 13. Négyszemközti megbeszéléssel kezdődnek meg a magyar-román külügyminiszeri tárgyalások. Martonyi János és Mircea Geoană találkozájának fő napirendi pontja a magyar státustörvény kérdése. A román fél a tárgyalások során adta át azt az emlékeztetőt, amely a törvénnyel kapcsolatos hivatalos román álláspont legfontosabb elemeit tartalmazza.

2001. július 14. Mircea Geoană román és Martonyi János magyar külügyminiszter megbeszéléseket folytat Bukarestben a státustörvény kapcsán kialakult helyzetről. Ezt követően Martonyi Adrian Năstase román kormányfővel is találkozott. A megbeszéléseken előrelépés nem történt: a magyar fél felajánlotta, hogy Románia vegyen részt a státustörvény végrehajtási rendeleteinek a kidolgozásában, Románia pedig a törvény alkalmazásának a felfüggesztését kérte. A felek megegyeztek abban, hogy a kérdésről szeptemberben folytatnak tárgyalásokat a román-magyar kormányközi vegyes bizottság keretében. Năstase szerint a magyar státustörvény olyan új koncepciót vezet be a nemzeti kisebbségek védelméről szóló európai elvárásokba, amely megváltoztatja az ET vonatkozó keretegyezményének alapját jelentő filozófiát.

2001. július 16. Pozitívan értékeli a magyar parlament által elfogadott státustörvényt a magyarországi szlovák és román kisebbségi vezetők. Fuzik János, az Országos Szlovák Önkormányzat elnöke szerint értékelendő, hogy az Orbán-kabinet gondoskodik a határain túl élő magyarokról. Kreszta Traján, a Magyarországi Románok Országos Önkormányzatának elnöke kijelentette: ilyen, vagy hasonló intézkedéseket kellene bevezetnie minden olyan országnak, amelynek a határain túl élnek nemzetrészei.

2001. július 17. Romániát nem az nyugtalanítja, hogy Magyarország törődik a határain kívül élő magyar nemzetiségűekkel, hanem azt a módot tartja nyugtalanítónak, ahogy ezt a kérdést a státustörvénnyel megközelíti – jelenti ki Ion Iliescu román államfő a román közszolgálati televíziónak adott interjújában. Iliescu hangsúlyozza: Románia nem ítéli el önmagában azt a tényt, hogy Magyarország foglalkozik a határain túl élő honfitársaival, hiszen Románia is ezt teszi. Véleménye szerint ezen a téren Románia még tanulhatna is Magyarországtól olyan értelemben, hogy nagyobb figyelmet kell fordítania a határon túl élő románokra. A román államfő szerint a nyugtalanító az, hogy Magyarország a törvénnyel a határain túli magyar kisebbséggel kapcsolatos felelősséget kívánja átvenni. Mint mondta, európai szinten az az általánosan elfogadott kritérium, hogy minden állam különál-

lón felelős a területén élő nemzeti kisebbséggel való törődésért, a megfelelő demokratikus keretek létrehozásáért.

~ Teodor Meleşcanu volt román külügyminiszter, a Szövetség Romániáért (ApR) párt elnöke a román sajtóban megjelent nyilatkozatában azt sürgeti, hogy a román kormány fogjon össze Magyarország szomszédjaival a státustörvénnyel szemben. Meleşcanu szerint „a félkudarcként minősíthető” legutóbbi román-magyar külügyminiszteri találkozó tapasztalata az, hogy a kétoldalú konzultáció mechanizmusai nem elegendőek a probléma megoldására. Ráadásul ha Románia „egyedül folytatja a harcot”, azzal a veszéllyel kell számolnia, hogy olyan ország benyomását kelti, mely örök vitában áll Magyarországgal.

2000. július 21. A kolozsvári *Krónikában* „Az egyenlő esélyekért. Mit kínál a Szabad Demokraták Szövetsége a határon túl élő magyaroknak nemzeti kultúrájuk megőrzéséhez?” fejléccel hirdetés jelenik meg Magyar Bálint, az SZDSZ elnöke aláírásával, amely összefoglalja a párt elképzeléseit a határon túl élő magyarság támogatásával kapcsolatban, kiemelve: „Az SZDSZ szerint alapvető cél, hogy a szomszédos államokban élő magyar kisebbség az európai uniós csatlakozás idejére számában ne megfogyatkozzon, hanem erős, az anyanyelvhez kötődő értelmiségi bázissal rendelkező közösségként maradjon fenn. Az anyaország politikai erőinek hiú reményeket keltő, teljesíthetetlen ígéretek helyett felelős, megvalósítható javaslatokat kell tenniük.

2001. július 24. Rolf Ekeus, az EBESZ kisebbségi főbiztosa abból az alkalomból, hogy fogadta őt Ion Iliescu elnök, kijelenti, hogy Romániában megvan az akarat arra, hogy tiszteljenben tartsák a nemzeti kisebbségek jogait. Ugyanakkor javasolta, hogy a román parlament fogadja el a kisebbségekkel szembeni diszkrimináció megelőzését szolgáló 137-es kormányrendeletet. A státustörvénnyel kapcsolatosan a főbiztos konzultálni kíván a budapesti kormánnyal is. A főbiztossal találkozó kérésére a státustörvény kapcsán Verestóy Attila szenátor, az RMDSZ frakcióvezetője kifejtette: a törvény túlságosan nagy illúziókat keltett a magyar közösség soraiban és túlságosan nagy aggodalmakat a román közösség soraiban. A reakciók egyike sem indokolt, éppen ezért a törvény alkalmazásának vetületeire vonatkozóan szükség van a román és magyar kormány közötti további egyeztetésre, amely folyamatban az RMDSZ-nek is sajátos szerepet kell vállalnia.

2001. július 25. A román kormány nem tartja természetesnek és szükségesnek, hogy az RMDSZ részt vegyen azokon a konzultációkon, melyeket a magyar kormánnyal folytat a státustörvény kérdéséről – közli a román kormány szóvivője.

~ „A státustörvény alkalmazását meg lehet akadályozni – jelenti ki egy rádióinterjúban Orbán Viktor magyar miniszterelnök –, de az nem felel meg az európai gondolkodásnak és gyakorlatnak. Egy olyan államnak, amelyik a NATO-hoz és az Európai Unióhoz akar tartozni, értékközösséget kell vállalnia azokkal az államokkal, amelyek ma a NATO-t és az Európai Uniót alkotják.” A kormányfő a román miniszterelnökkel sorra kerülő megbeszéléséről szólva jelezte, hogy jó szándékkal megy Romániába, és örül a találkozóknak.

~ Romano Prodi, az Európai Bizottság elnöke levélben biztosítja Adrian Năstase román miniszterelnököt arról, hogy a bizottság folytatja a magyar státustörvény elfogadása után kialakult helyzet monitorizálását. A július 20-án keltezett levelet 25-én hozta nyilvánosságra a román kormány. Prodi hangsúlyozta, hogy a törvény elfogadása előtt a bizottság „nyugtalanágát fejezte ki a diszkriminációt tiltó elv betartását illetően mind az EU tagállamokkal, mind az unióhoz közeledő, elsősorban a tagjelölt országokkal szemben”. Emlékeztetett arra, hogy a törvény elfogadása napján Martonyi János magyar külügyminiszter arról tájékoztatta a bizottságot: „a törvény végső változatát olyan értelemben módosították, hogy összeegyeztethető legyen az Európai Megállapodással, valamint Magyarország más nemzetközi kötelezettségeivel”. A bizottság elnöke üzenetében hangsúlyozta, hogy a magyar jogszabály kerettörvény, addig nem alkalmazható, amíg a végrehajtási utasításokat el nem fogadják. A bizottság azt várja, hogy a végrehajtási utasítások kidolgozása során a diszkriminációt tiltó elvet tiszteletben tartják.

2001. július 26. A Metro Media Transilvania közvélemény-kutató intézet által a hónap elején végzett reprezentatív felmérés szerint a románok túlnyomó többsége, 86,9 % nem fogadja el, hogy a romániai magyarok kedvezményekben részesüljenek a magyar kormány részéről. A megkérdezettek 46 %-a szerint a román kormány helyesen reagált a státustörvényre, 32 % szerint nagyon helyesen cselekedett és csak 22 % helyteleníti, illetve erősen helyteleníti a reakciót. Arra a kérdésre, hogy igényelné-e a magyar igazolványt, a megkérdezettek 82 %-a nemmel és igennel 10 % válaszolt. A minta viszonylatában 34 % nem fogadná el, hogy családjában valaki rendelkezzen magyar igazolvánnyal, 24 % rossz néven venné ezt legjobb barátjától, 21 % a munkatársától. A válaszadók fele szerint a magyar kisebbség túl sok jogot élvez Romániában, 44 százalékuk úgy véli, a magyarok nem lojálisak a román államhoz, 47 százalékuk úgy látja, hogy az erdélyi magyarok Magyarországgal és nem Romániával szemben lojálisak. Ugyanez a közvélemény-kutatás kimutatta: a románok 85 százaléka elégedetlen életszínvonalával, 51 százalékuk pedig más országban szeretne élni. Ezért nem lenne meglepő, ha a magyar igazolványt igénylők 40 százaléka román nemzetiségű lenne.

2001. július 27. A tusnádi nyári szabadegyetemen a státustörvényről szóló vitában Vasile Dîncu román információs miniszter, illetve Németh Zsolt magyar külügyi államtitkár egymással ellentétes véleményt fejtenek ki. A román miniszter szerint a törvény ellentmond a multikulturalizmus elvének és nem alkalmazható Románia területén. „Magyarország célja a határon túli nemzetrészek homogenizációja, ezzel szemben Románia célja az ország területén élő közösségek diverzitásának megőrzése” – állította a miniszter, majd azzal folytatta, hogy az ilyen kérdéseket nem szabadegyetemi vita keretében kell megoldani. Németh Zsolt államtitkár azt fogalmazza meg, hogy a törvény a magyar nemzet számára egy új típusú egység kialakítását teszi lehetővé, és ha Európa ezt az eljárást elfogadja, talán Románia sem talál kivételt benne. A státustörvény vitájában Tökés László püspök, az RMDSZ tiszteletbeli elnöke kifejti, hogy szükség van e dokumentumra, ugyanis segít csökkenteni a határon túli magyarok nyolcvan éve tartó asszimilációját.

~ Fordulat, paradigmaváltás történt a román külpolitikában az elmúlt négy esztendőhöz képest, a státustörvény kapcsán a magyar fél érvelését Bukarest nem vette figyelembe – hangzik el azon a budapesti háttér-tájékoztatón, amelyre Orbán Viktor miniszterelnök romániai látogatása előtt került sor. A háttér-tájékoztatón Szilágyi Mátyás külügyminisztériumi főosztályvezető elmondja: a magyar fél az elmúlt fél év során összesen kilenc alkalommal folytatott érdemi konzultációt Romániával a szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvényről. Hozzáfűzi: ezek között külügyminiszteri (április) és politikai államtitkári (február) szintű találkozó is volt. A magyar értelmezés szerint az érdemi konzultációk részét képezte továbbá a külügyminiszterek júniusi-júliusi levélváltása is. „A román fél a státustörvényt és az ehhez kapcsolódó propagandakampányt egyfajta negatív önmeghatározáshoz használta fel Magyarország-politikájában” – fogalmaz a külügyi főosztályvezető. Szilágyi Mátyás kitért arra is, hogy a magyar fél konkrét problémafelvetései nem találtak meghallgatásra Bukarestben.

~ Ismételten azt javasoljuk majd a magyar félnek, hogy mindaddig függesszék fel a magyar státustörvény végrehajtását, amíg Magyarország az Európai Unió tagja nem lesz – jelenti ki Adrian Năstase román miniszterelnök, azt megelőzően, hogy Marosvásárhelyen találkozott volna Orbán Viktor magyar miniszterelnökkel. A román miniszterelnök leszögezte: a magyar törvényalkotási lépés érthetetlen Románia számára akkor, amikor a romániai magyarság társadalmi-politikai helyzete – még a román kormánypárt és az RMDSZ kapcsolatainak szemszögéből nézve is – felemelkedő szakaszban van. A hírügynökség kérdésére válaszolva Adrian Năstase hangsúlyozta, hogy a magyar státustörvénnyel szembeni román elutasító álláspontnak nincs hatása Románia EU-csatlakozási folyamatára.

~ A közelmúltban elfogadott magyar státustörvényt lehet szeretni vagy nem szeretni, a kisebbségek védelmének jogát semmilyen kormánytól nem lehet elvitatni – állapítja meg a pozsonyi *Új Szóban* közölt tanulmány. A szerzők, Gál Gábor és Jarábik Balázs ismertetik a Magyarországgal szomszédos országokban élő magyaroknak kedvezményeket kínáló jogszabályt, összehasonlítják azt más országok, elsősorban Szlovákia hasonló célokat szolgáló törvényével.

2001. július 28. Románia lát lehetőséget arra, hogy szakértői szinten megoldásokat találjanak a státustörvénnyel kapcsolatos kérdésekre, jelenti ki Marosvásárhelyen Adrian Năstase román miniszterelnök, Orbán Viktor magyar kormányfővel folytatott tárgyalásai után. A találkozót követő sajtóértekezleten Năstase az *MTI* kérdésére elmondja, hogy a román fél egyelőre eláll attól a kérésétől, hogy a magyar státustörvény végrehajtását mindaddig függesszék fel, amíg Magyarország az EU tagja nem lesz. Mint mondja, a mostani megbeszélések lehetőséget adtak arra, hogy a tárgyalásokat szakértői szinten folytassák, mégpedig a magyar-román kormányközi vegyes bizottság keretében. Năstase kijelenti, ha szeptember közepéig a vegyes bizottságban nem sikerül érdemi megállapodásra jutni, a kérdés a román parlament elé kerül.

~ Markó Béla, az RMDSZ elnöke Tusnádon tartott előadásában úgy fogalmaz, hogy az erdélyi magyarságnak szüksége van a státustörvényre, ugyanakkor kijelenti: „Nem kívá-

nunk olyan döntési helyzetet, amikor a státustörvény és a román föld között kell választanunk. Részt kívánunk vállalni a romániai társadalom reformjából.”

2001. július 29. Románia semmilyen formában nem tudja elfogadni a határon túli magyarokról szóló törvény végrehajtását saját területén – jelenti ki Adrian Năstase román miniszterelnök. A kormányfő vasárnap Râmnicu Vâlcea-ban részt vett a román himnusz napja alkalmából szervezett ünnepségen, s beszédében kitért a magyar miniszterelnökkel előző nap folytatott tárgyalásaira. Határozottan visszautasítja Tőkés László püspök legutóbbi kijelentéseit.

2001. augusztus 7. A román felsőház külügyi bizottságának elnöke, Gheorghi Prisăcaru leszögezi: Románia parlamentje nem vitatja meg a státustörvényt. Prisăcaru úgy vélekedett, hogy a törvény romániai alkalmazását megakadályozó intézkedésekről szóló esetleges vita nem kelt majd feszültséget a kormányzó PSD és az RMDSZ között, s nem áll fenn annak a kockázata, hogy megromoljon a két párt közötti viszony.

2001. augusztus 9. Ráduly Róbert csíki parlamenti képviselő helyi népszámlálást javasol annak megállapítására, hogy Csíkban hányan esnek a kedvezménytörvény hatálya alá.

2001. augusztus 18. A szabadkai konzulátus megnyitásakor Orbán Viktor kifejti: Magyarország érdekelt abban, hogy jó legyen a viszonya szomszédjával, s Szerbia ismét erős és nagy reményű országgá váljon, amelyben a magyarok megbecsült polgárokként élhetnek. Zoran Djindjic, Szerbia miniszterelnöke és Orbán Viktor egyetértettek abban, hogy a magyaroknak Szerbiában kielégítő politikai jogaik vannak és valóban saját államuknak tekinthetik Szerbiát, amely garantálja jogaikat.

2001. augusztus 20. Az augusztus 20-ai ünnepi rendezvénysorozat keretében Orbán Viktor miniszterelnök az Országgyűlés Gobelin termében találkozik a MÁÉRTben részt vevő romániai, szlovákiai, kárpátaljai, jugoszláviai, horvátországi és szlovéniai magyar politikai szervezetek képviselőivel. A találkozón jelen volt Németh Zsolt, a Külügyminisztérium politikai államtitkára és Szabó Tibor, a HTMH elnöke.

~ A román parlament képviselőházának jogi bizottsága elnapolja a magyar státustörvénnyel kapcsolatos állásfoglalásának kialakítását.

2001. augusztus 22. Markó Béla bírálja azt az elképzelést, amely szerint a román parlamentnek meg kell vitatnia a státustörvényt.

2001. augusztus 28. Markó Béla, az RMDSZ szövetségi elnöke találkozik a Romániába látogató Medgyessy Péterrel, az MSZP miniszterelnök-jelöltjével. A találkozón kifejti: a szövetség érdeke, hogy a magyar politikai erők között konszenzus legyen a státustörvény kérdéseiben és a jogszabály végrehajtásában.

~ A státustörvényről is tárgyal Bukarestben Medgyessy Péter. A MSZP miniszterelnök-jelöltje, aki kétnapos romániai látogatásra érkezett Bukarestbe, első programpontként megbeszélést folytat Adrian Năstase román kormányfővel, aki egy személyben a PSD elnöke is.

2001. szeptember 4. „Románia nem kíván más országokkal közösen fellépni a státustörvény kérdésében, ebben az ügyben a maga útját járja, ami azt jelenti, hogy közvetlen tárgyalásokat folytat Magyarországgal” – jelenti ki Mircea Geoană román külügyminiszter.

~ „A román parlament nem fogja megvitatni a magyar státustörvényt” – közli Cozmin Guşa, a kormányon levő PSD főtitkára. A párt szóvivői tisztségét is ellátó főtitkár elmondja, hogy a román képviselőház jogi bizottsága megvizsgálta a magyar törvényt.

2001. szeptember 5. Victor Micula román külügyi szóvivő kijelenti: Románia kidolgozta a státustörvénnyel kapcsolatos álláspontját tartalmazó dokumentumot, melyet a román-magyar vegyes bizottság találkozóin fog ismertetni. Micula közli: a dokumentum olyan szabályok kidolgozására apellál, melyek biztosítják, hogy a magyar státustörvény alkalmazása nem kerül összeütközésbe a román törvényekkel.

~ A magyar szempontból aggályos módosító indítványokat elutasítva – kompromisszumos megfogalmazásokat fogad el a státustörvényről az EP plenáris ülése az országjelentések megszavazásakor. Az Európai Parlament „tudomásul veszi a státustörvényt csakúgy, mint a román és a szlovák kormány által hangoztatott aggodalmakat; felkéri az unió bizottságát, hogy készítsen értékelést általában az ilyen típusú törvényekről, felmérve, hogy ezek mennyiben állnak összhangban a közösségi joganyaggal, valamint a jó szomszédsággal és a tagállamok közötti kapcsolatok szellemével”.

~ Ion Iliescu elnök, az ország külföldön akkreditált nagyköveteivel és konzuljaival lezajlott találkozásán, a státustörvényről kijelenti, hogy „diszkriminatív jellegű és Európa-ellenes”. Ezzel kapcsolatban állítja: „Erdély nem Románia és Magyarország közötti társszuverenitási terület”, hiszen Erdély Románia alkotórésze, következésképpen „saját állampolgárai, köztük erdélyi állampolgárai számára Románia alkotja meg a törvényeket”.

~ Az RMDSZ sajtóértekezletén elhangzik: az RMDSZ kéri a parlament két házának állandó bizottságát, hogy ne tűzze napirendre a magyar státustörvény vitáját, hiszen a házszabállyal ellentétes más ország törvényeinek az elemzése.

~ A státustörvény készülő végrehajtási utasításaival kapcsolatban kezd tárgyalásokat Bukarestben Öry Csaba, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára és Szabó Tibor, a HTMH elnöke.

2001. szeptember 6. Az anyaország latolgatja a kettős állampolgárság bevezetését, és a megoldásnak Magyarországon kell megszületnie – mondja az *MTI*-nek nyilatkozva Kasza József, a VMSZ elnöke. A nyilatkozat előzménye, hogy Ágoston András a VM DP elnöke felszólította Kaszát, hogy hívja össze a vajdasági magyar pártokat a kettős jugoszláv-magyar állampolgársággal kapcsolatos igény felmérésére és kinyilvánítására. Ágoston szerint a találkozóra ahhoz is szükség van, hogy az új szerb alkotmányba beépíthessék majd a vajdasági magyarság érdekeit kifejező törvényeket. E célból a VM DP elnöke aláírásgyűjtést szorgalmazott a vajdasági magyarok körében. Kasza kifejti: a VMSZ eddig is nagyon jól

tudta, és ezután is tudni fogja, hogy mit kell tennie a vajdasági magyarság érdekében. Szerinte ebben a pillanatban semmilyen aláírásgyűjtésre nincs szükség. Továbbá, ha a VMSZ úgy értékeli, hogy a többi magyar vajdasági párttal tárgyalóasztalhoz kell ülni, mert tudnának valami érdemlegeset is tenni a vajdasági magyarság érdekében, akkor lépéseket is tesz ebben az ügyben. Megjegyezte még: sem ő, sem a VMSZ nem kapott levelet Ágostontól, ezért nem tartja korrekt eljárásnak, hogy a sajtón keresztül kell értesülnie a VM DP óhajáról. Mint mondta, ha valaki igaz szándékkal levelezni kíván, akkor a címzettnek küldi legelőször a levelet, legfeljebb utána tájékoztatja róla a nyilvánosságot.

2001. szeptember 7. „A státustörvénnyel kapcsolatban a román félnek eddig sokkal inkább politikai, mint szakmai problémái vannak” – jelenti ki Óry Csaba, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára a román fővárosban folytatott konzultációi után.

2001. szeptember 10–11. A magyar-román kormányközi vegyes bizottság kisebbségügyi együttműködési szakbizottságának budapesti tárgyalásán szót ejtettek a szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvényről. Szabó Tibor HTMH elnök elmondta, a román fél elsősorban az eljárási rend, a munkavállalás és a támogatások célba juttatása iránt érdeklődött. Cristian Diaconescu, a szakbizottság román társelnöke hangsúlyozta, hogy a térség szempontjából kiemelkedő fontosságú Magyarország és Románia viszonya, és ennek meghatározó része a kisebbségek helyzete.

2001. szeptember 11. A PSD és az RMDSZ folytatja együttműködését – jelentették be a két politikai szervezet vezetői, miután áttekintették a 2000. decemberben egy évre kötött együttműködési megállapodás eddigi teljesítését. A miniszterelnök főleg arra helyezte a hangsúlyt, hogy a felek között a politikai és parlamenti párbeszédet olyan külső tényezők befolyásolták, mint a határon túli magyarok jogállásáról hozott státustörvény. Adrian Năstase leszögezte: a külkapcsolatokban a román kormány képviseli a romániai magyar kisebbséget. A kormányfő úgy fogalmazott, hogy a státustörvény lényegét tekintve nacionalista jellegű, mivel „a kiterjesztett nemzet eszméjét” tartalmazza.

~ A RMDSZ elnöke a szövetség székházában fogadja Rolf Ekeust, az EBESZ kisebbségi főbiztosát. Ekeus reményét fejezte ki, hogy a státustörvény kérdésében az érintett kormányok és közösségek tárgyalások útján jutnak megegyezésre egymással.

2001. szeptember 14. „Romániát meglepte, hogy Magyarországon a román féllel történt konzultációk nélkül fogadták el a határon túli magyarokról szóló státustörvényt” – hangsúlyozza Ion Iliescu román államfő a román-magyar alapszerződés aláírásának ötödik évfordulója alkalmából nyilvánosságra hozott közleményében.

~ A Romániai Magyar Egyházak Elöljárói Állandó Értekezletének kolozsvári tanácskozásán elfogadott közlemény szerint az RMDSZ-szel és a civil szervezetekkel közösen szerepet vállalnak a státustörvény végrehajtásában. Ennek megfelelően részt vesznek a magyar igazolványok kiadását előkészítő ajánló szervezetek létrehozásában.

2001. szeptember 18. „Románia nem kíván a kisebbségekről szóló törvények új generációjának kísérleti terepévé válni” – jelenti ki Mircea Geoană a román törvényhozás és az Európai Parlament vegyes bizottságának bukaresti ülésén a magyar státustörvény kapcsán. A román külügyminiszter leszögezi, hogy elfogadja azt, ha az Európai Unió általános érvényű egyezményt kíván elfogadni a határon túl élő nemzeti kisebbségek kérdéséről. „Azt azonban Románia nem fogadja el, hogy kizárólag a magyar nemzeti kisebbségek esetében létezzen a térségben egy törvény, amely új jogokat fogalmaz meg a kisebbségek számára. A román kormány nem érthet egyet azzal, hogy Romániában kísérletezzék ki a kisebbségeknek szóló törvények új generációját, mielőtt ezeket európai fórumokon megvitatnák” – szögezi le.

2001. szeptember 19. A Románia-EU vegyes bizottság ülésén több Európa Parlamenti képviselő ajánlja a román honatyáknak: tanúsítsanak nagyobb megértést a magyar státustörvény iránt. Astrid Thors finn képviselő, a vegyes bizottság társelnöke hangsúlyozza: az euro-honatyák tudomásul vették, hogy Románia bírálja a törvényt, de fontosnak ítélik Románia és Magyarország kulturális együttműködését. Mircea Geoană román külügyminiszter kijelenti: „ha Európa többletjogokat fogad el a kisebbségek számára, Románia is kész elfogadni ezeket”, mivel „ami jó Európának, jó Romániának is”.

2001. szeptember 21. Markó Béla RMDSZ-elnök sajtóértekezleten bejelenti: a budapesti hatóságok beleegyeztek, hogy a magyar igazolványokat, a státustörvénynek megfelelően Magyarországon, és nem a szomszédos országok területén adják ki. Markó Béla pontosított: bár a végrehajtási rendelkezéseket még nem fogadta el a magyar kormány, ez a megoldás körvonalazódik.

2001. szeptember 24. Öt témakörben kezdődtek meg a tárgyalások Bukarestben magyar-román kormányközi vegyes bizottság kisebbségügyi együttműködési szakbizottság ülésén. A két héttel ezelőtt Budapesten tartott ülés folytatását jelentő tanácskozáson mindkét fél részéről népes küldöttség ült tárgyalóasztalhoz a román külügyminisztérium épületében.

~ Egyelőre nincs egyetértés a magyar igazolványok kiadásához előírt ajánlások kérdésében a RMDSZ és az erdélyi történelmi egyházak között. Az RMDSZ keretén belül működő Szövetségi Egyeztető Tanács (SZET) a közeljövőben kívánt határozatot hozni az ajánló irodák tevékenységéről, de a kolozsvári ülésen az egyházak képviselői nem vettek részt. Takács Csaba, az RMDSZ ügyvezető elnöke a szövetség elképzeléseit ismertetve hangsúlyozza, hogy a tervezett irodák csak a magyar igazolványokért jelentkezők regisztrálását, személyazonosságuk igazolását végezhetik el, a kérelmezők magyarságáról nem áll módjukban dönteni. „Ebben egyedül a magyar hatóságok illetékesek” – hangsúlyozza. Markó Béla, az RMDSZ elnöke ehhez annyit tesz hozzá, hogy mivel a magyar és a román kormány véleménye még nagyon eltér egymástól, az alkalmazásról hozott döntések csak feltételes módon érvényesek addig, amíg a nézeteltérések meg nem oldódnak. Tőkés László református püspök, az RMDSZ tiszteletbeli elnöke a *Krónika* című erdélyi lapnak adott nyi-

latkozatában hangsúlyozza, hogy az erdélyi egyházfők nem a SZET ülésén tervezték ennek a kérdésnek a megvitatását, hanem az autonóm egyházi intézmények vezetőiként külön találkozáson kívánnak az RMDSZ-szel és a romániai magyarság jelentős civil szervezeteinek képviselőivel tárgyalni. Tőkés püspök azt is leszögezte: értelmezése szerint az ajánló szervezeteknek mérlegelési joggal is rendelkezniük kell, ellenkező esetben „transzitorodáknak” nevezte volna ezeket a törvényt.

2001. szeptember 25. „A magyar-román kisebbségvédelmi szakbizottság bukaresti ülésén sajnos nem sikerült megegyezésre jutni a státustörvény konkrét kérdéseiben” – közli Cristian Diaconescu román külügyi államtitkár, a bizottság társelnöke. A román államtitkár elmondja, hogy az ülésen hét pontban foglalták össze a román fél konkrét észrevételeit a státustörvénnyel kapcsolatban. Ezek között Diaconescu megemlíttette a magyar igazolványok kiadásával összefüggő román fenntartásokat, azt az elvárást, hogy a törvény ne terjedjen ki a nem magyar nemzetiségű családtagokra. Román részről azt várják, hogy a törvény végrehajtása ne eredményezze személyekre vonatkozó adatbázisok létrehozását. Ugyancsak észrevételeket fogalmaztak meg a munkavállalással kapcsolatos kérdésekben. Diaconescu szerint van remény a megállapodásra, mivel a jelek szerint mindkét fél kész az engedményekre.

2001. szeptember 29. Az SZKT előtt mondott beszédében Markó Béla RMDSZ-elnök kifejti, az erdélyi magyarságnak nemcsak a magyarországi, hanem elsősorban a romániai státusa körül vannak gondjai.

~ A Reform Tömörülés Elnöksége Marosvásárhelyen Állásfoglalást tesz közé a határon túli magyarokról szóló törvény végrehajtását összehangoló ajánló szervezet létrehozásáról. Amelyben kinyilvánítják: „1. A státustörvényben, annak végrehajtási rendelkezéseiben, valamint az erre vonatkozó MÁÉRT-határozatokban foglaltak végrehajtására, a végrehajtás felügyeletére és koordinálására az RMDSZ külön társadalmi szervezet (továbbiakban ajánló szervezet) létrehozását kezdeményezze. 2. Az ajánló szervezet a magyar történelmi egyházak, a magyar civil társadalmi szervezetek és a politikai-érdekvédelmi szövetség képviselőiből álljon. 3. Az ajánló szervezet vezető testületeinek összetételében érvényesüljön a hármas paritás elve. 4. Az ajánló szervezet országos és területi/megyei szinten szerveződjön, minden szinten tiszteletben tartva a hármas paritás elvét. 5. Az ajánló szervezet három pillérének személyi összetételében az alábbi testületek döntsének: a. az egyházak esetében a Romániai Magyar Egyházak Elöljáróinak Állandó Értekezlete; b. a civil társadalmi szervezetek esetében a Romániai Magyar Civil Szervezetekért Alapítvány által összehívott Civil Tanács; c. az RMDSZ esetében a Szövetségi Képviselők Tanácsa.”

2001. szeptember 30. A VMDP szerint a státustörvény jelentősen megváltoztatta a Kárpát-medencében élő magyarság helyzetét, de a jogszabály megvalósítása nehézségekkel jár. „Az Orbán-kormány visszafordíthatatlanná tette a határmódosítás nélküli nemzeti egységesülés folyamatát, s legalább ilyen fontos az is, hogy a nemzetközi közösség Magyarországot a határon túl élő magyar kisebbségekkel együtt, de legalább is azok figyelembevételével

lével kívánja befogadni az Európai Unióba” – írja Ágoston András, a VMDP elnöke közleményében.

~ A VMSZ tevékenységével nem egyeduralomra tör, hanem élvezi szavazópolgárainak bizalmát – közli az *MTI*-vel Kasza József, a VMSZ elnöke reagálva a VMDP elnökének, Ágoston Andrásnak a vádjaira. Ágoston az újvidéki *Magyar Szóban* közzétett nyilatkozatában azt állította, hogy a VMSZ „egyeduralomra” tör, ellenőrizni akarja a státustörvényben előírt ajánlási testület összetételét és munkáját. A VMSZ azt javasolja, hogy a vajdasági magyar pártok, a történelmi egyházak és a legfontosabb civil szervezetek által delegált húsz személyből alakuljon meg a testület, amely végrehajtja a státustörvényben megfogalmazott célokat. „A jogszabály előírja, hogy az ajánlattevő szervezeteknek ajánlattételi, de nem mérlegelési joga van” – szögezte le Józsa László, a VMSZ elnöke.

2001. október 2. „Az Európai Unióhoz kapcsolódó közös jövő fogja megoldani a státustörvény problémáját” – jelenti ki Valer Dorneanu, a román képviselőház elnöke, miután tárgyalásokat folytatott Áder Jánossal, a magyar Országgyűlés elnökével. A státustörvény kérdésében továbbra is teljesen eltérő a román és a magyar álláspont. Dorneanu szerint a törvény sérti Romániai szuverenitását, területen kívüli jellege van, egyenlőtlenségeket gerjeszt, diszkriminációt alkalmaz, ami nem felel meg sem az európai normáknak, sem a két ország közötti alapszerződésben rögzített jószomszédi kapcsolatok elveinek. Áder viszont azt hangsúlyozta, hogy a magyar kedvezménytörvény olyan megoldást jelent, amely minden szempontból kiállja a nemzetközi jog próbáját és semmilyen módon nem sérti Románia szuverenitását.

2001. október 5. Megállapodás születik a román-magyar kisebbségi szakbizottság ülését lezáró jegyzőkönyv aláírásáról Németh Zsolt magyar és Cristian Diaconescu román külügyi államtitkár csíkszeredai nem hivatalos találkozásán. A román külügyi államtitkár a román-magyar szakbizottság társelnökeként részt vesz a Sapientia erdélyi magyar tudományegyetem csíkszeredai részlegének megnyitására, s ebből az alkalomból javasolt nem hivatalos találkozót az ünnepi eseményre meghívott Németh Zsoltnak.

~ Adrian Năstase román kormányfő megerősíti: a státustörvényt továbbra is olyan jogszabálynak tekinti, amely nem felel meg a korszerű európai integrációs követelményeknek, megkülönböztetéseket gerjeszt a román állampolgárok között, sérti gazdasági és szociális jogaikat.

2001. október 8. „Az ország európai uniós és NATO-csatlakozását igyekeznek meggátolni azok a külső és belső erők, amelyek azt terjesztik, hogy Romániának problémái vannak szomszédaival” – jelenti ki Gheorghii Prisăcaru, a román szenátus külügyi bizottságának elnöke. A román sajtónak adott nyilatkozatában a kormánypárti politikus nem pontosította, hogy milyen erőkre gondol, de leszögezte, ennek az akciónak az a célja, hogy a nemzetközi közvéleményben az a kép alakuljon ki, miszerint Románia nem stabil ország és már nem jelenti a stabilitás elemét a térségben. Prisăcaru hangsúlyozta, hogy Romániának nézeteltérései vannak Magyarországgal, a Moldovai Köztársasággal és Ukrajnával, de ezek a nézeteltérések minden esetben a szomszédos ország magatartása miatt keletkeztek.

2001. október 9. „Szlovákia nem változtatott a magyar státustörvénnyel szemben elfoglalt kritikai álláspontján” – jelenti ki Jaroslav Chlebo külügyi államtitkár, miután több tárca képviselőjével tárgyalt a kérdéssel kapcsolatos szlovák álláspontról. „Vannak bizonyos kifogásaink a területen kívüli hatállyal, a joghatóság túllépésével, s azzal kapcsolatban, hogy egyes dolgokat arra való tekintet nélkül igyekeznek megfogalmazni, hogy léteznek bizonyos kétoldalú szerződéses kötelezettségek” – idézte Chlebot a *SITA* hírügynökség.

2001. október 10. Horvátország támogatja a szomszédos országokban élő magyarokról szóló státustörvényt – állapítják meg Zágrábban a horvát-magyar kisebbségi vegyes bizottság társelnökeinek tanácskozásán. A Szabó Tibor, a HTMH elnöke és Nenad Prelog horvát külügyminiszter-helyettes találkozójáról kiadott közlemény szerint a felek egyetértenek abban, hogy a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény elősegíti a horvátországi magyarok önazonosságának megőrzését, szülőföldjükön maradását, és kedvező hatást gyakorol a térség stabilitására.

~ „A magyar státustörvény által érintett országoknak meg kell vitatniuk a közös fellépés szükségességét” – jelenti ki Adrian Năstase miniszterelnök, miután tárgyalásokat folytatott Dragisa Pesic jugoszláv kormányfővel, aki háromnapos hivatalos látogatást tett Romániában. Adrian Năstase azt javasolja, hogy mindazok az országok, amelyek területén a státustörvény által esetleg érintett magyarok élnek, vitassák meg, szükség van-e egy közös akcióra.

2001. október 12. A magyar státustörvény végrehajtási rendelkezéseinek egyeztetésével kapcsolatos munkatalálkozót tart Ungváron Szabó Tibor, a HTMH elnöke, a magyar-ukrán kormányközi kisebbségi vegyes bizottság társelnöke ukrán kollégájával, Hrihorij Szeredával, Ukrajna nemzetiségi és migrációs állami főhatóságának vezetőjével. A HTMH elnöke köszönetét fejezte ki Ukrajnának a státustörvény elfogadásával kapcsolatos megértő, pozitív álláspontjáért. Szereda elismeréssel szolt arról, hogy a magyar kormány tanulmányozásra átadta az ukrán félnek a státustörvény végrehajtási rendelkezéseinek szövegét.

2001. október 15. Az RMDSZ Operatív Tanácsa megvitatja a státustörvény alkalmazásával kapcsolatos kérdéseket. Markó Béla szerint Romániában az RMDSZ rendelkezik azzal a tapasztalattal és apparátussal, amely a státustörvény alkalmazásának előkészítéséhez szükséges. A határozatot Tökés László, az RMDSZ tiszteletbeli elnöke nem szavazta meg.

2001. október 16. Orbán Viktor miniszterelnök közelgő jugoszláviai látogatásának előkészítéséről, közös kisebbségvédelmi megállapodás aláírásáról tárgyalt Belgrádban Lőrincz Csaba külügyminisztériumi helyettes államtitkár. Megbeszélést folytat Radojko Bogojevic jugoszláv külügyi helyettes államtitkárral, Zoran Novakovic külügyminiszter-helyetessel és Rasim Ljajic kisebbségügyi miniszterrel. A helyettes államtitkár átadja jugoszláv tárgyalópartnereinek a kétoldalú kisebbségvédelmi megállapodás magyar tervezetét. Az egyezmény előirányozza egy kisebbségi vegyes bizottság felállítását, amely ellen-

őrizné a szóban forgó jogok betartását, illetve javaslatokat fogalmazna meg a kisebbségek helyzetének javítására. Lőrincz Csaba megköszöni a jugoszláv fél „korrekt” hozzáállását a magyar státustörvényhez.

2001. október 17. Markó Béla RMDSZ-elnök sajtóértekezleten bejelenti: a Szövetség Operatív Tanácsa megvitatta a státustörvény alkalmazásának kérdéseit, s a Szövetség kész vállalni a státustörvény végrehajtásának előkészítését. Markó szerint az RMDSZ nem vállal ajánló szerepet a magyar igazolványt igénylők esetében, mindössze a kérelmek beiktatását hajlandó elvégezni. Markó leszögezi, hogy az igazolványokat Magyarországon és nem Romániában fogják kibocsátani.

~ „Komoly ellentétek alakultak ki az RMDSZ operatív vezető testületének tanácskozásán a státustörvényben szereplő ajánló szervezetek létrehozásával kapcsolatban” – közli Tőkés László református püspök, az RMDSZ tiszteletbeli elnöke. A kolozsvári *Szabadság* című lapban megjelent nyilatkozatában Tőkés László püspök elmondta, hogy az RMDSZ Operatív Bizottságának ülésén ő nem támogatta a testület határozatát, de nem szavazott ellene, hanem különvéleményt fogalmazott meg. „Az Operatív Tanács döntése viszont azt mutatja, hogy az RMDSZ országos vezetői inkább jelképes szerepet szánának az egyházaknak és a civil szervezeteknek” – mondta Tőkés László püspök.

2001. október 18. Pozsonyban megbeszéléseket folytat Mádl Ferenc köztársasági elnök, aki vendéglátójával, Rudolf Schuster szlovák államfővel ült tárgyalóasztalhoz. A sajtótájékoztatón a köztársasági elnök külön hangsúlyozza: a magyar státustörvény kizárólagos célja, hogy segítse a határon túli magyarságot kulturális identitásának megőrzésében, anyanyelvének ápolásában, abban, hogy jól érezzék magukat szülőföldjükön. Rudolf Schuster arra kérte Mádl Ferencet: hasson oda, hogy e törvény ne mondjon ellent a hatályos szlovák törvénykezésnek.

2001. október 19. A kisebbségvédelemért mindig azt az államot terheli az elsődleges felelősség, amelynek területén e kisebbségek élnek, emellett azonban az anyaországoknak is joguk van kisebbséget támogató törvényeket hozni – ezt az elvet vallja a Velencei Bizottság által elfogadott dokumentum, amely ajánlásokat tartalmaz a határon túli kisebbségeket kedvezményben részesítő törvényekkel kapcsolatban. A bizottság állásfoglalása szerint csakis a nemzetközi törvények tiszteletben tartása mellett szabad végrehajtani a határon túli kisebbségekre vonatkozó jogszabályokat. Emellett azonban az anyaország is szerepet játszhat a határon túli kisebbség megsegítésében, ha az hozzájárul ez utóbbi nyelvi-kulturális identitásának a megőrzéséhez. A dokumentum emlékeztet: Európa éppen a különböző nyelvek és kulturális hagyományok alapján fejlődött egységes egésszé. Ezért a Velencei Bizottság szerint ez a különbözőség és sokszínűség gazdagságot jelent a földrész számára, s egyben előfeltétele a békének és a stabilitásnak. A bizottság elsőbbséget tulajdonít a kisebbségvédelem jelenleg létező kereteinek. Utal arra, hogy e téren a különböző európai kezdeményezések égisze alatt két- és többoldalú egyezmények születtek. Az egyezményeken alapuló megközelítés azonban csorbát szenvedhet, ha ezeket a szerződéseket esetleg

nem a jóhiszeműség és a jószomszédi viszony elvei szerint értelmezik vagy alkalmazzák. A bizottság szerint a határon túli kisebbségeket kedvezményező anyaországi törvények gyakorlata még nem tekint vissza olyan hosszú időszakra, hogy azt már „nemzetközi szokásjognak” lehessen minősíteni. Az ezzel kapcsolatos egyoldalú lépéseket csakis a nemzetközi jogi alapelvek tiszteletben tartása mellett lehet megtenni, nevezetesen a területi szuverenitás, az egyezmények betartása (pacta sunt servanda) alapján, illetve az államok közötti baráti kapcsolatok fenntartása, valamint az emberi és alapvető szabadságjogok figyelembe vételével, különös tekintettel a hátrányos megkülönböztetés tiltására. A határon túli civil szervezeteket a bizottság szerint nem lehet valamiféle „kvázihivatalos” hatáskörrel felruházni az anyaország részéről. Bármiféle igazoló okmányt csakis a konzuli hatóságok adhatnak ki. Az ajánlások értelmében az adott kisebbségeknek kulturális és oktatási területen lehet kedvezményeket nyújtani az anyaország részéről, az ezen kívül eső területeken nem, vagy csak kivételes esetekben.

~ Sólyom László, a Velencei Bizottság magyar tagja kedvezőnek nevezi, hogy a testület által készített jelentés kimondja: a magyar státustörvény „nem lóg ki” a többi országban hozott hasonló, határon túli kisebbségeket érintő törvények sorából. A bizottság nem vállalhat fel döntőbírói szerepet két állam vitájában, tehát olyan tanulmányra törekedett, amely minden jövőbeni, hasonló európai törvénynek utat mutathat.

~ Mircea Geoană román külügyminiszter a Velencei Bizottság által elfogadott jelentést nem tekinti az egyik vagy a másik fél győzelmének, illetve kudarcának. Geoană emlékeztet: a Velencei Bizottság helyesnek ítélte azt a román döntést, hogy a legtekintélyesebb szakértők véleményét kérje ki a kisebbségvédelmi törvényi szabályozást érintő európai kérdésekben.

~ Adrian Năstase román miniszterelnök örömét fejezi ki Bukarestben, hogy a Velencei Bizottság jelentése nagyon kedvező formában tükrözte a státustörvénnyel kapcsolatos román álláspontot, legnagyobb részt megalapozottnak találta a román fenntartásokat. Năstase felhívta a figyelmet arra, hogy a bizottság állásfoglalása nagyon fontos szerepet fog játszani annak a jelentésnek az összeállításában, amelyet román és magyar kezdeményezésre az ET parlamenti közgyűlésének jogi bizottsága készít.

2001. október 20. A vajdasági Ideiglenes Magyar Nemzeti Tanács (IMNT) kanizsai ülésén felkér 18 ismert vajdasági személyt, hogy alakítsák meg a státustörvény által előírt ajánló szervezetet. Az Ágoston András vezette VMMDP, a Páll Sándor vezette VMMDK és Varga Tibor vezette KDEM a felhívás ellenére nem jelölt képviselőt a megalakuló ajánló szervezetbe.

2001. október 22. A szlovák külügyminisztérium jog értelmezése egyezik a Velencei Bizottság jelentésével, beleértve azt is, ami a magyar státustörvénnyel kapcsolatos megállapításokra vonatkozik. A szlovák külügyi tárca állásfoglalása szerint a bizottság úgy ítéli meg, hogy „az idegen állampolgárokra vonatkozó törvényeknek csak a jogszabályt megalkotó ország területén lehet hatályuk, és a jelzett polgároknak kínált kedvezmények kizárólag a kulturális kötődés szolgáltatásban, az oktatás és művelődés területeire terjedhetnek ki”. Pozsony külön aláhúzta, hogy „a Velencei Bizottság felhívta a figyelmet arra a tényre, miszerint a kedvezményezett bánásmóddal összefüggő egyoldalú intézkedések az érintett ország kimondott

egyértékesen nélkül nem vonatkozhatnak azokra a területekre, amelyeket már a felek között érvényben levő kétoldalú szerződésben lefedtek”. A magyarellen es kirohanásairól ismert ellenzéki erő, az SNS azonnal nyilatkozatban reagált a külügyi véleményre. Az SNS elnöke, Anna Malíková követelte, hogy a szlovák kormány az ország érdekeinek határozottabb védelmére használja fel a Velencei Bizottság véleményét, és egyértelműen mondja ki: a magyar státustörvény Szlovákiában nem lehet hatályos, és a szlovákiai magyar kisebbség politikai pártjai és intézményei nem vehetnek részt annak végrehajtásában.

~ Kolozsváron, a Református Diakóniai Intézetben munkaüléson találkoznak történelmi egyházak vezetői, az RMDSZ képviselője és a jogi személyiséggel rendelkező, országos hatáskörű civil szervezetek megbízottai. A megbeszélés tárgya a Magyar Köztársasággal szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény alkalmazása volt.

2001. október 24. Az Ideiglenes Magyar Nemzeti Tanács által felkért személyek a szabadkai Népkör épületében megtartották az ajánlattevő szervezet alakuló közgyűlését. A Concordia Minoritatis Hungaricae (CMH) polgárok egyesületének alapító tagjai elfogadták a létrehozandó szervezet alapszabályát, aláírták az alapító okiratot és megválasztották a szervezet öttagú elnökségét és háromtagú Felügyelő Bizottságát. Az alapító tagok döntése alapján az Elnökség a történelmi egyházak és az ajánlattevő szervezet munkájában résztvevő civil szervezetek által delegált tagokból tevődik össze. Ennek értelmében a CMH elnöke Dudás Károly (Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség) lett, alelnökök pedig Békássy Andor (Jugoszláv Református Keresztény Egyház), Matlári György (Vajdasági Evangélikus Keresztény Egyház), Tordé Rozália (Római Katolikus Egyház) és Fejsztámer Róbert (Vajdasági Ifjúsági Tanács). A titkári teendőket Bús Ottó látja majd el. A vajdasági magyar politikai szervezetek számára fenntartott helyeket az alapító tagok továbbra is nyitva hagyták, egyben nyilvános felhívással fordulnak a VMDK, a VMDP és a KDEM vezetőihez, hogy nevezzék meg képviselőiket, akik teljes jogú tagokként kapcsolódhatnak be a szervezet munkájába.

~ Csurka István a másnap kezdődő MÁÉRT-ülés kapcsán, a MIÉP-elnökség nyilatkozatát ismertette szól a státustörvénnyel kapcsolatos magyar-román vitáról. „A román vezetés számára siker a vita elhúzása, siker a megalázó körülmények közötti tárgyalás, de a legnagyobb siker, ha a magyar kormány elbizonytalanodik, és engedményeket tesz. Románia jól látja, hogy az Európai Uniótól valódi segítséget, támogatást nem kap a magyar kormány. Csurka közli: ha az Országgyűlés meghozta a törvényt és azt saját felségterületén akarja végrehajtani, akkor minden befolyástól függetlenül hajtsa végre.

2001. október 25. Adrian Năstase román miniszterelnök kijelenti: két héten belül Románia intézkedéscsomagot fog elküldeni a budapesti hatóságoknak, melynek célja a státustörvény jövő évi hatályba lépése által kiváltott román-magyar diplomáciai nézeteltérés megszüntetése. A román miniszterelnök javasolja, hogy a román-magyar kétoldalú munkavállalási szerződésből töröljék a munkavállalók számát korlátozó előírásokat, a státustörvényből pedig a magyar etnikumúaknak nyújtott munkavállalási jogról szóló közvetlen hivatkozásokat. Năstase másik javaslata a magyar igazolvány kibocsátására vonatkozott:

szerinte ennek az RMDSZ tagsági könyvvel való helyettesítésével gyakorlatilag megszűnne a törvény területen kívüli jellege.

~ A Reform Tömörülés sepsiszentgyörgyi csoportjának elnöksége sajtóközleménye szerint rendkívül aggályos az RMDSZ és a kormányzó PSD vezetőinek megbeszélésén a státustörvénnyel kapcsolatban elhangzott javaslat.

2001. október 26. A Reform Tömörülés csíkszeredai csoportja sajtóközleményben meglepetéssel és aggódva veszi tudomásul Markó Béla szövetségi elnök kedvező véleményét Adrian Năstase román miniszterelnök kedvezménytörvénnyel kapcsolatos javaslatáról. „A javaslatot, melynek értelmében a kedvezménytörvény ajánlása RMDSZ-monopóliummá válna, cinikusnak és jogtalanak, az erdélyi magyar közösségre nézve veszedelmesnek találjuk” – áll a sajtóközleményben.

~ „A Velencei Bizottság jelentése mindenképpen győzelem, de nem feltétlenül magyar vagy román győzelem, hanem az európai kisebbségek arattak győzelmet” – összegzi a MÁÉRT negyedik ülése után megtartott sajtótájékoztatón a munkálatok eredményét Németh Zsolt külügyi államtitkár. Az államtitkár bizakodását fejezi ki, hogy 2002. január elsején a jogszabály életbe léphet, s az első igénylők már februárban megkaphatják magyar igazolványukat. A kialakult konszenzus szerint az ajánlásokat a magyar konzulátusok igazolják. „Az kaphat magyar igazolványt, aki magyarnak vallja magát, vagy aki magyarul beszél, vagy pedig tagja valamelyik magyar társadalmi szervezetnek, történelmi egyháznak és ha az illető állam magyarként tartja nyilván” – közölte az államtitkár.

~ A megyei kormány megbízottakkal (prefektusokkal) lezajlott szokásos heti távkonferenciája keretében Adrian Năstase a státustörvényről szólva ismét meglelégedéssel nyugtázta, hogy „a Velencei Bizottság nagy mértékben megerősítette a román kormánynak a jogszabállyal kapcsolatos elemzéseit és szempontjait”. Azzal a saját korábbi javaslatával kapcsolatban, miszerint az RMDSZ tagkönyvével rendelkező személyek élvezhessék a határon túli magyarok számára biztosított kedvezményeket, Năstase kifejtette: e formula alapján a státustörvény kedvezményeire jogosult személyek megállapítása nem Budapesten történne, hanem az RMDSZ jelölné ki őket.

2001. október 29. Az EBESZ Magyarország név szerinti megemlítése nélkül konfliktusok forrásaként bírálja a határon túli magyarok és Magyarország viszonyát szabályozó státustörvényt. A magyar külügyminisztérium szóvivője néhány órával később cáfolta, hogy a dokumentum Magyarországra vonatkozik.

~ A státustörvényben foglaltak végrehajtásához nagyon megfontoltan és bölcsen kell majd megosztani a munkát a jugoszláviai magyar külképviseletek és az ajánlószervezetek között – közli Józsa László, a vajdasági Ideiglenes Magyar Nemzeti Tanács elnöke.

~ „A román kormány úgy vélekedik, hogy amennyiben nem történik meg a státustörvény módosítása annak hatályba lépéséig, végrehajtását mindaddig fel kell függeszteni, amíg meg nem szerzik a szomszédos országok beleegyezését és meg nem teremtik a módosításhoz szükséges feltételeket” – szögezi le a román kormány Bukarestben nyilvánosságra hozott közleménye. A közlemény szerint Bukarest tartja magát diplomáciai lépéseiben

a Velencei Bizottság ajánlásaihoz, s fenntartja azt az álláspontját, hogy a státustörvény módosításra szorul. A román kormány tudomásul vette, hogy a MÁÉRT legutóbbi ülése hivatalosan elutasította a román miniszterelnök azon javaslatát, amelyeket Adrian Năstase az RMDSZ vezetésének tett. Úgy értékeli, a MÁÉRT ülésén elfogadott álláspont annak elutasítását jelenti, hogy iktassák ki a törvényből az igazolások mechanizmusát és kétoldalú tárgyalásokon rendezzék a gazdasági-szociális jogokkal kapcsolatos kérdéseket.

2001. október 30. Komoly ellentmondásokat kell majd feloldani Kárpátalján a felállítandó ajánlószervezetnek azzal kapcsolatban, hogy kit minősítenek magyarnak, amikor a jövő év januárjától elkezdődik a státustörvény végrehajtása – írja vezércikkében az Ungváron megjelenő *Kárpáti Igaz Szó*. Az újság szerint a határokon túl élő magyaroknak nyújtandó kedvezményekről szóló törvény meghatározó hatású lesz a „haza a magasban” illyési gondolat gyakorlati magvalósítását tekintve. A cikk szerint Kárpátalján a magyarsághoz való tartozást bizonyítani hivatott kritériumok ellenére adódhatnak bizonytalan helyzetek.

2001. október 31. Eduard Kukan külügyminiszter álláspontjáról levélben értesítette Walter Schwimmt, az ET főtitkárát, Günter Verheugent, az Európai Unió bővítési biztosát és Rolf Ekeust, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet kisebbségügyi biztosát, a budapesti szlovák nagykövet, Jozef Markuš révén pedig Magyarországot is. A szlovák sajtóirodának adott nyilatkozatában a pozsonyi külügyminisztérium továbbra is arra az álláspontra helyezkedik, hogy Budapestnek összhangba kell hoznia a kedvezménytörvényt a Velencei Bizottság ajánlásával.

~ „Nincs szükség a szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvény életbe léptetésének elhalasztására” – jelenti ki Horváth Gábor külügyi szóvivő Budapesten. Erik Jürgens holland jelentéstevő az ET Jogi és Emberi Jogi Bizottságának párizsi ülésén viszont azt jelentette be, hogy a státustörvénnyel, illetve a hasonló jellegű európai jogszabályokkal foglalkozó dokumentum január közepére készül el, és szükségesnek mondta, hogy addig a magyar kormány ne léptesse életbe a törvényt.

~ Közös nyilatkozatban bírálja a romániai demokratikus ellenzék azt a módot, ahogyan Adrian Năstase a státustörvény kérdését kezelte. A dokumentumban felszólítják a miniszterelnököt, vonja vissza az RMDSZ-tagkönyvekre vonatkozó javaslatát, és a parlament előtt részletezze a kormány álláspontját a státustörvény romániai alkalmazásával kapcsolatban. Az aláírást követő sajtótájékoztatón kiderült, a parlamenti ellenzéki pártok vezetői elsősorban a státustörvényt, a parlamenten kívüliek pedig főként a román kormány következeten és nacionalista hangvételű külpolitikáját kifogásolják.

~ Az MKP a státustörvénnyel kapcsolatos álláspontját ismerteti Pozsonyban az újságírókkal Duray Miklós, a párt ügyvezető alelnöke, aki kijelenti: a magyar jogszabály nem ellenkezik sem a nemzetközi joggal, sem az érintett államok belső jogrendjével. Romániának és Szlovákiának a státustörvénnyel szemben hangoztatott kifogásai „jogilag nem értelmezhetőek, politikailag azonban annál inkább” – mondta az *MTI*-nek Duray. Ellentétben Eduard Kukan szlovák külügyminiszterrel, aki diszkriminatív jellegűnek nevezte a magyar kedvez-

ménytörvényt, Duray inkább a külföldi szlovákok hazai jogállását szabályozó szlovák jogszabályt látja diszkriminatívnak.

~ A magyar státustörvény ügyében ellenkampányra szólítja fel a szlovák külügyminiszteri-umot a Ján Slota vezette Valódi Szlovák Nemzeti Párt (PSNS).

~ A magyar státustörvénnyel kapcsolatos tartalmi kérdéseket vitatja meg Pozsonyban Szabó Tibor, a HTMH elnöke és Jaroslav Chlebo szlovák külügyi államtitkár. Szabó Tibor szerint a szlovák külügyi államtitkár kedvezően fogadta a magyar fél tájékoztatóját a státustörvény végrehajtásáról. Az ismert szlovák ellenvetésekkel kapcsolatosan Szabó Tibor szlovák partnerének elmondta: a magyar állam a támogatásokat – köztük az oktatási-nevelési célzatúakat is – kizárólag alapítványokon és civil szervezeteken keresztül bonyolítja le, tehát „nem közvetlenül ad támogatásokat.”

~ A VDMK szerint számos kérdést kell tisztázni a státustörvénnyel kapcsolatosan, s a jogszabály szerint előírt ajánlótestületeket megalapítását és működtetését nem a határon túli magyar szervezetekre, hanem a magyar állam külképviseleteire kell bízni. Páll Sándornak, a VMDK elnökének komoly fenntartásai vannak a Vajdaságban nemrég megalakult ajánlószervezettel kapcsolatosan. Vitatja egyebek mellett a testület összetételét és megalapítási módját, s általában a legitimitását is. Páll szerint a határon túli szervezetek nem alakíthatnak semmilyen ajánlószervezetet, mert akkor – mint mondta – tulajdonképpen egy olyan testület jön létre, amely egy idegen állam törvényeit hajtja végre egy másik ország területén. A vajdasági magyar politikus szerint az ajánlótestületeket a magyar államnak kell felállítania saját külképviseletein, s e testületeknek kell fogadnia a kérelmeket, illetve eldöntenie, kinek ad és kinek nem magyar igazolványt. A vajdasági magyar politikus azt is nehezményezte, hogy a pártját nem hívták meg a MÁÉRT-ra, noha – mondta – „a VMDK a második legnagyobb vajdasági magyar párt, s ráadásul van képviselője a köztársasági parlamentben, így eleget tesz a részvételi kritériumnak is”. A VMDK-nak van képviselője – maga a pártelnök – a szerbiai parlamentben, de nincs a vajdasági törvényhozásban.

2001. november 7. Martonyi János külügyminiszter Strasbourgban megbeszélést folytat Bruno Hallerrel, az ET parlamenti közgyűlésének főtitkárával és Rolf Ekeus-szal, az EBESZ kisebbségügyi főbiztosával a szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvénnyel kapcsolatban. Martonyi kéri a két szervezetet, hogy politikai síkon tegyenek meg mindet azért, hogy a magyar törvényt általánosságban bíráló szomszédos országok konkrét kérdésekben mutassanak készséget a Budapesttel való érdemi konzultációra és megállapodásra. Martonyi javasolta a főbiztosnak, tartson rendszeres kapcsolatot a határon túli magyar szervezetek vezetőivel, hogy megismerje véleményüket a magyar törvényről és az annak keretében nekik nyújtott és általuk fontosnak tartott kedvezményekről. Az EBESZ főbiztos a közelmúltban kiadott nyilatkozatával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az állásfoglalás csak annyiban szólt Magyarországnak, mint a szervezet felszámál több más tagállamának.

~ Megegyezés születik Romániában az érintett magyar szervezetek között a státustörvény végrehajtásának módjáról. Az országos felügyelő testület a tervek szerint november második felében ül össze először. Az igénylések összegyűjtését jövő év januárjában kezdik meg. Az RMDSZ, az erdélyi magyar történelmi egyházak és különböző civil szervezetek veze-

tői kolozsvári tanácskozásukon megállapodtak abban, hogy Romániában az ajánlások folyamatát egy olyan felügyelő testület irányítja, amelyben az egyházakat, az RMDSZ-t és a civil szervezeteket kilenc-kilenc küldött képviseli. A tulajdonképpeni munkát az RMDSZ apparátusa végzi majd. Az irodák a szövetség területi szervezeteinél működnek. Ezek mellett is létrejönnek a felügyelő testülethez hasonló védnökségek.

2001. november 9. Az EP Európai Néppárt-Európai Demokraták (EPP-ED) frakciójának vezetősége kétnapos, budapesti ülésén egyetértett abban, hogy a magyar státustörvény hozzájárul a kulturális-nyelvi sokszínűség fenntartásához, amely Európa nagy erőtartaléka. Az ülést követő sajtótájékoztatón Wim van Velzen, a néppárti frakció elnökhelyettese kijelentette: az ülésen meggyőződtek a státustörvény fontosságáról, megismerték annak hátterét és célkitűzéseit.

~ Martonyi János magyar külügyminiszter is Strasbourgban találkozott az ET parlamenti közgyűlésének főtítkárával, valamint az EBESZ kisebbségügyi főbiztosával. A velük folytatott eszmecsere keretében kérte a két szervezetet, nyújtsanak politikai támogatást ahhoz, hogy a kedvezménytörvényt bíráló szomszédos országok tanúsítsanak készséget a Magyarországgal való érdemi konzultációra a konkrét fenntartásaikkal kapcsolatos megoldások kidolgozása érdekében. Mihnea Moțoc román külügyi államtitkár elmondta, hogy ő is megbeszéléseket folytatott Rolf Ekeusszal, az EBESZ kisebbségügyi főbiztosával, de erről nem közölt részleteket.

~ „A szlovákiai magyarok közül megkérdezettek 72 százaléka tudott a státustörvényről, a többi nem is hallott róla” – derül ki abból a felmérésből, amelyet egy szlovákiai magyar intézmény, a Fórum Társadalomtudományi Intézet készített a nyáron. A 800 felvidéki magyar felnőtt megkérdezésével készített felmérés most közzétett adatai szerint az érintettek 45 százaléka a magyar igazolvány kiváltására készül, 44 százalék pedig még nem döntött erről, és csupán 11 százalékot tesz ki azok aránya, akik nem tartanak igényt a magyar igazolványra. A megszólítottak 55 százaléka vállalkozott arra is, hogy a saját szavaival fogalmazza meg a státustörvény lényegét. A legtöbben – az úgynevezett tömören fogalmazók (43 százalék) – azt mondták: a kedvezménytörvény a megsegítésükre szolgál. A konkrétabb válaszokkal szolgálók 24 százaléka szerint a törvény más külföldi állampolgárokhoz képest a szlovákiai magyaroknak kedvezményeket, előnyöket biztosít Magyarországon. A válaszadók 11 százaléka úgy vélte, hogy a törvény a határon túli magyarságnak kínál olyan jogokat, amelyek a magyarországi állampolgárok jogaival egyenlőek. A válaszadók 8,2 százaléka szerint a magyar kedvezménytörvény a Kárpát-medence magyarságának egyesítését, a magyarok összetartásának erősítését, az egységes nemzettudat kialakítását szolgálja. A felmérés szerint a státustörvényt többen (67 százalék) tartják fontosnak azoknál, akik a jogszabály céljait is meg tudták fogalmazni. A válaszadók 29 százaléka nem tudta megítélni, vajon kell-e vagy sem ez a törvény a szlovákiai magyaroknak, és nem egészen 4 százalékuk képviselte azt az álláspontot, amely szerint nincs szükség a magyar kedvezménytörvényre. Ezzel szemben a törvényt fontosnak ítélik 46 százaléka minden körülmények között fontos szerepet tulajdonított a magyar jogszabálynak. „A megkérdezettek 14 százaléka szerint a törvény ma még nem fontos, de azzá válik majd akkor, amikor Szlovákia még nem, de Magyarország már az EU tagja lesz. Hét százalékuk azonban úgy

látja, hogy a törvény most fontos, és kevésbé lesz az majd akkor, amikor már mindkét ország az EU tagja lesz”.

2001. november 13. Magyarországnak legkésőbb EU-csatlakozása idejére hozzá kell igazítania a státustörvényt az uniós joganyaghoz, mert a törvény jelenleg nincs összhangban a diszkriminációmentességnek az EU alapszerződésében szereplő elvével – figyelmeztet az Európai Bizottság Magyarországról készített idei országjelentésében. Juhász Endre magyar főtárgyaló az *MTI* érdeklődésére azt mondta, magyar részről korainak tartanak még annak eldöntését, valóban nincs-e összhangban a törvény a közösségi joganyag vonatkozó rendelkezéseivel. Utalt ugyanakkor arra – a bizottsági jelentésben is említett – mozzanatra, hogy a jogszabály egyik paragrafusá közvetlenül is kilátásba helyezi ennek az összhangnak a csatlakozás idejére történő megteremtését. Magyarország úgy véli – s ezt a bizottság sem vitatja –, hogy a törvény nem mond ellent az EU-magyar társulási szerződés rendelkezéseinek, márpedig az unióhoz fűződő kapcsolataira nézve alapvetően ez számít a hatályban lévő és irányadó jogforrásnak.

~ Az unió bővítési biztosa szerint az országjelentésből félreértés arra következtetni, hogy a Brüsszeli Bizottság véleménye megváltozott volna a magyar kedvezménytörvényről. Günter Verheugen Strasbourgban kijelentette: a státustörvényről csak végrehajtása során fog kiderülni, hogy megfelel-e az Európában érvényes kisebbségvédelmi normáknak.

2001. november 14. A szlovén parlament Külügyi Bizottsága folytatja a státustörvény megvitatását. Jelko Kacin elnök, a kormányzó LDS képviselője úgy foglal állást, hogy a szlovéniai magyarságra vonatkozó jogszabály végrehajtásának feltételeit a két állam között létrejött egyezmények, a kisebbségek védelméről megkötött kétoldalú szerződések, valamint a kisebbségügyi vegyes bizottság tevékenysége teremti meg.

2001. november 16. Megjelenik az *Élet és Irodalomban* Salat Levente Erdély státusa című vitaindító tanulmánya. A vita 2002. március 8-án zárul Kis János tanulmányával. A vitához hozzászólnak: Szilágyi N. Sándor, Sz. Nagy Csaba, Hushegyi Gábor, Márványi Péter, Papp László Tamás, Törzsök Erika, Tamás Gáspár Miklós, Végel László, Nagy Boldizsár, Hetényi László, Egry Gábor és Magyarai Nándor László.

2001. november 20. Az Európai Bizottság Romániával kapcsolatos országjelentésével kapcsolatban közleményt juttat el a napilapok szerkesztőségébe a Királyhágómelléki Egyházkerület. „A Közgyűlés mélyes sajnálattal állapítja meg, hogy a Román Kormánynak az RMDSZ hathatós támogatásával sikerült teljességgel félrevezetnie az unió tagországait, illetve az Európai Bizottságot – olyannyira, hogy az EB országjelentés a kisebbségvédelem terén nem lát különösebb panaszra okot Romániában, s a magyar nemzeti közösség súlyos helyzetét még csak említésre sem érdemesíti.” Az Egyházkerületi Közgyűlés ugyanakkor „határozottan elítéli és visszautasítja a többségi nacionalizmus és a román hatalom egyre gyakoribbá váló magyarelles megnyilvánulásait, valamint a státustörvény végrehajtásának megakadályozására irányuló megfélemlítési kísérleteit. (...) Elvárjuk, hogy az

RMDSZ felemás irányba vivő protokollum-politikáját felülvizsgálva egyértelműen kötelezze el magát a státustörvény, illetve annak 2002. január 1-jével történő végrehajtása mellett. Ennek megfelelően a státustörvényt tekintse a szociáldemokrata román kormánnyal való szerződéses együttműködésének szakítópróbájának”.

2001. november 21. Megjelenik a 222/2001. (XI. 21.) Korm. rendelet a Határon Túli Magyarok Hivataláról szóló 90/1992. (V. 29.) Korm. rendelet módosításáról, és a 2332/2001. (XI. 21.) Korm. határozat a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény hatálya alá tartozó személyek egészségügyi ellátásával kapcsolatos egyes feladatokról.

2001. november 22. „A Belügyminisztérium saját felelősségi körében a kedvezménytörvény végrehajtásának minden feltételét teljesítette” – számol be Konrátr Károly, a BM államtitkára a Fidesz-frakció által a státustörvény kapcsán rendezett konferencián. Mint mondta: a tárca a jogszabállyal összefüggésben elkészítette a végrehajtási rendeleteket, és lezárult a magyar igazolványok gyártását és szállítását célzó közbeszerzési eljárás is. Szabó Tibor, a HTMH vezetője az ET Velencei Bizottságának október közepén született állásfoglalását fordulópontnak minősítette.

~ Közeledtek az álláspontok Pozsonyban a kedvezménytörvénnyel kapcsolatos magyar-szlovák konzultációkon. A magyar küldöttséget vezető Németh Zsolt külügyi államtitkár szerint a magyar-szlovák kapcsolatokban nincs feszültség.

2001. november 23. Kolozsváron megalakul a kedvezménytörvény romániai végrehajtását felügyelő 28 tagú központi testület, amelyben az RMDSZ, a romániai magyar történelmi egyházak, valamint a romániai magyar civil szervezetek 9-9 fővel képviseltetik magukat. Az elnöki tisztelet Markó Béla, az RMDSZ elnöke látja el. A megállapodások értelmében a kolozsvári központi iroda mellett létrehoznak területi felügyelő testületeket, valamint területi irodákat. Ezek az RMDSZ helyi irodái mellett működnek majd. A területi irodáknak számos helyi kirendeltsége lesz annak érdekében, hogy a jogosultságot igazoló magyar igazolványt kérőkhöz földrajzilag minél közelebb kerüljenek. Ezek az irodák látják el a szükséges információkkal az igénylőket. A központi felügyelő testület fogja megállapítani, hogy a kritériumokat miként kell alkalmazni, hogyan kell értelmezni sajátos helyzetekben. Felügyeli az irodák tevékenységét, a tervek szerint havonta ülésezik majd, beszámolókat hallgat meg és véleményezi azokat. A tevékenység harmadik fontos területe az esetleges panaszok, óvások elbírálása. Markó kitért arra, hogy a kedvezménytörvény kapcsán egyelőre nem láthatók a javulás jelei a román belpolitikában. Ezért is nagyon fontosnak tartja, hogy a két ország között megkezdődött konzultációk mihamarabb megtörténjenek.

2001. november 29. Adrian Năstase miniszterelnök a prefektusokkal tartott távértekezleten figyelmeztette az RMDSZ képviselőit: nincs szükség a magyar státustörvény végrehajtását felügyelő testületek megalakítására. Hangsúlyozta: a bukaresti találkozón magyar kollegájának, Orbán Viktornak a státustörvénnyel kapcsolatos román fenntartásokat ismertető levelet adott át, amelyre még nem kapott választ.

~ Pozsony azt várja Budapesttől, hogy vegye figyelembe a kedvezménytörvénnyel szembeni szlovák kifogásokat, és ennek megfelelően tegyen engedményeket, különben valószínű, hogy a szlovák parlament decemberben ellenlépésre szánja el magát. A szlovák parlament külügyi bizottsága Jaroslav Chlebo külügyi államtitkár beszámolójának meghallgatása után ajánlást fogadott el, amely szerint a pozsonyi törvényhozás várhatóan decemberben napirendre tűzi a magyar kedvezménytörvény ügyét, és nyilatkozatban mondja ki: a január első napjától hatályos jogszabállyal Budapest a szlovák jogalkotás és a jogrend felségterületére lép, ha a magyar fél nem tesz olyan lépéseket, amelyekkel figyelembe veszi a szlovák kifogásokat. A szlovák parlamenti bizottság úgy értékelte, hogy „a kedvezménytörvény szándékában, jelentőségében és lehetséges következményeiben túllép Magyarország határain, nem tartja tiszteletben a nemzetközi jog alapelveit és normáit, egyszersmind területen kívüli hatállyal bír, ily módon tehát a Szlovák Köztársaság állami függetlenségét sértő beavatkozás képét vetíti előre.” Chlebo újságíróknak nyilatkozva úgy vélekedett, hogy a magyar politikusok megnyilatkozásaiban erősödik a nacionalizmus.

2001. november 30. „A polgári törvénykönyvvel összhangban jogi személyek társulása alakult az MKP, a Csemadok, a Cserkészszövetség, a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetsége (SZMSZSZ) és a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége (SZMPSZ) tagjaiból” – tájékoztat Duray Miklós, az MKP ügyvezető alelnöke. A szervezet öttagú elnökségébe az SZMPSZ Dolník Erzsébetet, az SZMSZSZ Mézes Rudolfot, a Csemadok Kvarda Józsefet, a Cserkészszövetség Vitéz Lászlót, az MKP Duray Miklóst delegálta. Elnöknek Mézes Rudolfot választották. Az elnökségen kívül a szövetségnek közgyűlése is van, melyben az alapszervezeteket három-három személy képviseli. Duray elmondta: a szervezet egy irodahálózatot alakít ki az egyes régiókban; összesen 11 iroda végzi majd a közgyűlés és az elnökség által megfogalmazott feladatokat, és egyfajta „szerviz” lesz a szövetséget létrehozó jogi személyek számára.

2001. november 30. A Magyar Köztársaság pozsonyi nagykövetsége eljuttatja a szlovák külügyminisztériumhoz annak a végrehajtó rendeletnek a tervezetét, amely a magyar igazolványok kiadását szabályozza. A tervezetet Štefan Markuš, Szlovákia budapesti nagykövete is megkapta Horváth magyar külügyi szóvivőtől. Horváth Gábor megerősítette: Budapest összeállította azt a szakértői csoportot, mely magyar-szlovák munkacsoport keretében kész megvitatni a nézetkülönbségeket.

2001. november 30. A Teleki László Intézet Közép-Európa Tanulmányok Központja és a XXI. Század Intézet közös szervezésében „A státustörvény: előzmények és következmények” címmel konferenciát rendeznek a Teleki László Intézetben. A konferencia főbb témakörei: Nemzetközi látószögek; A státustörvény a jogalkotásban; A státustörvény végrehajtása és a magyar kisebbségpolitikák. Az ajánlóirodák; Kerekasztal: A státustörvény és a kisebbségi társadalmak.

2001. december 1. „Magyarország módosíthatja a kedvezménytörvény néhány előírását, de csakis a jogszabály életbe lépése után” – idézi az Adevărul Németh Zsolt magyar külpolitikai államtitkárt, aki a Horia Rusu Alapítvány által rendezett kerekasztal-konferencián vett részt Bukarestben. Az államtitkár hangsúlyozta: magyar részről már korábban javasolták, hogy a magyar-román kisebbségi szakbizottságban próbáljanak meg közös értelmezést adni a Velencei Bizottság állásfoglalásának, illetve a kisebbségi szakbizottság már sok nehéz kérdést megoldott, és alkalmas keret arra, hogy a megállapodás körvonalait felrajzolja. Németh közölte, magyar részről elfogadták Adrian Năstase román miniszterelnök azon javaslatát, miszerint a magyar igazolvány kiadásához az RMDSZ tagsági igazolványa szolgáljon alapként. Németh kitért arra, hogy Románia épp a napokban szigorította meg állampolgárai számára az országból történő kiutazás feltételeit. Ez nyilvánvalóan rendkívül megnehezíti a törvény potenciális jogalanyainak Magyarországra utazását is. „Ez indokoltta teszi, hogy a konzulátusokon is mód legyen az igazolványok kézbesítésére. Egyben indokolja, hogy új konzulátusokat nyithassunk. Reményeink szerint a csíkszeredai konzulátus régóta húzódo ügye elmozdulhat a holtpontról, illetőleg már korábban is jeleztük, hogy konzuli irodákat szeretnénk a Bánságban és Partiumban létrehozni” – mondta. „Bár a munkavállalás kérdésében egyáltalán nem beszélhetünk diszkriminációról, azt a politikai fogantatású román igényt, hogy találjunk valami megoldást a román állampolgárok teljes körére, javaslat szintjén elfogadtuk, és készen állunk a tárgyalásra. Ha jól értelmezzük a román jelzéseket, olyan kérdésről van szó, amelyről ők nem tudnak eltekinteni, a mi tárgyalókészségünk leginkább ezzel függ össze.”

2001. december 3. Markó Béla RMDSZ-elnök az EBESZ nemzeti kisebbségi főbiztosával, Rolf Ekeusszal találkozik Bukarestben. A találkozó fő témája a kedvezménytörvényről szóló megegyezés lehetősége.

~ A magyar kedvezménytörvény végleges formájával kapcsolatos álláspontom világos megfogalmazásához megvárom a magyar és a román kormány közötti megbeszélések eredményeit – jelenti ki a román fővárosban Rolf Ekeus, aki közli: a két fél biztosította arról, hogy a kétoldalú párbeszéd „diszkrét légkörben és nem a nyilvánosság előtt fog lezajlani”. A kijelentés azt követően hangzott el, hogy az EBESZ nemzeti kisebbségi főbiztosa és az RMDSZ elnöke találkozott egymással az RMDSZ bukaresti székházában.

2001. december 4. „Szlovákia nem biztosítja a határain belül élő magyar kisebbség nemzeti önazonosság-tudatának megőrzését. A státustörvény éppen azt szolgálja, hogy a szlovákiai magyarok úgy tudjanak megmaradni lojális szlovákiai állampolgárnak, hogy szülőföldjükön nemzetükhöz hű magyarok tudjanak lenni” – nyilatkozta Kövér László, a Fidesz alelnöke a szlovákiai *Új Szó* című lapnak.

2001. december 5. Az RMDSZ és a PSD vezetősége az együttműködés folytatásáról tárgyal. A találkozó után az RMDSZ elnöke leszögezte, hogy a kedvezménytörvény alkalmazásának kérdését nem lehet feltételként kötni az újabb együttműködési megállapodáshoz.

2001. december 6. A Fidesz-Magyar Polgári Párt budapesti székházában fogadja a Vajdasági Magyar Demokrata Párt (VM DP) küldöttségét. A találkozón a Fidesz részéről Pokorni Zoltán elnök, Kövér László ügyvezető alelnök, Németh Zsolt alelnök és Várhegyi Attila, az országos választmány elnöke, a VM DP részéről pedig Ágoston András elnök, Sepsey Csaba alelnök és Gusztón András, a temerini önkormányzat végrehajtó bizottságának elnöke vett részt. „A VM DP elnöke történelmi jelentőségűnek nevezte a státustörvény megszületését, amely elősegíti a határon túli magyar kisebbségek identitásának megőrzését. Jelezte, hogy pártja minden lehetséges eszközzel közreműködik a törvény végrehajtásában” – áll a közleményben.

~ Martonyi János külügyminiszter Brüsszelben rövid megbeszélést tartott Hubert Védrine francia külügyminiszterrel és Günter Verheugennel, az EU bővítési biztosával. A beszélgetés során röviden szóba került a kedvezménytörvény kérdése. A bizottságnak a törvény ellen sohasem volt kifogása, csak azt szorgalmazza, hogy a végrehajtás módjáról a magyar kormány állapodjon meg az érintett szomszédokkal. Martonyi úgy véli, hogy az Európai Bizottság ebben előmozdíthatja a felek közti megegyezést.

2001. december 10. A státustörvény végrehajtásához kapcsolódóan megjelenik a 239/2001. (XII. 10.) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kiváló Művésze, a Magyar Köztársaság Érdemes Művésze, a Magyar Köztársaság Babérkoszorúja díj alapításáról szóló 99/1996. (VII. 10.) Korm. rendelet módosításáról, és a 242/2001. (XII. 10.) Korm. rendelet a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 287/1997. (XII. 29.) Korm. rendelet módosításáról.

2001. december 12. A Moldvai Csángómagyarok Szövetsége felhívást intéz az RMDSZ-hez, amelyben kéri, hogy a csángómagyarok által lakott moldvai megyékben választásokkor az RMDSZ listáin moldvai magyarok szerepeljenek, s hogy a státustörvény alkalmazását felügyelő bizottságban a moldvai magyarok is helyet kapjanak. Az RMDSZ tagszervezeteként a szövetség kéri továbbá, hogy az Ügyvezető Elnökségen alkalmazzának egy, a csángómagyar ügyekért felelős személyt, „hogy az RMDSZ informált lehessen a moldvai eseményekről”.

2001. december 15. Marosvásárhelyen a SZKT és a SZET nyilatkozatban üdvözli a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény elfogadását. Az SZKT és a SZET reményét fejezi ki, hogy a Román kormány részéről az utóbbi időben tapasztalt megegyezési szándék nyomán, a két kormány közötti egyeztetések eredményeként mihamarabb kedvező megállapodás születik a törvényt illető vitás kérdésekben.

2001. december 17–18. A szlovák parlament külügyi bizottsága egy olyan indítványról tárgyal, amely azt szorgalmazza, hogy még decemberben vigyék a parlament plénuma elé a magyar kedvezménytörvénnyel kapcsolatos kérdést, és a törvényhozás alkossa meg a szlovák ellenvetéseket rögzítő határozatát. A bizottság magyar tagja, Duka Zólyomi Árpád, az MKP képviselője miután hasztalan indítványozta, hogy a bizottság egyáltalán ne

tárgyaljon a magyar státustörvényről, kivonult a bizottság üléséről mondván: „semmi okát sem látom, hogy jelen legyek egy olyan fórumon, ahol egy más állam parlamentjében megszületett törvényről akarnak tárgyalni”. Duka Zólyomi javaslatával csak egyetlen szlovák honatya, a független Frantisek Sebej, az integrációs bizottság elnöke azonosult. A magyar képviselő kivonulása miatt határozatképtelenné vált bizottság másnap újra kísérletet tesz a szavazásra.

~ Ha áttörésről még nem is lehet beszélni, jelentős haladás történt a kedvezménytörvénnyel kapcsolatos bukaresti találkozón – jelenti ki Németh Zsolt külügyi államtitkár, miután a magyar miniszterelnök személyes megbízottjaként tárgyalásokat folytatott Cristian Diaconescu külügyi államtitkárral, a román kormányfő képviselőjével. A találkozón megállapodás született arról, hogy hamarosan egyetértési nyilatkozatot dolgoznak ki, és ezt a dokumentumot remélhetőleg még ebben az évben aláírja a két miniszterelnök Budapesten. A tárgyalások után tartott közös sajtóértekezleten Németh Zsolt úgy fogalmazott: már látszik az alagút vége. Elmondta, hogy a készülő egyetértési nyilatkozat három részből áll majd. Tartalmazni fogja, hogy mindkét ország kölcsönösen támogatja egymás európai és euroatlanti integrációs erőfeszítéseit, azokat semmiképpen nem gátolja. Külön rész foglalkozik majd a kedvezménytörvény közös értelmezésével, és végezetül megerősítik, hogy a két ország a jövőben minden téren fejleszteni kívánja kapcsolatait Németh Zsolt hangsúlyozta, hogy a nézeteltérés megoldását szolgáló kompromisszum keresésében nagy segítséget jelentett az Európai Unió, az ET Velencei Bizottsága és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet a maga állásfoglalásával. A kompromisszum megfogalmazásában nagyon komoly szerepe volt az RMDSZ-nek. A Velencei Bizottság állásfoglalását Németh Zsolt elsősorban a magyar igazolványok kiadásának módját és a kulturális, oktatási, valamint a gazdasági és szociális jogok közti különbségtételt illetően nevezte igen fontosnak. Úgy vélte, hogy adtak a kompromisszum körvonalai a konzulátusok és az ajánlószervezetek jogkörével, az igazolványok adattartalmával és az igazolvány kiadásának feltételeivel kapcsolatban. A magyarországi munkavállalás lehetőségét illetően Budapest készen áll arra, hogy Románia állampolgárait egyenlő elbánásban részesítse. Cristian Diaconescu azt hangsúlyozta, nagyon közeli a megállapodás, de román részről továbbra sincsenek teljes mértékben meggyőződve arról, hogy a magyar törvény nem tartalmaz etnikai alapú diszkriminatív elemeket és annak nincs területenkívüli jellege. A készülő egyetértési nyilatkozaton az utolsó simításokat is a két államtitkár végzi majd el, tárgyalásaik a tervek szerint Budapesten folytatódnak.

2001. december 18. Nem tűzte napirendre a szlovák parlament a magyar kedvezménytörvény ellen szóló határozat tervezetének megvitatását, és erre várhatóan az év hátralévő részében már nem is kerül sor, mert véget ér a szlovák törvényhozás utolsó idei ülészaka. Bárdos Gyula, az MKP frakcióvezetője az *MTI*-nek azt mondta, hogy csodával lenne egyenlő, ha az utolsó ülésnapon valamilyen képviselői indítvány alapján mégis tárgyalni kellene az ügyről. A külügyi bizottságban szentesített tervezet szerint a szlovák parlamenttel egy olyan határozatot akarnak elfogadtatni, amely elítéli a magyar kedvezménytörvényt, és azt a szlovák elvárás fogalmazza meg, hogy Budapest igazítsa „a szlovák jogrendbe beavatkozó” magyar jogszabályt Pozsony elvárásaihoz.

2001. december 20. Eduard Kukan külügyminiszter a *Markiza TV* híradójában kijelentette: „Olyan intézkedéseket teszünk, hogy Szlovákia területén ne érvényesülhessenek a határon túli magyarokról szóló törvény egyes részei.”

2001. december 21. Megszületik az elvi megállapodás a magyar-román egyetértési dokumentum szövegéről, de a kedvezménytörvényre vonatkozó részletek kidolgozása még folyamatban van. Amennyiben a két miniszterelnök személyes megbízottja sikerrel zárja tárgyalásait, Orbán Viktor és Adrian Năstase kormányfők december 22-én Budapesten aláírhatják a magyar-román egyetértési megállapodást.

2001. december 22. Orbán Viktor magyar és Adrian Năstase román miniszterelnök Budapesten aláírja a két kormány közötti egyetértési nyilatkozatot a kedvezménytörvényről és a kétoldalú együttműködés kérdéseiről. Budapest a munkavállalásban elfogadta a Bukarest által követelt egyenlő elbírálás elvét az összes román állampolgárra nézve. Vagyis Romániából nemcsak a magyar igazolvány tulajdonosai, hanem mindenki egyenlő jogokkal vállalhat majd munkát Magyarországon három hónapig. Medgyessy Péter szocialista miniszterelnök-jelölt üdvözölte a kedvezménytörvénnyel kapcsolatos román-magyar megállapodás tényét, ugyanakkor tartalmát illetően aggályokat fogalmazott meg a kedvezményes munkavállalással kapcsolatban.

2001. december 23. Magyarországon a külföldiek munkavállalása szabályozott, tehát minden polgár munkahelye biztosított lesz úgy a jövőben, mint a múltban is – tartalmazza az a közlemény, amelyet Németh Zsolt, a Külügyminisztérium politikai államtitkára juttatott el az *MTI*-hez. Németh arra reagált, hogy Medgyessy Péter szocialista miniszterelnök-jelölt Adrian Năstase román miniszterelnökkel folytatott budapesti találkozóját követően kérdésesnek nevezte, hogy a Magyarországon alkalmi és idegymunkából élő félmillió ember talál-e majd munkát a kedvezményes munkavállalásról szóló szabályok életbe lépése után. Medgyessy abbéli félelmének is hangot adott, hogy ezt követően „nincs megállás”, mert igényt tarthat hasonló megállapodás megkötésére például Ukrajna, Szerbia vagy Szlovákia is. Németh Zsolt közleménye szerint sajnálatos, hogy Medgyessy Péter az emberek felesleges riasztásával saját rövid távú kampánycéljait fontosabbnak tartja a nemzetpolitikai érdekeknél.

2001. december 27. Az MSZP aggályosnak tartja, hogy a státustörvényről szóló, román-magyar megállapodás aláírása előtt a kormány nem kérte ki sem a szociális partnerek, sem a pártok véleményét. A szocialisták mellett a szakszervezetek is tiltakoznak amiatt, hogy a román munkaerő szabad beocsátást nyer a magyar munkaerőpiacra.

~ Az MKDSZ felháborodva utasítja vissza az ellenzéki pártok és a hozzájuk csapódott szakszervezetek összehangolt támadását, amely a kedvezménytörvényre, illetve az annak kapcsán megszületett magyar-román egyetértési nyilatkozatra irányul – mondja Császár Attila, a szervezet sajtófőnöke. A sajtófőnök közli: a szövetség súlyos hibának tartja, hogy az ellenzék nemzetközi térre is kiterjeszti a kormánnyal folytatott, belpolitikai indíttatású vitákat. A magyar-román egyetértési nyilatkozat alkalmas arra, hogy a kedvezménytör-

vénnyel kapcsolatos kétoldalú viták véglegesen lezáródjanak – fogalmazott. Császár Attila szerint az ellenzék a román állampolgárok ellen gyűlöletet szít, és feleslegesen riogatja a magyar munkavállalókat.

2001. december 28. A román kormány elfogadta a magyar fővárosban december 23-án a román és a magyar kormányfő által aláírt egyetértési nyilatkozatot, amelynek alkalmazása 2002. január elsején elkezdődik – jelenti be Bukarestben Cristian Diaconescu, a román külügyminisztérium államtitkára. Adrian Năstase román miniszterelnök szerint a magyar kedvezménytörvény így már beilleszkedik a nemzetközi jogi keretekbe, ugyanis nem ad gazdasági és szociális előnyöket etnikai alapon. Năstase hangsúlyozza: az egyetértési nyilatkozat kormányközi megállapodás, alkalmazását tehát nem befolyásolhatja egy esetleges magyarországi kormányváltás sem.

~ Az Országos Munkaügyi Tanács (OMT) rendkívüli ülésének összehívását kezdeményezi öt szakszervezeti szövetség, mert elfogadhatatlannak tartják a magyar munkaerőpiac korlátozás nélküli, egyoldalú megnyitását a román munkavállalók számára – közölték a szövetségek pénteki közleményükben. Az Autonóm Szakszervezeti Szövetség, az Értelmiségi Szakszervezeti Szövetség, a Liga Szakszervezetek, az MSZOSZ, valamint a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma úgy véli: a kedvezménytörvény tovább súlyosbítja a helyzetet a foglalkoztatási gondokkal küszködő keleti országrészen. A kormányfői paktum figyelmen kívül hagyja a magyar munkások érdekeit, lehetővé teszi a kollektív szerződésen kívüli foglalkoztatást, ezen túl kétségessé teszi a bérek felzárkózását az EU tagállamaihoz – állítják a szakszervezeti szövetségek.

~ Ilyen alkut csak egy legyőzött kormány köt – mondja Horn Gyula volt szocialista miniszterelnök, a diplomácia csődjének nevezve a kedvezménytörvény kapcsán kötött magyar-román megállapodást. Ismételten sürgeti a kormányt, hogy függessze fel a jogszabály végrehajtását.

~ Nincs lehetőség a tömeges munkaerő-beáramlásra, ez ügyben semmifajta veszély nem fenyeget – közli a vonatkozó jogszabályokra hivatkozva a magyar miniszterelnök, a kabinet ülését követő sajtótájékoztatón, Budapesten. Orbán Viktor szerint a közte és a román kormányfő között létrejött egyetértési nyilatkozatot követő „hangzavar és zűrzavar” a tények nem megfelelő ismeretéből fakad. A kormányfő ismertetése szerint a kedvezménytörvény egyetlen könnyítést ad a munkavállalók számára, mégpedig azt, hogy a magyar igazolvánnyal rendelkezők a munkaerő-piaci helyzet vizsgálata nélkül kaphatják meg munkavállalási engedélyüket. Az összes többi törvény, szabály, előírás a határon túli magyarokra is vonatkozik. Orbán Viktor szólt arról is, hogy a kormány megalkotta a magyar igazolvány igénylést szabályozó rendeletet.

2001. december 29. Megjelenik a 318/2001. (XII. 29.) Korm. rendelet a magyar igazolvány és a magyar hozzátartozói igazolvány kiadásával kapcsolatos eljárásról, a 319/2001. (XII. 29.) Korm. rendelet a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya alá tartozó személyek diákkedvezményeiről, a belügyminiszter és a külügyminiszter 49/2001. (XII. 29.) BM-KÜM együttes rendelete a szomszédos államokban

élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya alá tartozó személyek igazolványának tartalmi és formai követelményeiről, a nemzeti kulturális örökség miniszterének 23/2001. (XII. 29.) NKÖM rendelete a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya alá tartozó személyeket megillető kulturális kedvezményekről, és az oktatási miniszter 47/2001. (XII. 29.) OM-rendelete a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény oktatást érintő rendelkezéseinek végrehajtásáról.

~ A parlament haladéktalan összehívását fogja kezdeményezni az SZDSZ, ha legkésőbb január 11-én, a külügyi bizottság rendkívüli ülésén sem kapnak érdemi választ a kedvezménytörvénnyel kapcsolatban feltett kérdéseikre. Közleményükben a szabad demokraták emlékeztetnek arra, hogy december 29-én benyújtották az Országgyűlésnek javaslatukat a státustörvény azonnali módosítására. Utalnak rá, hogy az SZDSZ javaslatára, valamint az abban felvetett kérdésekre a mai napig semmilyen válasz nem érkezett a kormány részéről. A közleményből kiderül, hogy az SZDSZ ezzel a javaslattal kívánja elhárítani azt az álláspontja szerint súlyos veszélyt, amit az Orbán-Nástase megállapodás idézett elő.

2001. december 30. A Fidesz elnöke szerint tudatosan félelmet kíván kelteni a magyar munkavállalók körében, sőt hazudik az, aki azt állítja, hogy a magyar-román egyetértési nyilatkozat korlátlan román munkavállalást engedélyez Magyarországon. Pokorni Zoltán erről budapesti sajtótájékoztatóján beszél, az MSZP által megfogalmazott kifogásokra célozva. Az egyetértési nyilatkozat aláírásának előestéjén a miniszterelnök jelenlétében ötpárti egyeztetés történt a szövegről, és Kovács László szocialista pártelnök akkor még azt mondta, hogy a megállapodás az erdélyi magyarság érdeke, és nem látja aggályosnak a munkavállalásról szóló részt – hangsúlyozza Pokorni, aki szerint az MSZP-t választási kampánycélok mozgatják „a mostani hecckampányban”. A pártelnök elmondta: a Fidesz arra kéri a kormányt, hogy január 10-ig hívja össze az Országos Munkaügyi Tanácsot, és ezután minden hónapban tegyék közzé, hány munkavállalási engedélyt adtak ki külföldiek számára, és ezek közül mennyit román állampolgároknak.

2002

2002. január 1. Hatályba lép a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény.

2002. január 2. Orbán Viktor álláspontja szerint a magyar-román kormányfői megállapodás nem fenyegeti a magyar munkaerőpiacot. A miniszterelnök szokásos szerda reggeli rádióinterjújában elmondta, hogy örömmel írta alá a magyar-román egyetértési nyilatkozatot és nagy sikernek tartja azt. Az egyetértési nyilatkozat nyomán fellángolt vitával kapcsolatban Orbán arra hivatkozott, hogy a parlamenti pártok egyeztetésén az ellenzéki pártvezetők is kívánatosnak tartották a megállapodást, mert annak nyomán a határon túli magyarok könnyebben, ellenállás és akadályok nélkül juthatnak majd magyar igazolványhoz. Mint mondta, a parlamenti pártok vezetői nemhogy nem tiltakoztak, hanem koccintottak is a megállapodás sikerére. Egyedül a MIÉP elnöke volt némileg tamaskodó annak szükségességét illetően. Az MSZP szerdán nyilvánosságra hozott közleménye ugyanakkor cáfolja, hogy a magyar-román egyetértési nyilatkozat aláírása előtt a miniszterelnök egyeztetést tartott volna. Kovács László, az MSZP elnöke szerint, a kormányfő nem egyeztetett a parlamenti pártok vezetőivel, hanem csak tájékoztatta őket az egyezmény tartalmáról. Az MSZP elnöke szerint a találkozón igenis elhangzottak aggályok valamennyi ellenzéki párt részéről a románok tömeges munkavállalásával kapcsolatban. Orbán Viktor ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a kedvezménytörvény ez év január 1-jei hatályba lépése után is csak tartózkodási vízummal vállalhatnak munkát nem magyar állampolgárok Magyarországon és kizárólag a magyar állam mérlegelésétől függ annak kiadása. Kitért arra is, hogy az érintetteknek rendelkezniük kell munkavállalási engedéllyel és adószámmal is, valamint be kell jelentkezniük a társadalombiztosításnál. A miniszterelnök közölte: megfelelő időközönként nyilvánosságra fogják hozni, hogy az adott héten vagy hónapban hány munkavállaló érkezett külföldről Magyarországra, hány engedélyt adtak ki, ez mely szakmában és az ország melyik részén történt. Szavai szerint akkor mindenki láthatja majd, hogy a riogató-sok, a félelmet keltő nyilatkozatok megalapozatlanok voltak, mert a magyar munkaerőpiac komoly védelemben részesül.

~ Ágoston András, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt elnöke a Fidesz és az MSZP között kialakult vita kapcsán levelet intéz Kovács Lászlóhoz, az MSZP elnökéhez, amelyben közli, hogy a VMDP aggodalommal figyeli a mindannyiuk számára káros vitát. Távlati jó megoldásnak a vajdasági magyarság szempontjából a kettős állampolgárságot tartja, de a VMDP ennek ellenére támogatja a státustörvényt, és mindent megtesz következetes alkalmazásáért.

~ A pozsonyi magyar nagykövetség átvette a magyar igazolványért folyamodók első kérelmeit – adja hírül az *MTI*. Amint azt Ágh András tanácsos elmondta, az első napon hat kitöltött kérdőívet nyújtottak be a nagykövetséghez, ezen kívül több személy kérte ki a kérelemhez szükséges űrlapot, és sokan érdeklődtek telefonon.

2002. január 3. „A státustörvény munkaerőpiacra gyakorolt negatív hatásaitól nem kell félni, semmilyen aggodalomra semmilyen okunk nincs” – jelenti ki a gazdasági miniszter a kabinet ülését követő sajtótájékoztatón Budapesten. Matolcsy György szavai szerint kizárható, hogy a magyar munkaerőpiacon számottevő hatása lenne a kedvezménytörvénynek, illetve az azt kiterjesztő, miniszterelnökök közti megállapodásnak.

~ Vajdaságban, Újvidéken megnyílt az első, magyar igazolványokat kiadó iroda, és egy-két héten belül összesen hat olyan hivatal lesz, amelynek az a célja, hogy segítse a kedvezménytörvény végrehajtását – jelenti az *MTI*.

2002. január 4. A magyar kedvezménytörvény elleni „közös fellépésre” készül a pozsonyi kormánykoalícióhoz tartozó szlovák KDH. A párt elnökségi ülése után jelezték: az elkövetkezendő héten felszólítják a kormánykoalíció szlovák pártjait, hogy közös ellenintézkedésekkel akadályozzák meg a január elsejétől hatályos magyar kedvezménytörvény szlovákiai alkalmazását. Az elnökség a párt alelnökét, Ján Figel külügyi államtitkárt, Szlovákia brüsszeli főtárgyalóját és Frantisek Miklosko frakcióvezetőt bízta meg azzal, hogy a kormánykoalíció pártjainak rendszeres keddi találkozásán tűzzék napirendre a kérdést. A szlovák kereszténydemokraták szándéka szerint Szlovákiában a magyar kedvezménytörvény hatályát törvényes intézkedésekkel kell megakadályozni. A párt szóvivőjének indoklása szerint erre a magyar jogszabály „diszkriminatív jellege” miatt van szükség.

~ Horvátországban megkezdődik a magyar igazolványok igénylése. Kezdeti szervezési gondok miatt az első nap még csak 2 kérelmező űrlapját töltötték ki, de jövő héttől már teljes kapacitással dolgozik a horvátországi ajánlótestület eszéki irodája négy foglalkoztatottal a Magyar Oktatási és Művelődési Központban – mondja az *MTI*-nek Jankovics Róbert irodavezető. Az eszéki iroda egyelőre a drávaszögi és a kelet-szlavóniai kérelmezőkre összpontosítja a fő figyelmet, és csak később veszi fel a kapcsolatot a zágrábi és a távolabbi (nyugat-szlavóniai és tengerparti) szórványmagyarsággal.

~ Kárpátalja valamennyi magyarok lakta településén elkezdődhet a magyar igazolvány kiadására vonatkozó kérelmek benyújtása. Az *MTI* tudósítójának érdeklődésére a kedvezménytörvény ukrain végrehajtását segítő Konzultatív Tanács ungvári irodájában elmondják: a magyar igazolvány és a hozzátartozói magyar igazolvány kérelmező űrlapjait már eljuttatták a több mint száz kárpátaljai magyarlakta településre. Az ukrain megyében 156 ügyintéző fogadja az igénylőket, és tölti ki az űrlapokat.

2002. január 5. A romániai magyar közvélemény elégtétellel fogadja a magyar és a román miniszterelnök által aláírt egyetértési nyilatkozatot, mert a két kormány közötti megállapodással elhárultak az akadályok a kedvezménytörvény romániai alkalmazása előtt. Ezen túlmenően a nyilatkozat általában is hozzájárul a két ország közötti kapcsolatok fejlesztéséhez – szövezik le az RMDSZ területi elnökei. A TEKT Marosvásárhelyen lezajlott ülésén részt vett Markó Béla, az RMDSZ szövetségi elnöke, Takács Csaba, a szervezet ügyvezető elnöke, Nagy Zsolt ügyvezető alelnök és Székely István, a magyar kedvezménytörvény romániai alkalmazását felügyelő bizottság vezetője is. A tanácskozáson ismételtelen megfogalmazódott, hogy az RMDSZ-szervezetek nem tesznek ajánlatokat a magyar iga-

zolvány megszerzésére vagy odaítélésére, csupán begyűjtik és továbbítják az igénylésekkel kapcsolatos információkat. A TEKT-ülésem döntöttek arról, hogy a területi RMDSZ-szervezetek egységesen január 21.-től fogadják azokat, akik a határon túli magyarokról szóló törvényben biztosított kedvezményekkel kapcsolatos igényük továbbításáért fordulnak a szövetséghez. Az RMDSZ területi szervezeteinek vezetői marosvásárhelyi ülésükön megvitatták a Romániában parlamenti kisebbségi helyzetből kormányzó PSD való területi együttműködés kérdéseit is. Megállapodtak abban, hogy miképpen jelenjen meg ez a téma az RMDSZ és a PSD közötti esetleges újabb együttműködési megállapodásban.

~ A KMKSZ kezdettől fogva az volt az álláspontja, hogy a kedvezménytörvény lényege maga a jogállás, vagyis a „határon túli magyar” jogi kategória megteremtése, amihez igazolvány járul – jelenti ki Ungváron Kovács Miklós elnök azzal kapcsolatban, hogy az MSZP szerint a budapesti kormány a magyar-román egyetértési nyilatkozat aláírásával félrevezette a határon túli magyarokat. Kovács úgy vélte: az a tény, hogy a magyarigazolvánnyal kedvezmények is járnak, csak „hab a tortán”. Reményei szerint Magyarország gazdasági helyzetének javulásával és külpolitikai pozícióinak erősödésével a kedvezmények köre bővülni fog.

~ A román-magyar egyetértési nyilatkozat azt bizonyította, hogy a megegyezésnek igenis van járható útja – vélekedik Pozsonyban Duray Miklós arra reagálva, hogy az MSZP szerint a magyar kormány az egyetértési nyilatkozat aláírásával „félrevezette és elárulta” a határon túli magyarokat. Az MKP ügyvezető alelnöke teljesen alaptalannak nevezte „a magyarországi belpolitika nem kormányzati részének ideges reagálását”. Szerinte a román-magyar egyetértési nyilatkozat „eredeti állapotához képest semmivel sem változtatja meg Magyarországon a kedvezménytörvényt, tehát a magyar munkaerőpiac ma sem veszélyeztetettebb, mint korábban volt”. Duray úgy látja, hogy a kedvezménytörvény eddigi szlovákiai végrehajtása az elvárásoknak megfelelően folyik. Bugár Béla, az MKP elnöke az MSZP véleményre reagálva hangsúlyozta, hogy „ha a szlovákiai magyarok segítségére szorultak, akkor az Orbán-kormány mindig segített, és mindig következetesen tartotta magát ahhoz az elvhez, amely szerint abban segít, amit a szlovákiai magyarok kérnek, és ami nem ellenkezik az európai normákkal”. „Nincs tudomásom olyasmiről, ami az MSZP elhangzott vádját alátámasztaná” – fogalmazott a politikus.

2002. január 6. Medgyessy Péter szocialista miniszterelnök-jelölt a kedvezménytörvénnyel kapcsolatban megkötött román-magyar egyetértési nyilatkozat végrehajtásának felfüggesztését szorgalmazza az MSZP Budapesten tartott sajtótájékoztatóján. Véleménye szerint az Orbán-Nástase-paktum megkötésekor már megfogalmazott súlyos aggályai jogosnak bizonyultak, és beigazolódt, hogy a paktum rossz. Horn Gyula korábbi miniszterelnök úgy fogalmaz: nem lenne értelme az ügygel kapcsolatban rendkívüli parlamenti ülés összehívásának, mert ebben a helyzetben csak a kormány tudna tenni, „ha módosítaná ezt az elcsesztett, két bal kézzel összehozott egyezményt”. Kovács László pártelnök azt hangsúlyozza, hogy az MSZP mindig egyetértett a kedvezménytörvény alapelvével. Kovács szomorúnak nevezi, hogy a kormány a román-magyar egyetértési nyilatkozat kapcsán a határon túli magyarokat is mozgósítja – többek között a szlovákiai Magyar Koalíció

Pártjának vezetőit, illetve vajdasági magyar politikusokat –, holott a megállapodás miatt kialakult problémák csak a két ország munkavállalóit érintik – jelenti az *MTI*.

~ Szlovákiában azok a pártok ágálnak a magyar kedvezménytörvény ellen, amelyek a parlamenti küszöb határán egyensúlyoznak – vélekedik Pozsonyban Bugár Béla, az MKP elnöke, a szlovák parlament alelnöke. Hamis hazafiság az olyan, amely a magyar kedvezménytörvény ellen lázítva, magyarellenes hangulatot gerjesztve próbálja védelmezni a Szlovák Köztársaság érdekeit – vélekedik a szlovákiai magyar politikus azzal kapcsolatban, hogy két szlovák parlamenti erő, a kormánykoalícióhoz tartozó KDH és az ellenzéki SNS „ellentörvénnyel” akarja megakadályozni a magyar jogszabály kínálta kedvezmények szlovákiai érvényesítését.

2002. január 7. A VMDP felhívja tagságát, a párttal rokonszenvezőket és a vajdasági magyarokat, hogy minél nagyobb számban váltsák ki magyar igazolványt. Közleményében a VMDP megfogalmazta, hogy a magyar igazolvány a Kárpát-medencében élő magyarság határmódosítás nélküli politikai integrációjának a bizonyítéka.

~ Az SZDSZ szerint a kedvezménytörvényt a legfontosabb pontjain módosítani kell, az így feleslegessé váló magyar-román egyetértési nyilatkozatról pedig vissza kell vonni a magyar miniszterelnök aláírását. Fodor Gábor és Gusztos Péter szabad demokrata ügyvivő Budapesten tartott sajtótájékoztatóján kifejtette: a kedvezménytörvényből – amelyet szerintük nem lett volna szabad elfogadni – törölni kell a hozzátartozói igazolványra vonatkozó rendelkezéseket, a foglalkoztatási és társadalombiztosítási kedvezményeket, valamint az ajánló szervezet intézményét.

~ „Semmi sem indokolja az SZDSZ kezdeményezését a státustörvény módosítására” – adja tudtul Németh Zsolt, a Külügyminisztérium politikai államtitkára, a Fidesz alelnöke az SZDSZ sajtótájékoztatóján elhangzottakra reagáló közleményben. A román-magyar egyetértési nyilatkozat nem teszi szükségessé a kedvezménytörvény módosítását, hiszen a romániai munkavállalókra vonatkozó kétoldalú megállapodás nem is érinti a törvényt.

~ Pozsonyban az MKP nyilatkozatban ad hangot nyugtalanságának amiatt, hogy egyes szlovák politikai pártok tisztességtelen eszközökkel félrevezető kampányt folytatnak a magyar kedvezménytörvény ellen s ezzel magyarellenes hangulatot gerjesztenek.

2002. január 8. Az erdélyi történelmi egyházak vezetői Isten iránti hálaadással vették tudomásul, hogy hatályba lépett a kedvezménytörvény, és elégtétellel üdvözltek a törvénnyel kapcsolatos magyar-román egyetértési nyilatkozatot – hangsúlyozza a Romániai Magyar Egyházak Elöljáróinak Állandó Értekezlete. A nyilatkozatot Jakubinyi György katolikus érsek, Tempfli József és Reizer Pál katolikus, Pap Géza és Tökés László református, Szabó Árpád unitárius, valamint Mózes Árpád evangélikus püspök írta alá. Az aláírók értetlenséggel és csalódottsággal tapasztalták, hogy egyes magyarországi politikai erők a törvényt belpolitikai – választási – érdekeiknek rendelik alá, veszélybe sodorva ezáltal nem csupán magának a törvénynek a végrehajtását, hanem éppen úgy a határon túli magyar, illetve általában a magyar nemzeti érdekeket. Az erdélyi magyar történelmi egyházak a törvény egykori elfogadásakor tapasztalt pártpolitikai konszenzus szellemében arra kéri a magyarországi politikai pártokat, hogy továbbra is egységesen támogassák a tör-

vényt, illetve annak életbe léptetését. Súlyos hibának, sőt egyenesen politikai kudarcnak tartanak a végrehajtás felfüggesztését, és a maguk részéről készek szorosan együttműködni a magyarigazolványok kibocsátásának folyamatában – hangsúlyozza a nyilatkozat.

2002. január 9. Az MVSZ támogatja a szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvény alkalmazását; arra buzdítja a kormányt, hogy kerülje el a naponként felállított újabb politikai csapdákat, a politikai pártokat viszont felkéri, ne használják fel kampánycélokra a kedvezménytörvényt. Minderről Patrubány Miklós, az MVSZ elnöke beszélt budapesti rendkívüli sajtótájékoztatóján.

~ A határon túli magyar politikai vezetők meglegedettségüket kifejező közös nyilatkozatot adnak ki a Magyarországgal szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény hatálybalépése alkalmából

~ „Elmozdulás, beszűkült kérdéskörök, átláthatóbbá vált a kép” – jellemzi Lőrincz Csaba magyar külügyi államtitkár-helyettes pozsonyi tárgyalásait az *MTI*-nek, azok után, hogy Mikulás Dzurinda előtte való nap váratlanul bejelentette: kormánya kérni fogja, hogy Magyarország vonja ki Szlovákiát a kedvezménytörvény hatálya alól, ugyanúgy, ahogyan ezt Ausztriával tette. Lőrincz részletek ismertetése nélkül úgy nyilatkozott, hogy a magyar küldöttség több javaslatot terjesztett a szlovák partner elé. Jaroslav Chlebo szlovák külügyi államtitkár Lőrincz szerint kijelentette: a szlovák fél nyitott a tárgyalásokra.

2002. január 10. A kedvezménytörvény szlovákiai alkalmazásának meggátolására törvénytervezetet terjeszt a pozsonyi parlament elé a szélsőséges ellenzéki erő, az SNS. Számtalan kifogásának egyike az, hogy a magyar igazolvány fedőlapján szereplő „Szent István-i korona után most már akár bárki kiadhat horogkeresztes igazolványokat is”.

~ Walter Schwimmer, az ET főtitkára közleményben üdvözlí, hogy Magyarország és Románia egyetértési memorandumot írt alá a határon túl élő magyar kisebbségről elfogadott kedvezménytörvény nyomán. A Strasbourgban közzétett főtitkári állásfoglalás emlékeztet arra, hogy a magyar Országgyűlés által megszavazott törvénnyel kapcsolatban a szomszédos országok részéről kérdések merültek fel, s ezért Magyarország és Románia egyaránt az ET Velencei Bizottságához fordult véleményezésért. Megállapítja, hogy a magyar-román memorandumban érvényesülnek azok az ajánlások, amelyek az ET-bizottság „Az anyaországok által a nemzeti kisebbségeknek nyújtott kedvezményes elbánásról” szóló dokumentumában fektetett le, figyelembe veszi a jelentés megjegyzéseit, s ennek révén úgy biztosítja a törvény alkalmazását, hogy az nem diszkriminatív a nem magyar eredetű lakossággal szemben.

~ Kovács László szocialista pártelnök az álláspontok kölcsönös tisztázása érdekében Budapesten megbeszélést folytat Markó Bélával, az RMDSZ elnökével. A szocialista pártelnök elmondta: tájékoztatta Markó Bélát arról, hogy az MSZP miért bírálja az Orbán-Nástase megállapodást. „Hangsúlyoztam, hogy a magyar munkaerő-piac megnyitása a román munkavállalók számára elsősorban a határ menti területeken veszélyezteti azoknak a magyarországi magyar munkavállalóknak munkához jutását, akik alkalmi és idény-munkából próbálják eltartani magukat és családjukat” – közölte Kovács László.

~ Mádl Ferenc köztársasági elnök átadja az első magyar igazolványokat az Országház Munkácsy-termében. A kedvezménytörvényhez kapcsolódó okmányokat a 15 ezer lakosú, 20 százalékból magyarokból felvidéki Szencről Takács Róbert és családja vehette át Budapesten. Az ünnepségen jelen volt Orbán Viktor miniszterelnök, Stumpf István kancellária-miniszter, Martonyi János külügyminiszter, Pintér Sándor belügyminiszter és Szabó Tibor, a HTMH elnöke.

~ A Magyarországon engedéllyel munkát vállaló külföldiek járulékbefizetése fedezetet nyújt majd egészségügyi ellátásukra – szögezi le Mikola István egészségügyi miniszter az Országgyűlés egészségügyi bizottsága előtt a kedvezménytörvény lehetséges hatásairól szólva. A magyar-román egyetértési nyilatkozat karácsonyi előtt aláírását követően a Parlament Egészségügyi és Szociális Bizottságának tíz szocialista és szabad demokrata képviselője kezdeményezte Mikola István meghallgatását, mert véleményük szerint a megállapodás újabb terheket ró a magyar egészségügyre.

2002. január 11. Megjelenik a 2002/2002. (I. 11.) Korm. határozat a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény végrehajtásának költségeiről.

~ A Fidesz-frakció sajnálattal veszi tudomásul, hogy az MSZP ismét szembe fordult Európával; az MSZP mára odáig jutott, hogy hadban áll nemcsak a magyar kormánnyal, hanem Európa több vezető politikusával, az Európa Tanáccsal, a határon túli magyar szervezetekkel, saját korábbi álláspontjával, valamint saját, a nemzet iránt elkötelezettséget érző tisztességes tagjaival és a nemzetben gondolkodó minden emberrel – tartalmazza a legnagyobb kormánypart parlamenti képviselőcsoportjának közleménye. Hozzáteszik: az MSZP a kedvezménytörvény alaptalan bírálatával a Kárpát-medencei magyarsággal is szembehelyezkedik; korábbi álláspontjával ellentétben támadja az ország által elért összemzeti sikert és kétségbe vonja a határon túli magyar szervezetek azon jogát, hogy az általuk képviselt magyarok ügyében állást foglaljanak, csak azért, mert véleményük ellentétes az MSZP álláspontjával.

~ Az Országgyűlés Külügyi Bizottsága rendkívüli ülésén meghallgatja a külügyminiszter tájékoztatóját a magyar-román egyetértési nyilatkozatról és annak várható hatásairól. A nyilatkozat eljárási könnyítést jelent, ami nem érinti Magyarország munkaerőpiacának befogadóképességét – hangsúlyozza Martonyi János. Martonyi szerint a decemberben aláírt magyar-román egyetértési nyilatkozat nem módosítja a kedvezménytörvényt, az MSZP és az SZDSZ viszont úgy látja, a dokumentum nem felel meg az ország nemzeti érdekeinek és az ügyben szemfényvesztés folyik. Molnár Gyula (MSZP) kijelenti: a törvény és a nyilatkozat szövege tételesen ellentétes egymással. Szent-Iványi István (SZDSZ), a bizottság elnöke az Országgyűlés januári rendkívüli ülésének összehívását szorgalmazza, hogy a kedvezménytörvényt – az SZDSZ indítványa alapján – még ebben a kormányzati ciklusban módosítani lehessen. Az ellenzék egy része sikamlós, szélsőjobboldali talajra lépett és választási kampányt folytat azzal, hogy a vendégmunkások elleni nyilatkozatokat fogalmaz meg – hangoztatja Surján László (Fidesz), a bizottság alelnöke.

~ Martonyi János külügyminiszter Budapesten, a parlamentben rendezett ünnepségen átnyújtotta a magyar igazolványt Duray Miklós szlovákiai magyar politikusnak. A külügy-

miniszter hangsúlyozza: a felvidéki politikus volt a szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvény egyik kezdeményezője és megalkotásának fő szorgalmazója. Az *MTI* kérdésére válaszolva Duray kijelenti: nem a kedvezmények miatt igényelte az igazolványt, hanem azért, mert az a nemzeti összetartozást sugallja és erősíti. Duray Miklós úgy fogalmazott, hogy a magyarigazolványt nem lehet összehasonlítani egyetlen más kitüntetéssel vagy érdemrenddel, mert az többet ér mindennél.

~ A Független Kisgazdapárt (FKGP) jónak tartja a kedvezménytörvényt, de úgy véli, Orbán Viktor miniszterelnök nem a magyar érdekeket képviselte a magyar-román egyetértési nyilatkozat aláírásakor – jelentette ki G. Nagyné Maczó Ágnes alelnök a párt budapesti sajtótájékoztatóján. A nyilatkozattevő szerint az Orbán-Năstase megállapodásnak kölcsönösségi alapon kellett volna létrejönnie, ám a magyar miniszterelnök nem harcolt ki előjogokat a romániai magyaroknak.

2002. január 12. Budapesti tanácskozásán az SZDSZ Országos Tanácsa állásfoglalást fogad el, amely szerint a kedvezménytörvény elfogadásával és a magyar-román egyetértési nyilatkozat kiadásával a Fidesz-kormány súlyos károkat okoz Magyarországnak, a szomszédos kapcsolatoknak, az ország nemzetközi megítélésének. Ezért az SZDSZ szerint a kedvezménytörvényt alapvető pontokon módosítani kell.

2002. január 14. A szlovák külügyminisztérium meglepetésének ad hangot amiatt, hogy Orbán Viktor miniszterelnök a magyar kedvezménytörvény kérdését összekapcsolta Szlovákia NATO-felvételének kérdésével. Az *MTI* pozsonyi tudósítójához eljuttatott rövid nyilatkozat szerint a szlovák fél a legnagyobb mértékben helyteleníti, hogy a magyar fél feltételeket próbál szabni. A szlovák külügyi tárca arra emlékeztet, hogy vezető politikai képviselői révén Magyarország mindeztáig feltétlen támogatásáról biztosította Szlovákia NATO-tagságot célzó törekvéseit. Orbán Viktor szokásos szerdai rádióinterjújában a kedvezménytörvény ügyében kialakult magyar-szlovák vitával kapcsolatos kérdésre válaszolva azt mondja: „A státustörvényen kívül ugyanis van még jó néhány közös ügye Szlovákiának és Magyarországnak. Itt van például a NATO-bővítés kérdése. Szlovákia szeretne bekerülni a NATO-ba, Magyarország pedig NATO-tag, nekünk majd erre vonatkozóan részt kell vennünk egy döntésben, illetve majd a magyar parlamentnek Szlovákia NATO-tagságát meg kell vitatnia és ha helyesnek tartja, akkor jóvá kell hagyni”.

~ Kovács László szocialista pártelnök budapesti sajtótájékoztatóján kifejti: a kormányoldal nem bízik a saját választási győzelmében, ezért készített be egy időzített bombát, amellyel a következő kormánynak okoznak majd gondot, hiszen a tavaszi-nyári időszakban fognak az országba áramlani a román vendégmunkások a román-magyar megállapodás alapján. Kovács szerint a kedvezménytörvénnyel kapcsolatos román-magyar megállapodás aláírása a törvényhozói szándékot tekintve négy helyen, a konkrét szövegszerűséget figyelembe véve három helyen módosította a jogszabályt, a magyar munkavállalók, illetve a határon túli magyarok hátrányára. Ez a parlament jóváhagyása nélkül történt, ami ellentétes az alkotmányos renddel – fűzte hozzá a pártelnök.

~ A Fidesz véleménye szerint a szocialisták kedvezménytörvény kapcsán tett nyilatkozataiban Jörg Haider gondolatai köszönnek vissza, aki a magyar munkavállalóktól féltette Ausztriát.

~ Rudolf Schuster elnök azon az új évi találkozón, melyen Szlovákia nemzeti kisebbségeinek képviselőivel találkozott, kijelenti: „Októberben jeleztem Mádl Ferenc úrnak, a Magyar Köztársaság elnökének, hogy összhangba kell hozni a szlovák jogrenddel a törvénynek azt a részeit, melyek ellentmondanak neki. Nem lehet csak azért előnyben részesíteni egyes szlovákiai állampolgárokat, mert magyar nemzetiségűek”.

~ A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai nagy örömmel és meglelégedéssel fogadják a január 1-jén érvénybe lépett úgynevezett státustörvényt – olvasható az MKPK közleményében.

~ A Magyarországi Református Egyház örömmel és várakozással fogadta a kedvezménytörvény életbelépését – olvasható abban a körlevélben, amelyet az egyház vezetői fogalmaztak meg a kedvezménytörvény életbe lépése kapcsán az egyház gyülekezeteinek és intézményeinek címezve.

~ Meggyőződésük szerint csak olyan feltételek mellett lehetett a törvényt hatályba helyezni, amelyek nem sértik a külföldön élő magyarok otthoni életérzését és más nemzetiségekhez való viszonyát. A Magyar Evangélikus Egyház imádkozik, és mindent megtesz azért, hogy „társadalmunk minél több tagjában a határainkon túl élő magyarok iránt elfogadó és befogadó felelősség ébredjen”.

~ Üdvözlí a törvényt az evangélikus egyház, hiszen 80 esztendő után a határon kívül élő magyarok „megtapasztalhatták felelős magyar politikusok és az egész magyar társadalom irántuk érzett szeretetét, és az összetartozás jeleként értelmezhetik az elfogadott törvényt”.

2002. január 15. A szlovák értelmiségi szervezeteket egyesítő szövetség független közigazdászokat tömörítı szervezete, a NEZES nyilatkozatban ad hangot véleményének, miszerint a magyar kedvezménytörvény szlovákiai hatályát célzó törekvés a „rejtett agresszió és a nemzetközi jogrend elvszerű megszegésének” minősíthető. A szövetség közös állásfoglalását megfogalmazó NEZES szerint minden egyoldalú lépés a régió stabilitását veszélyeztető körülménynek tekinthető.

~ Szájer József szerint épp ezért sajnálatos, hogy a szocialisták kivonulnak a státustörvény mögöl, hiszen nem csak az Orbán-Nástase nyilatkozattal szemben emelnek kifogásokat, hanem a kedvezménytörvény egészével kapcsolatban is, szembefordulva saját korábbi döntésükkel. Szájer József hangsúlyozza: a Fidesz a maga részéről a vitát lezártnak tekinti, vagyis az ellenzéki felvetésekre ezt követően csak számokkal és tényekkel fog visszavágni. A sajtótájékoztatón Balsai István is a státustörvénnyel és az egyetértési nyilatkozattal kapcsolatos ellenzéki észrevételekre reagál. Az MDF frakcióvezetője elképesztőnek nevezte, hogy a szocialisták a nemzeti politikai alapkérdésekben élnek a kampányolás eszközeivel.

~ A romániai magyar egyházak Körlevelet adnak ki a Magyar Köztársasággal szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvény tárgyában, amelyben üdvözlí annak hatályba lépését.

~ A Magyarországon munkát vállaló külföldiek száma idén nem haladhatja meg a 81 ezer 320-at – közli a kormány ez ügyben hozott döntését Borókai Gábor a kabinet ülését követő sajtótájékoztatón, Budapesten.

~ Pozsony tovább tárgyal Budapesttel és egyezsége törekszik – mondja Kukan, aki a szlovák alapállásnak hangsúlyt adva ismét azt mondta, hogy a magyar kedvezménytörvényből eredő probléma nem a szlovák, hanem a magyar térfélen alakult ki, ott, ahol a jogszabály megszületett, következésképpen: az egyezés érdekében a magyar félnek kell kezdeményeznie. Visszautasítja azt a szemléletet, mely szerint a szlovák fél lenne a felelős a kialakult helyzetért. Kukan szerint Európában mindenki tudja, hogy ebben a helyzetben ki a hibás.

2002. január 16. Jaroslav Chlebo szlovák külügyi államtitkár levelet juttat el magyar partneréhez, Németh Zsolt külügyi államtitkárhoz, amelyben tételesen felsorakoztatja Pozsony ellenvetéseit, egyszersmind „megoldási módokat” kínál és a tárgyalások folytatását javasolja.

2002. január 17. Az SZDSZ és a szlovák Liberális Demokraták Szövetsége (LDU) Budapesten közös nyilatkozatot ír alá, amelyben a felek kifejtik: a magyar kedvezménytörvény növekvő konfliktushoz vezetett magyarok és szlovákok között.

~ Mikulás Dzurinda szlovák miniszterelnök továbbra is úgy látja, hogy a magyar kedvezménytörvény körül kialakult nézetkülönbségeket a leghatékonyabban úgy lehetne feloldani, ha Magyarország, miként Ausztria esetében tette, Szlovákiát is kivonná a törvény hatálya alól. A magyar jogszabályt bíráló és a megegyezést sürgető Rudolf Schuster szlovák államfő Dzurindával konzultál, aki kormánya ezzel kapcsolatos stratégiájáról tájékoztatja az elnököt.

2002. január 18. Pozsony nem azt várja Budapeستől, hogy Ausztriához hasonlóan Szlovákiát is vonja ki a kedvezménytörvény hatálya alól, de a szlovák ellenvetések így is a törvény lényeges céljai ellen szólnak – jelenti az *MTI* megbízható szlovák külügyi forrásokra hivatkozva. A szlovák fél elvárásainak lényege az, hogy Budapest a kedvezménytörvényből törölje az „összes exterritoriális hatályú elemet”, köztük azokat is, amelyek által „etnikai alapon, mi több, a gyermekek száma alapján diszkriminálják”

~ A Centrum Párt közleménye szerint komoly alkotmányossági aggályokat vet fel az a módszer, ahogy a kormány a státustörvénnyel kapcsolatban külön megállapodást kötött a román kormánnyal. Kupa Mihály, a párt elnöke szerint az ilyen, nagy horderejű ügyeket szakmai alapon és a törvényhozás szintjén kell elemezni. Ezért a Centrum Párt azt javasolja, hogy külön parlamenti bizottság vizsgálja meg, minden tekintetben törvényesen járt-e el a magyar miniszterelnök, és az általa aláírt megállapodás teljes mértékben megfelel-e a státustörvény betűjének és szellemének. Választ kell kapni arra is, hogy a külföldi munkavállalók tömeges Magyarországra érkezése mennyire jelent valós problémát a munkaerőpiacra, amikor az ország keleti részében a feketemunka napi gyakorlat. A Centrum Párt véle-

ménye szerint a kormányfői megállapodás sok feszültséget okozott a társadalomban és a Romániával kialakult sajátos helyzeten túl megterheli a magyar-szlovák viszonyt is.

2002. január 21. Nem hivatalos ukrán forrásból származó értesülés szerint a magyar-ukrán kisebbségi vegyes bizottság ukrán tagozatának legutóbbi ülésén a magyar-román egyetértési nyilatkozat tanulmányozása kapcsán felvetődött az a javaslat, hogy Ukrajna kérje a magyar féltől: Kárpátalja valamennyi lakosa – ne csak a magyar nemzetiségűek – munkavállalási engedélyt kaphassanak három hónapra Magyarországon. Az ülésen olyan javaslat is elhangzott, hogy valamennyi ukrán állampolgárt vonják be a megkötendő megállapodás hatálya alá, de ezt végül elvetették. Hrihorij Szereda, a magyar-ukrán kisebbségi vegyes bizottság ukrán társelnöke, az Ukrán Migrációs és Kisebbségi Hivatal vezetője ezt az értesülést nem kívánta kommentálni. Mint mondta, az ukrán fél – a Magyar Köztársaság kijevi nagykövetségével folyamatos kapcsolatot tartva – dolgozik a kedvezménytörvény megvalósításán. A vegyes bizottság keretein belül külön albizottságot hoztak létre, amely ezekkel a problémákkal foglalkozik. Hivatalos ukrán javaslat ebben a kérdésben eddig még nem született – hangsúlyozta a bizottság ukrán társelnöke.

~ Romániában megkezdik tevékenységüket a magyar igazolványok igénylésében közreműködő helyi irodák. A 21 területi irodához további helyi irodák, illetve időszakonként működő tájékoztatási pontok csatlakoznak. A jelenlegi állapotok szerint összesen 260 olyan hely – iroda, tájékoztatási pont – van, ahova az igazolványt igénylők fordulhatnak.

2002. január 22. Eddigi hallgatását megtörve Vladimír Meciar is állást foglal a magyar kedvezménytörvénnyel kapcsolatban. A HZDS elnöke más szlovák pártok véleményével egybecsengően Szlovákia jogrendjébe való beavatkozásnak tartja a magyar jogszabályt – jelenti az *MTI*. A HZDS elnöke elmarasztalta Mikulás Dzurinda kormányát és a szlovák diplomáciát, mert „elaludt, csődöt mondott”, amikor a magyar jogszabály előkészítése során nem tette meg a kedvezménytörvény alkalmazásának megelőzését szolgáló lépéseket. Meciar elsősorban azt kifogásolta, hogy a jogszabály beavatkozik más országok jogrendjébe, egyszersmind sérti a magyar-szlovák alapszerződést, és a kisebbségvédelmet szolgáló európai dokumentumok rendelkezéseit. Meciar úgy véli: ha a két ország nem jut egyezségekre, akkor a tárgyalások az alapszerződésben kínálkozó mechanizmusok igénybevételevel folytathatóak.

2002. január 23. A magyar és a szlovák külügyi államtitkár egyaránt úgy vélekedik, hogy budapesti tárgyalásukon érzékelhető elmozdulást sikerült elérniük a kedvezménytörvénnyel kapcsolatos magyar-szlovák vita rendezése irányában. Németh Zsolt a sajtótájékoztatón elmondja, hogy a tárgyalásokat tovább folytatják, és a nap végére minden bizonnyal elkészül az a dokumentumtervezet, amely egy későbbi megállapodás alapját képezheti. Mint fogalmazott, a magyar fél üdvöztőnek tartaná, ha a végleges dokumentum egy kétoldalú kormányközi politikai nyilatkozat lenne.

~ A román kormány által létrehozott szakértői bizottság megkezdte a kedvezménytörvénnyel kapcsolatban aláírt román-magyar egyetértési nyilatkozat betartásának ellenőrzé-

sét. A román közszolgálati rádió híradása szerint négy csoport kezdett helyszíni vizsgálatot. A három napra tervezett ellenőrzés során elsősorban Arad, Bihar, Fehér, Hargita, Kovászna, Maros, Szatmár és Szilágy megyét keresik fel.

~ Pálinkás József oktatási miniszter átadja az első pedagógus- és diákigazolványt, valamint oktatói kártyát Budapesten. A szaktárca vezetője szerint a kedvezménytörvényhez kapcsolódó okmányok tükrözik a magyar igazolványok arculatát. Az első pedagógusigazolvány birtokosa Hlavács Mária magyar nyelv és irodalom szakos tanár, a kassai Magyar Tannyelvű Középfokú Ipariskola igazgatóhelyettese, az első oktatói kártyát Mikuska József, a biológia tudományok doktora, az eszéki Josip Juraj Strossmayer Tudományegyetem Pedagógiai Karának egyetemi tanára vette át. Az első diákigazolvány tulajdonosa Lokodi Csaba, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának második éves nappali tagozatos hallgatója.

~ A kormányfő – szokásos szerda reggeli rádióinterjújában – jelzi: az Országos Munkaügyi Tanács ülésére kötött mandátummal küldték a gazdasági minisztert, azzal, hogy a Magyarországon egy időben külföldiek által betöltött álláshelyek száma nem lehet több mint 81 ezer 300. Reményei szerint a határon túli magyarok is néhány hét elteltével úgy fogják érezni, hogy ismét egységesen áll mögöttük és mellettük az anyaország. Szavai szerint vissza lehet térni a nemzeti összefogás politikájához akkor is, ha egy politikai erő egy meggondolatlan akcióval több millió embert sértett meg.

2002. január 24. A Szlovák Köztársaság kész aláírni a magyar kedvezménytörvénnyel kapcsolatosan körvonalazódó dokumentumot, ha annak alapján nyilvánvalóvá válik, hogy a törvénynek nem lesz területen kívüli hatálya, és nem diszkriminál másokat – jelzi a szlovák miniszterelnök, aki úgy látja: körvonalazódik a megállapodás.

2002. január 25. Megjelenik a 2012/2002. (I. 25.) Korm. határozat a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvényben meghatározott támogatási feladatok végrehajtásáról.

~ A hasonló európai törvények között precendensértékűnek nevezi a magyar státustörvényt Pozsonyban tárgyalást folytató Rolf Ekeus. Az EBESZ kisebbségi főbiztosa szerint a nemzeti kisebbségekért az az ország felelős, amely területén élnek. Ekeus Eduard Kukan külügyminiszterrel folytatott megbeszélései után elmondta: „Kifogásaim vannak az ellen, ha az anyaország a másik ország beleegyezése nélkül olyan törvényt fogad el, amely egy másik országban hatályos, és esetleg diszkriminatív elemeket is tartalmaz. Azt hiszem, éppen a törvény területen kívüli hatálya lehet káros. Ha az ilyen lépések megszokottá válnának, nyugtalansághoz vezethetnének Európában.” Ekeus természetesnek tartja, hogy támogatják a kisebbségek nyelvét és kultúráját, a kulturális sokszínűséget, de – bár hangsúlyozta, hogy nem konkrétan a kedvezménytörvényről beszél – ha bármilyen kisebbségvédelmi törvényt fogadnak el, annak meg kell felelnie egy alapkövetelménynek: a nemzeti kisebbségekért az az ország a felelős, amelynek területén élnek. „Ebből a szempontból a szlovák-magyar megegyezésnek mindenképpen a nemzetközi jog alapján kell megszületnie.”

~ A nacionalista SNS feljelentést tesz a strasbourgi emberjogi bíróságon a Magyar Köztársaság ellen a magyar kedvezménytörvény miatt – jelenti be Anna Malíková, a magyarellenességéről ismert ellenzéki párt elnöke Pozsonyban.

2002. január 29. A státustörvény végrehajtásával kapcsolatban megjelenik a gazdasági miniszter, a külügyminiszter, valamint az ifjúsági és sportminiszter 2/2002. (I. 29.) GM-KÜM-ISM együttes rendelete – a külföldiek magyarországi foglalkoztatásának engedélyezéséről szóló 8/1999. (XI. 10.) SZCSM rendelet, az áruk, szolgáltatások és anyagi értéket képviselő jogok kivételéről, illetőleg behozataláról szóló 112/1990 (XII. 23.) Korm. rendelet végrehajtásáról rendelkező 6/1990. (XII. 29.) NGKM-rendelet módosításáról; valamint a melléklet a 2/2002. (I. 29.) GM-KÜM-ISM együttes rendelethez (5. számú melléklet a 8/1999. (XI. 10.) SZCSM-rendeletéhez).

~ A szlovák parlament úgy dönt, hogy egy héttel elhalasztja a magyar kedvezménytörvény ellen szóló határozat tervezetének vitáját, megvárja a kétoldalú egyeztetések végeredményét. A törvényhozás külügyi bizottsága még decemberben megfogalmazta ellenvetéseit. A szlovák parlament az egy héten belül várható megállapodás ellenére sem kíván lemondani a dokumentum elfogadtatásáról, csupán a halasztásra szánta el magát – jelenti az *MTI*.

~ A román kormánypárt a magyarországi választási kampány részének tekinti azt, hogy az ellenzékben lévő magyar szocialisták bejelentették: kormányra kerülésük esetén felmondják a kedvezménytörvény végrehajtásáról kötött román-magyar egyetértési nyilatkozatot – közli Cozmin Guşa, a román PSD főtitkára. Guşa azt a véleményét fogalmazza meg, hogy „nem hisz azokban az érvekben”, amelyeket a magyar szocialisták az egyetértési nyilatkozattal szemben hangoztatnak. A főtitkár azt hangsúlyozza, hogy a román kormány az egyetértési nyilatkozatot az MSZP-vel szembenálló magyar kormánypárt képviselőivel írta alá. A PSD ezzel a kérdéssel akkor kíván foglalkozni, ha az MSZP befolyásos kormányzati erő lesz – tette hozzá. Guşa elmondta, hogy a PSD tárgyalásokat folytatott egy együttműködési megállapodás aláírásáról az MSZP-vel. A tárgyalások egyelőre szünetelnek, a román kormánypárt a magyarországi választások után szeretné azokat felújítani.

~ Közel tízezer kérvényezték Romániából a magyar igazolványt a kedvezménytörvény végrehajtásában közreműködő irodák megnyitását követő első héten – közli Székely István, a kolozsvári központi tájékoztatási iroda vezetője az *MTI*-vel. Romániában január 21-től működnek a kérelmezőknek felvilágosítást, segítséget nyújtó közreműködő irodák. A műszaki feltételek biztosítását még nem sikerült teljes mértékben megoldani. A nyitáskor a 21 területi iroda közül csupán négy rendelkezett az információk továbbításához szükséges ISDN vonalakkal, s már csak öt iroda várt arra, hogy bekössék ezeket a vonalakat.

2002. január 30. A nacionalista SNS két parlamenti képviselője bűnvádi feljelentést tesz Duray Miklós ellen. A két ellenzéki szlovák honatya azt állítja, hogy a kedvezménytörvény kérelmezőit segítő szlovákiai irodák törvényellenes tevékenységet fejtenek ki, mert a magyar titkosszolgálat számára szlovákiai állampolgárokról gyűjtenek adatokat. Viliam Oberhauser és Miroslav Kotian váratlan „képviselői terepszemlét” tartott a Szövetség a Közös Célokért (SZKC) nevű szervezet által működtetett közvetítőirodák egyikében,

a területen kívüli hatály szerintük például abban nyilvánul meg, hogy a törvény értelmében olyan struktúrák jönnek létre Szlovákia területén, amelyek e törvény tartalmát és céljait valósítják meg. A törvény „egyértelműen nincs” a bevett (standard) európai színvonalon. A közvetítő irodák nem a szlovák fél egyetértésével működnek, a Szövetség a Közös Célokért Társulás rendben bejegyzett szervezet, de alapszabálya „olyan eufemisztikus módon van megfogalmazva”, hogy ez alatt csakugyan bármi rejtőzhet.

~ A kedvezménytörvény végrehajtásában közreműködő irodák tevékenységükkel semmiben nem sértik a román-magyar kormányfői egyetértési nyilatkozat előírását – szögezi le Markó Béla, az RMDSZ elnöke a *MEDIAFAX* román hírügynökségnek adott nyilatkozatában. Az RMDSZ elnöke hangsúlyozza, hogy ezek a tájékoztató irodák szükség esetén igazolást adnak a magyar igazolványt igénylők RMDSZ-tagságáról, illetve segítik a kérelmezőket az igénylési űrlapok kitöltésében és továbbításában. Az ügy előzménye, hogy a Kovászna megyei prefektúra közleményben hozta nyilvánosságra, miszerint a román közigazgatási minisztérium képviselői a megyében folytatott helyszíni vizsgálat során megállapították: az irodák tevékenységükkel sértik az egyetértési nyilatkozatot. Markó hangsúlyozta, hogy feltehetően olyan értelmezési gondról van szó, amelyre az egyetértési nyilatkozat végrehajtását ellenőrző bizottság megoldást talál majd. A kormányon lévő PSD és az RMDSZ kedden kötött újabb együttműködési megállapodása értelmében ebben az ellenőrző bizottságban helyet kapnak az RMDSZ képviselői is.

2002. január 31. Amint megállapodás születik a kedvezménytörvényre vonatkozó magyar-szlovák közös politikai nyilatkozat szövegéről, azonnal rögzíteni lehet az aláírás részleteit is – nyilatkozta Horváth Gábor külügyi szóvivő az *MTI* érdeklődésére. A szóvivő ezzel a szlovák külügyi államtitkárnak arra a nyilatkozatára reagált, amelyben Jaroslav Chlebo jelezte, hogy szerdán levél kíséretében eljuttatta partneréhez, Németh Zsolt külügyi államtitkárhoz a közös nyilatkozat szlovák részről ajánlott szövegének végleges változatát, és egyúttal kifejezte reményét, hogy a nyilatkozatot a két külügyminiszter, Martonyi János és Eduard Kukan keddig aláírhatja. Horváth Gábor közölte, hogy a közös politikai nyilatkozat szövegének egyeztetése diplomáciai úton folyik. Ami a szlovák államtitkárnak azt a kijelentését illeti, hogy Pozsony magyar részről helyénvaló gesztusnak tartaná, ha a kedvezménytörvény vitás kérdéseinek tisztázásig Budapest szüneteltetné a magyar igazolványok kiadását, a szóvivő rámutatott: a szlovák fél levele ilyen hivatalos javaslatot vagy felvetést nem tartalmaz. A szóvivő emlékeztetett arra, hogy Chlebo és Németh budapesti megbeszélésén a nyilatkozat elvi kérdéseiben megállapodtak. Most a konkrét megfogalmazásokat kell formába önteni. A két fél abban is megállapodott, hogy a kedvezménytörvény alkalmazásával kapcsolatos konkrét kérdéseket a két ország közötti alapszerződés végrehajtási mechanizmusának keretében kezelik majd.

~ A magyar igazolványok kiadásának szüneteltetésére vonatkozó szlovák javaslat teljesítésére nincs mód, hiszen január 1-jén megkezdődött a kedvezménytörvény végrehajtása – reagál Németh Zsolt, a külügyi tárca politikai államtitkára Jaroslav Chlebo szlovák külügyi államtitkár felvetésére, amit a *TASR* hírügynökség érdeklődésére tett.

2002. február 1. „Megfelelő, alapos konzultációval a magyar kormány megelőzhetné volna a státustörvény körüli huzavonát a szomszédos országokkal” – véli egy interjújában Rolf Ekeus. Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet kisebbségügyi főbiztosa szerint a törvény területen kívüli, diszkriminatív jellegével kapcsolatos aggodalmak továbbra is fennállnak. A magyar-román kétoldalú egyetértési nyilatkozattal kapcsolatban elmondja: „A nyilatkozatot pozitív fejleménynek tartom. Különösen azért, mert az nemcsak a munkaerőkérdésre terjed ki, hanem más konkrét témakörben is közelebb hozta egymáshoz a feleket. Azt is előrelépésként értékelem, hogy a magyar kormány vállalta a nyilatkozat aláírásával: hat hónap múlva áttekinti a kedvezménytörvény alkalmazásának addigi tapasztalatait, és ha szükséges, a megfelelő korrekciókat is elvégzi”. Arra a kérdésre, hogy hasonló megoldás elképzelhető-e a szlovák-magyar státusvitában, Ekeus így válaszolt: „Nem bocsátkoznék találgatásokba, elég kiélezett a helyzet. Mindenesetre a megoldást kétoldalú alapon, a nemzetközi normákkal összhangban kell megtalálni”. „Azzal semmi gond nincs, hogy egy állam törődik a határokon kívül élő kisebbségekkel. A nemzet és az állam határai ritkán esnek egybe. A keserű történelmi tapasztalatok ugyanakkor azt mondatják velem: vigyázni kell azzal, ahogy ezt a törődést az adott állam kifejezésre juttatja. Ezért különös figyelmet szentelek a státustörvény azon rendelkezéseinek, amelyek a nemzetközi joggal ellentétben diszkriminatív, vagy területen kívüli tartalmat hordozhatnak” – mondta a főbiztos. A magyar kormány a jogszabály szövegében elkötelezte magát, hogy a státustörvényt az uniós csatlakozási szerződéssel összhangban felülvizsgálja.

2002. február 2. Az RMDSZ belső parlamentjének számító SZKT marosvásárhelyi ülésén tartott politikai elemzésében a szövetségi elnök úgy fogalmazott: az egyetértési nyilatkozat példaértékű a térség számára, mivel egy rendkívül nehéz konfliktusokkal terhelt kérdésben – a nemzetiségek problémájában – a román és a magyar kormány nem az ütközés, hanem a párbeszéd és az együttműködés stratégiáját választotta. Markó külön kitért arra a szerepre, amelyet az RMDSZ az egyetértési nyilatkozat előkészítésében játszott. Precedensértékűnek nevezte, hogy mindkét fél elfogadta a vitában közvetlenül érintett RMDSZ részvételét. A magyar-román kormányfői egyetértési nyilatkozat teremtette meg azt a politikai légkört és környezetet, amely lehetővé tette a román kormánypárttal tavaly kötött együttműködési megállapodás meghosszabbítását erre az évre. Markó szerint mind a magyar-román egyetértési nyilatkozat, mind a kormányon lévő PSD és az RMDSZ együttműködési megállapodása abba a kooperatív stratégiába illeszkedik, amelyet az RMDSZ vezetése, a szövetség jelentős többsége szorgalmaz és támogat.

2002. február 7. A Külügyminisztérium szokatlannak és sajnálatosnak ítéli a szlovák fél arra irányuló magatartását, amellyel a közös nyilatkozatról folyamatban lévő diplomáciai egyeztetés eredményét azzal próbálta befolyásolni, hogy a kedvezménytörvény kérdését a törvényhozás elé vitte. Ugyancsak sajnálatos, hogy szlovák részről előbb az államtitkári megbeszéléseken már elért egyetértéstől alapvetően eltérő felvetésekkel, majd a törvényhozási nyilatkozattal lényegében kitolták a megállapodás lehetőségét. A magyar fél megütközéssel tapasztalta, hogy a törvényhozási vitában olyan érzelmi töltésű, nacionalista felszólá-

lások is elhangzottak, amelyek méltatlanok a magyar-szlovák kapcsolatok eddigi eredményeihez és egyaránt sértőek Magyarországra és Szlovákia magyar nemzetiségű állampolgáira nézve. Ezek a megnyilvánulások ellentétesek a szlovák részről hangoztatott európai értékekkel, az alapvető kisebbségvédelmi normákkal és a jószomszédi kapcsolatok léggömbjével. A Külügyminisztérium ismételten megerősíti a magyar fél változatlan megegyezési szándékát, valamint a közös nyilatkozat véglegesítését célzó egyeztetések folytatása és a kisebbségi vegyesbizottságnak a konkrét kérdések megvitatása céljából történő mielőbbi összehívása iránti készségét. A magyar fél ennek érdekében továbbra is várja a szlovák fél érdemi válaszát a következetesen konstruktív javaslataira. A Külügyminisztérium változatlanul nyitottnak látja a politikai megegyezés lehetőségét és kifejezi reményét azzal kapcsolatban, hogy a szlovák kormány az elkövetkező napokban visszatér erre az útra.

2002. február 11. Elkészül a státustörvény végrehajtásához kapcsolódó NKÖM-, OM-rendelet, valamint a magyar igazolvány és a magyar hozzátartozói igazolvány tartalmi és formai követelményeiről szóló BM-KÜM együttes rendelet. A Magyar-Román Együttműködési Nyilatkozatba foglalt munkavállalási kérdések az idenyomunkáról szóló kétoldalú szerződésben kerülnek szabályozásra.

~ 23 ismert szlovák személyiség (az aláírók között szerepel Miroslav Kusý, Grigorij Mese níkov és Soňa Szomolányi politológusok, Juraj Stern, Pavel Traubner és Miroslav Urban professzorok, Dušan Kováč történész, Šarlota Pufflerová emberjogi aktivista, illetve néhány közismert művész: Július Satinský, Štefan Skrúcaný, Marián Labuda, Rast'o Piško, Emília Vášaryová) látta el kézjeggyével azt az értelmiségi felhívást, amelyben felszólítják a szlovák pártokat, hogy ne veszélyeztessék Szlovákia nemzetállami érdekeit. „Mi, a felhívás aláírói aggodalommal kísérjük figyelemmel a nacionalista tendenciák szítását a Szlovák Köztársaság életében. A szlovák politikai pártvezetők jelentős részének a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvényre adott válasza alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy céljuk a magyar kártya felhasználása saját pártjuk választási preferenciáinak növelésére. Sajnos, nem csupán a nemzeti és populisták pártokról van szó. A magyar kedvezménytörvénnyel kapcsolatos nyilatkozatról folytatott parlamenti vita során a szlovák képviselők felszólalásaiban olyan kemény magyarellenes és idegengyűlölő állásfoglalások hangzottak el, amelyek Szlovákia valamennyi kulturált állampolgárát sértik. (...) Ma a szlovák politikai pártokhoz fordulunk, hagyjanak fel a magyarellenes hangulatkeltéssel és a magyar kedvezménytörvény körüli ügy pártcéljaikra való felhasználásával. (...) Csak az ilyen felelősségteljes hozzáállás járulhat hozzá integrációs szándékaink és országunk fejlődési esélyeinek megőrzéséhez, teljesüléséhez.”

2002. február 15. A Vajdaságban robbantással fenyegetik meg a kedvezménytörvény végrehajtását végző zombori információs irodát és a becsei kihelyezett ügyfélfogadás helyszínét. Ugyanez történt Becsén (Becej) is, ahol kihelyezett ügyfélfogadást tartottak.

2002. február 17. Az SNS arra szólítja fel Bugár Bélát, hogy mondjon le a szlovák parlament alelnöki posztjáról, amiért egy nappal előtte Budapesten átvette a magyar igazol-

ványt. Bugár elmondta: nem a kedvezmények érdekében, hanem annak igazolására folyamodott a magyar igazolványért, hogy a magyar kultúrkörhöz tartozik. Megdöbbenőnek nevezte, hogy szlovák politikusok alkotmányellenesnek tartják a magyar igazolványt.

2002. február 18. Budapesten Martonyi János külügyminiszter és Mircea Geoană Románia külügyminisztere a magyar-román kormányközi vegyes bizottság ülésén folytat megbeszéléseket. „Románia és Magyarország kapcsolata kiállta a kedvezménytörvény próbatételét” – hangoztatja Mircea Geoană. A két külügyminiszter a sajtótájékoztatón közös nyilatkozatot ír alá a vegyes bizottság létrehozásának ötödik évfordulója alkalmából, amelyben kifejezték elégedettségüket a kétoldalú kapcsolatok példa nélküli fejlődése miatt.

2002. február 20. Csáky Pál miniszterelnök-helyettes a kormányülés után az *MTI*-nek elmondta: a külügyi tárca nagyon rövid, civilizált hangnemben megírt anyagot terjesztett a kormány elé. Ez négy pontban foglalja össze azokat a lépéseket, amelyeket Szlovákia meg kíván tenni. A szlovák kormány a megállapodás szándékával folytatni akarja a kedvezménytörvénnyel kapcsolatos tárgyalásokat, ugyanakkor a saját diplomácia csatornáin keresztül továbbra is hangoztatni fogja a magyar jogszabályt érintő fenntartásait. Ezzel együtt a szlovák belügyminisztérium kezdeményezni fogja, hogy a területileg illetékes (nyitrai) kerületi hivatal bíróság által vizsgálta meg, vajon összhangban áll-e a szlovákiai törvényekkel a szlovákiai közvetítőirodákat működtető Szövetség a Közös Célokért (SZKC) nevű szervezet tevékenysége, s az SZKC alapszabályának megfelelő tevékenységet fejt-e ki akkor, amikor gyűjti és Magyarország felé továbbítja a magyar igazolványokért folyamodók kérelmeit. „A dokumentum negyedik pontja leszögezi: ha ez év júniusáig a magyar és a szlovák kormány között mégsem jön létre megegyezés, akkor a szlovák kormány egy újabb dokumentumban tájékoztatja a parlamentet arról, hogy milyen konkrét lépéseket és milyen törvénytervezeteket kezdeményezett a magyar státustörvény szlovákiai hatásának semlegesítése érdekében” – fogalmazott Csáky. Mint mondta: mindenképpen áttörésnek tekinti azt, „amit és amilyen hangnem” szerdán a szlovák kormány elfogadott. A kormány egyrészt az ellenzéki pártok, másrészt a KDH indítványa nyomán foglalkozott a kérdéssel.

~ „Szlovákia azt szeretné elérni, hogy a kedvezménytörvényt ne érvényesítsék a Szlovák Köztársaság területén” – jelenti ki Peter Weiss, a szlovák parlament külügyi bizottságának elnöke Budapesten. Ezt – kérdésre válaszolva – azon a sajtótájékoztatón mondta, amelyre Szent-Iványi Istvánnal (SZDSZ), az Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnökével közösen tartott megbeszélést követően került sor. Peter Weiss rámutat arra, hogy a szlovák parlamentnek a kedvezménytörvényről szóló nyilatkozata teljes mértékben összhangban áll a szlovák kormány tárgyalási pozíciójával. Hozzáfűzi: semmi kifogásuk az ellen, hogy a magyar-szlovák alapszerződés szellemében erősödjön a szlovákiai magyarság nyelvi és kulturális identitása. Közli: a szlovák fél a problémát „a törvény ideológiai indoklásában és területen kívüli hatályában látja”.

2002. február 22. Németh Zsolt megnyugvással fogadja a szlovák kormány döntését, miszerint júniusig nem kíván a magyar kedvezménytörvénnyel a szlovák politikai nyilvánosság elé lépni, s ugyancsak üdvözli a szlovák kormány azon határozatát, miszerint nem kívánnak egyfajta ellen-státusztörvényt a parlament elé terjeszteni. A külügyminisztérium politika államtitkára, egy szlovákiai magyar pedagógusok részvételével Egerben megtartott tanácskozáson hangsúlyozta, hogy mindez egybecseng a magyar kormány immár minden érintett szomszédos ország viszonylatában eredményes törekvésével. Németh Zsolt felhívta a figyelmet arra is, hogy a kedvezménytörvénynek köszönhetően már most növekszik a határokon túl működő magyar iskolákba jelentkezők száma.

2001. február 23. Megtárgyalta és elutasította a szlovák kormány azt a törvénytervezetet, amelyet az SNS nyújtott be a parlamentbe, s amely a magyar kedvezménytörvény szlovákiai alkalmazását lenne hivatott megakadályozni. A tervezet szerint a magyar törvény diszkriminálja Szlovákia nem magyar nemzetiségű polgárait, ezért „ellen-státusztörvénnyel kell biztosítani a polgárok egyenjogúságát”. A javaslat kilátásba helyezi, hogy a magyarigazolvánnyal rendelkező szlovákiai magyarokról nyilvántartást vezetne a szlovák rendőrség, s ezt minden állami szervnek és közügyi hivatalnak a rendelkezésére bocsátaná, amelyek megvonják a gyermekgondozási segélyt, a családi pótlékot, az egészségügyi támogatást és minden hasonló juttatást a „jogszabály hatálya alá eső polgáruktól”.

2002. február 25. Németh Zsolt külügyi államtitkár, megbeszélésüket követően, Budapesten közös sajtótájékoztatót tart Peter Weiss-szel, a szlovák parlament külügyi bizottságának elnökével. A tárgyalópartnerek ismertették egymással álláspontjukat a kedvezménytörvényről.

2002. február 26. „Minőségi előrelépés történt 1998-ban a magyar-magyar kapcsolatrendszerben és most már a magyar kormány nemcsak együtt érez a határon túli magyar közösségekkel, hanem felelősséget is vállal értük” – hangzik el a Jobboldali Ifjúsági Közösség és a Rákóczi Szövetség közös rendezvényén, Budapesten. Tőkés László református püspök, az RMDSZ tiszteletbeli elnöke utal arra, hogy a kedvezménytörvény elfogadása új távlatokat nyitott a határon túli magyarok számára, és a magyar közösségek nem csak a kedvezményekért igénylik a magyar igazolványt, hanem az eszmei értékért, amely tanúsítja, hogy ismét a magyar nemzet egyenrangú tagjai lettek.

2002. február 28. Eduard Kukan jelzi, hogy a kedvezménytörvény ügyében Pozsony fenntartja eddigi kifogásait, ugyanakkor folytatni kívánja a tárgyalásokat Budapesttel. Sajtótájékoztatóján Kukan kijelenti: Magyarországnak írásban kell köteleznie magát, hogy a kedvezménytörvénynek nincs területen kívüli hatálya, és hogy a jogszabállyal sem Szlovákia személyi, sem területi joghatóságába nem avatkozik be. Kukan szerint ha a magyar fél ezt szóban többször megtette, ugyan mi akadályozza abban, hogy írást is adjon róla. Mint mondta, „ebben a tárgyalási alapelvben nem alkuszunk.” Németh Zsolt magyar külügyi

államtitkár legutóbbi válaszlevelének ismeretében Kukan úgy ítéli meg, hogy rövidesen létrejöhét a megállapodás.

2002. március 1. A *The Economist* „Orbán Viktor, az öntudatos magyar” címmel egész oldalas cikket közöl a magyar kormányfőről. A brit lap úgy fogalmazott, hogy megrázta a románokat Orbán kedvezménytörvénye, amely körülbelül 2,5 millió romániai magyarnak (és további 2,5 milliónak a többi környező országból) különleges jogokat ad, ezzel egyesek számára feltámasztja az irredentizmus kísértetét, mivel 1920 előtt a ma Nyugat-Romániában lévő Erdély Magyarországhoz tartozott. „A szlovákokat ugyanez a törvény gyújtotta haragra. A csehek azért sértődtek meg, mert Orbán közölte: vissza kell vonni a II. világháború utáni azon dekrétumokat, amelyek alapján kiutasították Csehszlovákiából a magyar és német nemzetiségűeket, és megfosztották őket javaiktól is. Václav Klaus, vezető cseh konzervatív politikus már a Prága-ellenes Berlin-Bécs-Budapest-tengelytől tart” – írja a londoni hetilap.

2002. március 4. „A rendkívül jól alakuló magyar-román kapcsolatrendszer beláthatatlan módon befolyásolhatná az, ha sikerülne valóra váltani az Orbán-Năstase nyilatkozat felmondásáról szóló kampányígéreteket” – vélekedik Németh Zsolt, a Külügyminisztérium politikai államtitkára Budapesten. Az államtitkár erről azon a sajtótájékoztatón beszélt egy kérdésre válaszolva, amelyet Adrian Severin volt román külügyminiszterrel, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Parlamenti Közgyűlésének elnökével, megbeszélésüket követően közösen tartottak. Németh Zsolt elmondta, a kedvezménytörvény végrehajtása problémamentesen zajlik Románia esetében.

2002. március 5. „Kárpátalján nincs és nem lesz semmilyen akadálya a magyarországi státustörvény végrehajtásának, mivel az ukrainai megye vezetése üdvözöl minden olyan kezdeményezést, amely a kárpátaljai magyarok támogatására irányul” – hangsúlyozza Hennagyij Moszkal, Kárpátalja kormányzója Ungváron a kárpátaljai látogatáson tartózkodó Németh Zsolt külügyminisztériumi politikai államtitkárral folytatott megbeszélésen. A kormányzó azt is kifejti: ő maga biztatja magyar nemzetiségű beosztottjait, hogy igényeljék a magyar igazolványt.

~ Beregszászon a szomszédos országok közül elsőként nyújtanak át 10 családnak értesítést arról, hogy a magyar kedvezménytörvény alapján oktatási- nevelési támogatásban részesülnek, mert legalább két gyermekük magyar oktatási nyelvű iskolába jár.

~ A magyar kedvezménytörvényt érintő kérdésekről is szó esik a Pozsonyba látogató Mircea Geoană román külügyminiszter és szlovák kollégája, Eduard Kukan között. A találkozót követő sajtóértekezleten Geoană csupán annyit mondott: e tekintetben Bukarest a többi érintett országhoz viszonyítva előnyös helyzetben van, mert Romániában az idén nem lesznek választások.

2002. március 7. Szabó Tibor, a HTMH elnöke Budapesten átnyújtotta a magyar igazolványokat a vajdasági kérelmezőknek .

~ Jaroslav Chlebo szlovák külügyi államtitkár nem tartja valószínűnek, hogy Pozsony a kedvezménytörvény kérdésében a magyarországi választásokig meg tudna állapodni Budapesttel. Sajtótájékoztatóján a szlovák diplomata ismételten Pozsony tárgyalókészségét hangsúlyozza, de mint mondta, a vitás ügyben az utóbbi hetekben a személyes egyeztetés helyett inkább csak levelezés folyik. Jelzi: magyar tárgyalópartnere, Németh Zsolt külügyi államtitkár legutolsó levelére a napokban válaszolt. A szlovák válaszevél tartalmáról szólva Chlebo csak annyit árul el, hogy Pozsony nem a kedvezménytörvény szlovákiai hatályának feltételeiről akar tárgyalni, hanem arról, hogy a magyar jogszabályt ne alkalmazzák Szlovákiában.

~ „A román-magyar egyetértési nyilatkozatnak köszönhetően Románia számára a magyar kedvezménytörvény eredeti formájában megszűnt létezni” – jelenti ki Mircea Geoană külügyminiszter a román szenátusban. A román törvényhozás felsőháza heves vita után két tartózkodás mellett 69-47 szavazataránnyal elutasítja a Nagy-Románia Párt által a magyar kedvezménytörvénnyel kapcsolatosan tavaly decemberben Budapesten aláírt magyar-román egyetértési nyilatkozat ellen benyújtott egyszerű indítványt, amelyet liberális és demokrata párti szenátorok is támogattak. Az „Erdély feladása” című indítvány vitájában felszólal Mircea Geoană külügyminiszter is. Geoană a beadvány kezdeményezőivel és támogatóival vitatkozva rámutat: az egyetértési nyilatkozat aláírása révén a román kormány nem vonta ki magát a parlamenti ellenőrzés alól, a megállapodás pedig Románia számára nem jár semmilyen politikai vagy pénzügyi kötelezettséggel, az kizárólag Magyarországra ró kötelezettségeket.

2002. március 9. „Jó húszezer érvényes kérvényt nyújtottak be eddig a Felvidéken a magyar igazolvány kiváltására” – hangzik el Balatonalmádiban, a szlovákiai magyar szervezeteket egyesítő Szövetség a Közös Célokért társulás tanácskozásán. Duray Miklós, az MKP ügyvezető alelnöke, pozsonyi parlamenti képviselő szerint: Szlovákiában, ahol hat-százazres a magyar kisebbség, akár négyszázazerre is fölmehet a magyar igazolványt kiváltók száma. Duray Miklós közli, hogy a magyar igazolvány kérvényezése akkor fog felgyorsulni, amikor a diákok és a pedagógusok kedvezményei azt időszerűvé teszik.

2002. március 12. Martonyi János külügyminiszter Budapesten találkozik Erik Jürgens-szel, az ET raportörével. A budapesti megbeszélésén a felek egyetértének abban, hogy az európai kisebbségi problémák eltérőek, ezért kezelésük az általánosan elfogadott emberi és kisebbségi jogokkal összhangban álló, ugyanakkor egyedi megközelítéseket igényel. A találkozárol beszámoló Horváth Gábor szóvivő hozzátette: ebből kiindulva az ET Parlamenti Közgyűlése Jogi és Emberi Jogi Bizottságának raportöre kérésére a külügyminiszter átfogó tájékoztatást adott a kedvezménytörvény történelmi háttéréről; hangsúlyozta, hogy a törvényben nyújtott kedvezmények tartalma és módozatai is azt teszik egyértelművé, hogy a határon túli magyarokkal kapcsolatos gondolkodás, összhangban az emberi jogi és kisebbségvédelmi elvekkal az önazonosság megőrzésének és a szülőföldükön való boldogulás támogatását szolgálja, abban semmilyen területi elem nem jelenik meg. A külügyminiszter rámutatott: a törvény megalkotásához

egy szomszédos országok, így például Szlovákia hasonló törvénye is ösztönzést nyújtott. „Az MSZP támogatta és támogatja a kedvezménytörvényt, de csak a törvény megszavazása után derült ki, hogy a kormány, ígérete ellenére, elmulasztotta a szükséges egyeztetést a szomszédos államokkal” – közölte Kovács László MSZP-elnök Erik Jürgens-szel. A szocialista pártelnök szerint az Orbán-Nástase megállapodással a magyar miniszterelnök felhatalmazás nélkül változtatta meg a 92 százalékos többséggel megszavazott törvényt. Kovács jelezte: az MSZP kormányra kerülve olyan megoldásra fog törekedni, amely összhangban van a törvény eredeti céljaival, Magyarország és a határon túli magyarok érdekeivel, az európai normákkal, és elfogadható a szomszédos országok számára is. Erik Jürgens Szent-Iványi Istvánnal, az SZDSZ frakcióvezetőjével, a parlament külügyi bizottságának elnökével folytatott megbeszélése után azt mondta, hogy a kedvezménytörvény elfogadása ebben a formában, ilyen háttérrel nem volt bölcs dolog. Hangsúlyozta: gátat kell vetni annak, hogy a kérdés belpolitikai viták témája legyen, illetve táptalajt adjon a térségben a nacionalizmusnak. Szent-Iványi István elmondta vendégének, hogy az SZDSZ már a törvény megszületése előtt, annak vitája során jelezte koncepcionális kifogásait, és előre figyelmeztetett a várhatóan kedvezőtlen nemzetközi fogadtatására, ami szerinte be is következett.

~ Délvidéken több mint negyvenezeren kérelmeztek eddig magyar igazolványt, és változatlanul sokan érdeklődnek a kedvezménytörvény által nyújtott lehetőségek iránt – tájékoztatja Dudás Károly, a vajdasági ajánlószervezet (CMH) elnöke az *MTI*-t. Hamarosan Horgoson és Bácsszőlősen (Bacski Vinogradi) is megkezdődik a kihelyezett ügyfélfogadás, ugyanakkor napokon belül üzembe helyezik a vajdasági információs irodákban a számítógépes rendszert, miután sikerült a végére járni a több hétig tartó vámügyintézésnek. Dudás szerint a vajdasági magyarságot megnyugvással töltötte el, hogy a múlt héten Szabó Tibor, a HTMH elnöke átadta Budapesten az első magyar igazolványokat.

2002. március 13. Az MKP képviselői nem szavazták meg a szlovák parlament napi-rendjét, mert két koalíciós partnerük a magyar kedvezménytörvény ellenében készülő előterjesztés kérdésében szöszegően viselkedett. A kormánykoalícióhoz tartozó szlovák Kereszténydemokrata Mozgalom (KDH) és az ellenzéki Szlovák Nemzeti Párt (MKP) egy-egy olyan parlamenti határozat elfogadását szorgalmazza, amely szándékuk szerint „a magyar kedvezménytörvény szlovákiai hatályát lesz hivatott semlegesíteni”. A KDH a Szlovákiába érkező magyar támogatások elkobzásának törvényi feltételeit akarja megteremteni. A kormánykoalíció pártjai – a saját indítványáról lemondani nem kívánó, ám az SNS hasonló kezdeményezésének mellőzését pártoló KDH kivételével – már korábban megállapodtak: egyikük sem fogja támogatni, hogy a javaslatokat a parlament plénuma megtárgyalja. A két kormányerő, a Demokratikus Baloldal Pártja (SDL) és a KDH a megállapodással ellentétes magatartást tanúsított. Válaszul a magyar párt a napirend megszavazásakor kedden is, szerdán is tartózkodott. A napirend meghiúsítását célzó MKP-kísérlet kedden sikerült, szerdán viszont nem, így az április derekáig üléselő szlovák törvényhozás a KDH és az SNS kedvezménytörvény ellen szóló indítványáról tárgyalni és szavazni fog.

2002. március 14. Erik Jürgens, az ET jelentéstevője a pozsonyi *Új Szónak* adott interjújában többek közt elmondja: „Bennünket az ET-ben az lepett meg, hogy Magyarország elhatározta, törvényt hoz a határain kívül élő magyarok segítésére. Az országok a másik államban élő kisebbségekkel kapcsolatban általában szerződéseket szoktak kötni, szükség esetén esetleg később születnek csak törvények, amelyek a szerződések megvalósítását szabályozzák. Ez a gond a státustörvénnyel. Mi az ET-ben attól félünk, hogy Magyarország egyoldalú lépése ellenreakciókat vált ki a másik országban, esetünkben Szlovákiában, de Romániában is. Ez végeredményben ahhoz vezethet, hogy a kisebbségek helyzete rosszabbodik. Ennek első jelei már most megmutatkoznak. Azokra a törvénytervezetekre gondolok, amelyekről most tárgyal a szlovák törvényhozás.”

2002. március 18. „A magyar kedvezménytörvénynek eddig sem területenkívüli, sem diszkriminatív hatásai nem voltak Szlovákiában, és nem áll fenn a veszély, hogy a jövőben lesznek ilyenek” – állapítja meg a szlovák miniszterelnök. Mikulás Dzurinda Brüsszelben nyilatkozik, miután megbeszélést folytatott Romano Prodival, az Európai Bizottság elnökével és Günter Verheugen bővítési biztossal országa EU-csatlakozásáról. Verheugen azt hangsúlyozta, hogy a kedvezménytörvényt illetően a bizottság véleménye nem változott. Brüsszel kezdettől fogva arra az álláspontra helyezkedett, hogy a törvény csak abban az esetben hajtható végre, ha Magyarország és Szlovákia megállapodásra jut ennek feltételeiről.

2002. március 19. Vladimír Meciar, az ősszel esedékes szlovákiai választások legesélyesebb pártvezetője, az ellenzékben politizáló Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom – Néppárt (HZDS LS) elnöke a Pozsonyban megjelenő *Vasárnap* című magyar családi magazinnak nyilatkozva azt állítja, hogy a magyar kedvezménytörvény megalkotását annak idején még ő javasolta Horn Gyulának.

~ „Szlovákia elfogadhatatlannak tartja a magyar kedvezménytörvény területen kívüli hatályát és hátrányos megkülönböztetést tartalmazó elemeit” – jelenti ki az Európai Parlamentben a szlovák miniszterelnök. Mikulás Dzurinda a képviselőtestület külügyi bizottságában tartott meghallgatáson fejti ki kormánya álláspontját a törvényről, amely szerinte e két vonása miatt különbözik alapvetően a határon túli szlovákokra vonatkozó jogszabálytól. Ez utóbbi értelmében szlovákigazolványokat kizárólag Szlovákia területén működő hatóságok adhatnak ki, míg magyar igazolványokat Magyarországon kívüliek is – Szlovákiában például 11 ilyen működik. „Semmi kétség tehát afelől, hogy a magyar törvénynek területen kívüli hatása van” – mondja. Az általa diszkriminatívnak nevezett hatások példaként azt említette meg, hogy a kedvezménytörvény alapján támogatásban részesülnek azok a szlovák állampolgárok, akik magyar tannyelvű iskolába íratják a gyerekeiket.

2002. március 20. Az Európai Liberális Demokraták (ELDR) parlamenti csoportjának elnöke fenntartja azt a véleményét, amely szerint a kedvezménytörvény „nem segíti” Magyarország uniós csatlakozását, a Beneš-dekrétum körüli vita pedig régi gyűlölködéseket támaszthat fel. Graham Watson, az Európai Parlament bel- és igazságügyi bizottságnak elnöke, aki részt vesz a Liberális Internacionálé budapesti kongresszusán, s ebből az alka-

lomból nyilatkozott Brüsszelben dolgozó magyar újságíróknak a bővítési folyamatról, valamint a magyarországi bel- és szomszédságpolitikával kapcsolatos kérdésekről, utalt arra, hogy szerinte a státustörvénynek területen kívüli hatálya van, és léte nem segíti Magyarország európai integrációját. A brit liberális politikus elsősorban azt tartja aggályosnak, hogy a törvény a nemzetállamiság etnikai alapú felfogására épül, az unióban viszont az állampolgári jogegyenlőségből kiinduló felfogás az irányadó. Watson korábban a *Curierul Național* című román lapnak adott nyilatkozatában bírálta a kedvezménytörvényt.

2002. március 23. Beregszászon tartja tisztújító XIII. közgyűlését az ukrainai magyarság 40 ezer tagot számláló legnagyobb érdekvédelmi szervezete, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség. Elnöki beszámolójában Kovács Miklós, az ukrán parlament képviselője az utóbbi idők legnagyobb magyar történelmi eseményének a státustörvény megalkotását nevezi. A politikus szerint a státustörvény hatályba lépése megerősítette a KMKSZ mindig is hangoztatott vélekedését, hogy a partnerekkel, így az ukrán állammal is lehet tisztességes, az egyenjogúságon alapuló viszonyt kialakítani. Pozitívként értékeli, hogy az ukrán állam nem gördített akadályt a státustörvény elé. Úgy véli, hogy megkezdődött az áttörés a kárpátaljai magyarság és az ukrán politikai élet szövetséges szereplői közötti együttműködés kiépítésében.

2002. március 26. A *SITA* hírül adja, hogy – amint azt a szlovák miniszterelnök román kollégájával megtartott bukaresti találkozója után elmondta – Szlovákia nem fogja kopírozni Románia eljárását a státustörvény ügyében. Hangsúlyozza, hogy az exterritorialitás és az etnikai alapú diszkrimináció nem érvényesülhet.

2002. március 27. „Kísért a múlt Kelet- és Közép-Európában” címmel közöl bukaresti keltezésű írást a *The Washington Times*. A cikk szerint a térség kormányai azzal szembesülnek, hogy a NATO-n és az Európai Unión belüli fényes jövőről szőtt álmaikat besározzák a nacionalista múlttal kapcsolatos csatározások. A lap szerint az a magyar törvény, amely az ország határain kívül élő magyar nemzetiségűeknek kedvezményeket kínál, „feldühít több szomszédos kormányt”.

2002. április 4. Bírálón nyilatkozik a magyar kedvezménytörvényről Jozef Migas, a szlovák parlament elnöke Bécsben. Újságírók előtt Migas kijelenti: a törvény sérti a nemzetközi jog elveit, beavatkozást jelent Szlovákia belügyeibe, és tehetetel a kétoldalú kapcsolatokban. „Ráadásul a törvény belpolitikai feszültségeket okoz Szlovákiában, mivel általa felhajtó erőhöz jutnak a nacionalisták” – mondja.

~ A Magyar Értelmisségiek Kárpátaljai Közösségének székházában berendezett ungvári információs irodában megtartott ünnepségen Szakács Zoltán ungvári magyar főkonzul Kárpátalján elsőként a helyi magyar közélet 12 jeles képviselőjének nyújtja át a magyar igazolványokat. Fodó Sándor nyugalmazott egyetemi tanár, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség örökös tiszteletbeli elnöke a magyar igazolványt átvett személyek nevében hangsúlyozza, hogy a kárpátaljai magyarok nyolcvan éve vártak erre a pillanatra, hiszen a státus-

törvénynek és a magyarsághoz való tartozást igazoló magyar igazolványnak köszönhetően a 15 milliós magyar nemzet tagjainak érezhetik magukat.

2002. április 6. „Romániában a hét végéig 130 ezren töltötték ki a magyar igazolványt igénylő kérésüket” – jelenti be Takács Csaba, az RMDSZ ügyvezető elnöke. A kedvezménytörvény romániai vonatkozású alkalmazását felügyelő RMDSZ-bizottság ülése után Takács közli: a testület azzal a kéréssel szándékszik fordulni a magyar belügyminisztériumhoz, hogy találjon megoldást a magyar igazolványt igénylők tájékoztatására.

2002. április 7. A magyar országgyűlési választások első fordulója.